

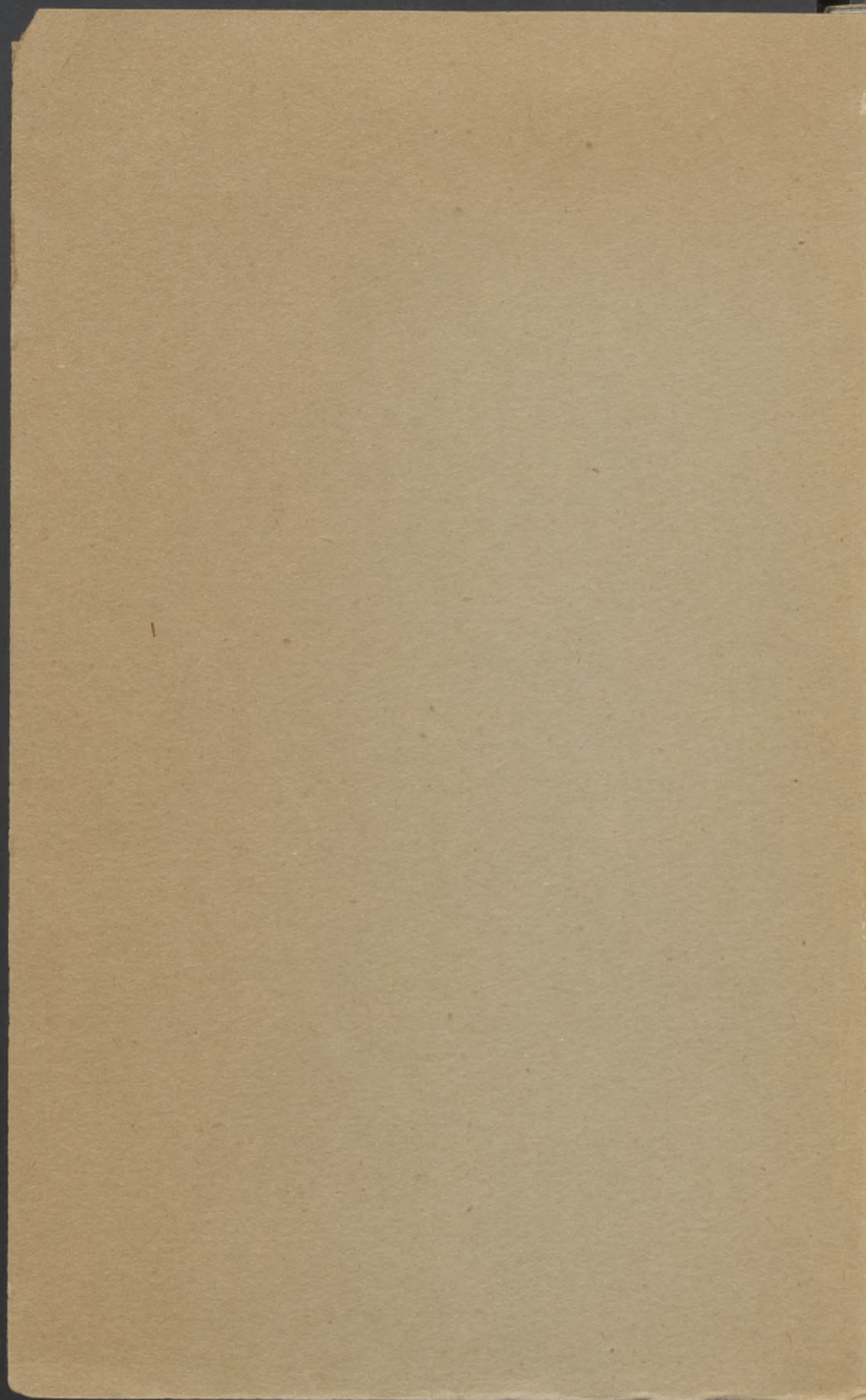
Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Pedag.
Lämb
St

*Handy
for
series
5.*

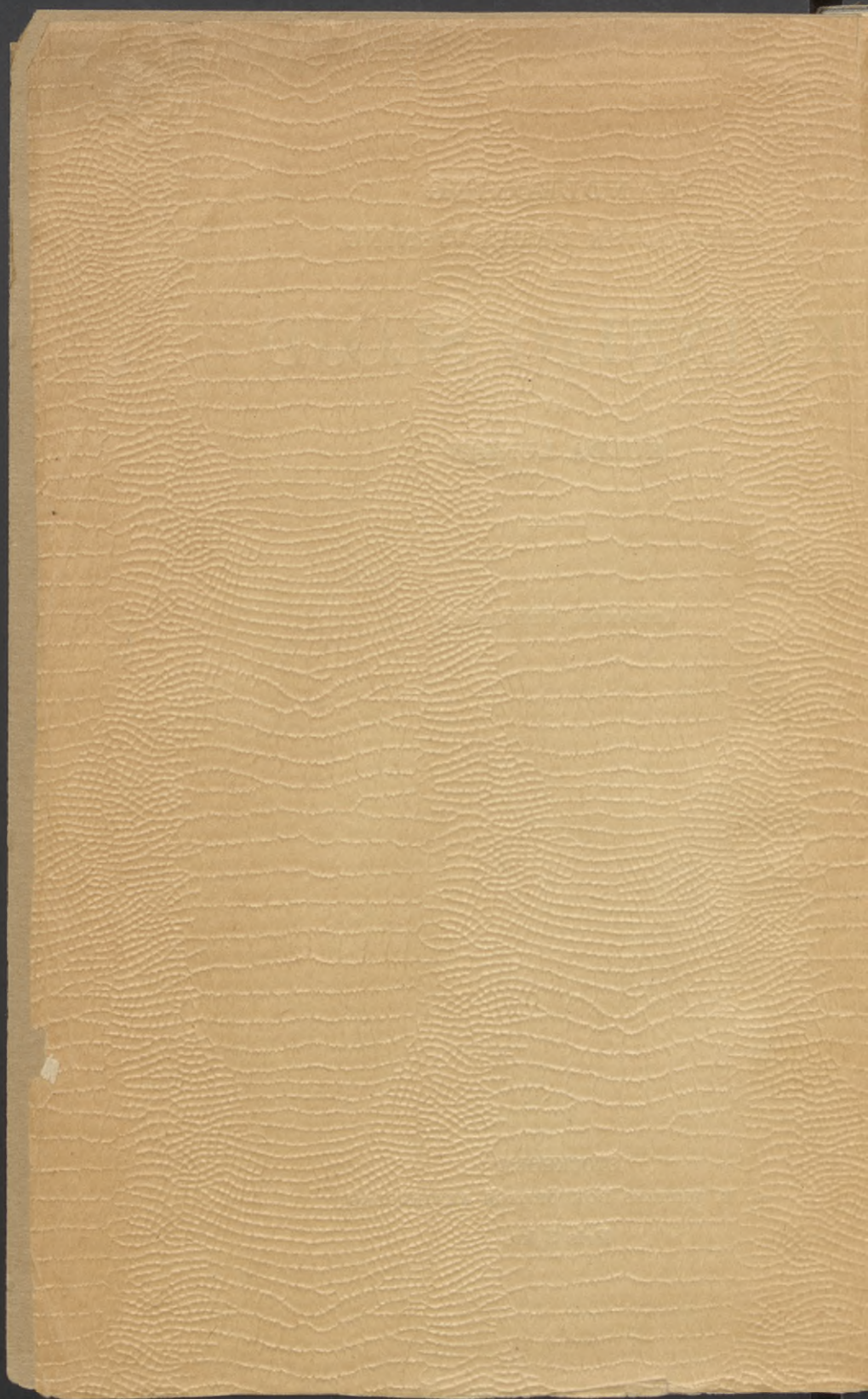
HANDLEDNING
I METODISK UNDERVISNING
I
KVINNLIG SLÖJD

AV
HULDA LUNDIN

ÅTTONDE UPPLAGAN

STOCKHOLM
C. E. FRITZES BOKFÖRLAGS AKTIEBOLAG

Pris 3 kr.

BIBLIOTEK FÖR UNDERVISNINGEN.

En samling åskådliga skildringar till skolbruk
och självstudium

utgivna under redaktion av
FRIDTJUVEBERG

Tredje följden: Slöjd.

HANDLEDNING

I METODISK UNDERVISNING

I

KVINNLIG SLÖJD

AV

HULDA LUNDIN

Med 128 teckningar av EBBA CARLIN

ÅTTONDE UPPLAGAN

STOCKHOLM

C. E. FRITZES BOKFÖRLAGS AKTIEBOLAG

HANDBLEDNING
I METODISK UNDERVISNING
KVINNLIG SLÖJD

HILDA LUNDIN

Med 120 illustrationer av HILDA LUNDIN

STOCKHOLM 1924

STOCKHOLM 1924

KUNGL. HOVBOKTRYCKERIET IDUNS TRYCKERI A.-B.

247480

FÖRORD TILL FÖRSTA UPPLAGAN.

Under det man i utlandet, särskilt i Tyskland, äger en mängd förträffliga arbeten rörande metodisk undervisning i kvinnlig slöjd, sakna vi i vårt land hell och hållet denna gren av litteraturen.

Hoppet att till någon ringa grad kunna fylla denna brist ingiver mig mod att utgiva detta lilla arbete, vilket grundar sig dels på studiet av följande förfallarinnor: Rosalie och Agnes Schallenfeld, Emmy Rossel, Julia Legorju, Katarina Bedenk, Kate Stanley, Emily Jones, Emilie West m. fl., dels på de iakttagelser jag gjort under resor i Tyskland, Frankrike, Belgien och England, dels stulligen och framför allt på de erfarenheter, jag vunnit under min sleråriga verksamhet som slöjdinspektris vid Stockholms folkskolor och som föreståndarinna vid Slöjdkursen för utbildande av handarbetslärarinnor.

Stockholm i april 1892.

H. L.

NOVEMBER THE TWENTY EIGHTH

Under the name of ...

... of the ...

M. I.

...

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
I. Inledning	1
Åskådlighet vid undervisningen	1
Progressiv ordning med avseende på övningarna	2
Klassundervisning	3
II. Stickning	8
En slät tavelorkare	12
En slät kaffelapp	13
En sybehörspåse	13
En pulsmudd	14
En socka	15
En slät handduk	16
En randig tavelorkare	19
En rutig kaffelapp	21
En enkel vante	22
En randig vante	23
En slät strumpa	26
En randig strumpa	34
En fingervante	39
III. Sömnad och tillklippning	43
En lampmatta	43
En syram	44
Syband	50
En sybehörspåse	51
En arbetspåse	54
En arbetsväska	55
Ett slöjdförkläde	56
Ett förkläde	56
Ett enkelt linne	59
Ett linne, knäppt på axeln	61
Ett linne, försett med sprund och halslinning	63
Ett linne med lösa ärmar	70
Ett linne med kil	72
Ett nattlinne	73

	Sid.
Kalsonger	76
En skjorta	79
IV. Klädesplagg för späda barn	83
En blöja	83
En mantel	84
En knyttmantel	85
Ett navelband	86
En magbindel	86
En skjorta	87
En tröja	87
En haklapp	89
V. Lagning	90
Stoppning	91
Lappning	106
VI. En linneknapp	112
VII. Märkning	114
En märkduk	114
En monogramduk	120
Handboll	123
Ett sybord	124
Första alfabetet	125
Andra »	128
Tredje »	130
Fjärde »	132
Femte och sjätte alfabetet	135
Sjunde alfabetet	138
Kursindelning vid Stockholms folkskolor	139
» » en del skolor på landsbygden	141

Inledning.

Målet för undervisningen i handarbete bör vara:

att öva handen och ögat;

att skärpa tanken;

att stärka ordningssinnet;

att utveckla självverksamhet;

att framkalla kärlek till ett noggrant och omsorgs-

fullt utfört arbete; och därjämte

skall denna undervisning sätta flickan i stånd att fullgöra sina husliga plikter.

Denna undervisning har alltså ett tvåfaldigt mål:

å ena sidan att vara ett formellt bildningsmedel och

å den andra att främja en praktisk uppgift.

Den uppgift, som här skall lösas, är ingalunda lätt, men erfarenheten har visat, att målet kan vinnas genom: 1) åskådlighet vid undervisningen, 2) progressiv ordning med avseende på övningarna och 3) klassundervisning.

1. Åskådlighet vid undervisningen.

Denna åstadkommes vid sömnad medelst syram och vid stickning medelst tjocka trästickor och kulörta snodder av ullgarn.

Därjämte böra de av författaren utgivna »*Väggplanscher för undervisning i kvinnlig slöjd*» samt teckning på svarta tavlan flitigt användas.

»Med ett stycke krita och en svart tavla kan en lärare göra underverk», hörde jag en gång en skicklig lärarinna säga. Även om detta yttrande är för starkt, vilket jag gärna medgiver, så är dock visst, att en lärare, som förstår att rätt bruka dessa medel, kan därigenom komma till utmärkt goda resultat.

De franska skolorna lämna därpå vackra exempel.

Som ingen födes mästare och vi icke hava råd att kasta bort material, till dess skicklighet vinnes, är det nödvändigt att använda s. k. rena förövningar — men detta bör ske med mycken urskillning. Jag anser det vara ett stort fel, om eleverna termin efter termin uteslutande sysselsättas med förberedande övningar, övningar, som de måhända först åratals därefter få använda och som de då i de flesta fall hunnit glömma av brist på tillämpning.

Så snart en uppgift är inövad, bör den grundligt tillämpas på saker, som kunna bliva till gagn, vare sig för skolan eller för hemmet.

Genom att på sådant sätt ordna undervisningen väckes och stärkes lärjungens intresse för ämnet. Barnet vill nämligen av sitt arbete se ett resultat, som det kan fatta och förstå. Och därjämte vinner man föräldrarnas sympati för denna undervisning.

2. Progressiv ordning med avseende på övningarna.

En dylik ordning är nödvändig, på det lärjungarna må kunna väl utföra sina arbeten. Intet är så bedröfligt att se som ett dåligt utfört arbete. »Man kan icke fordra mera av ett barn», heter det som ett slags ursäkt. Detta må stundom äga sin riktighet,

men man kan fordra av skolan, att hon icke giver barnet uppgifter, vilka ligga över dess krafter och på vilka det måste stupa. Att stupa och åter stupa inverkar menligt på barnets karaktär.

Nej, låt oss taga små uppgifter, låt oss lösa dem väl, hava målet klart för oss och icke låta pruta med oss, även om resultatet ser enkelt och tarvligt ut. Det vill med andra ord säga: skolan bör i handarbete likasom i andra ämnen hava en arbetsplan, som är enkel, naturlig och progressiv.

En kursindelning bör avpassas efter barnens *ålder* och efter *tiden*, som är anslagen till ämnet. Men då dessa förhållanden växla ganska mycket i vårt land, har jag icke funnit det vara lämpligt att uppställa en *normal-kursindelning*, utan föredragit att till *ledning* intaga de kursindelningar, vilka följas vid folkskolorna i Stockholm och i en del skolor på landsbygden. Med dessa som grundval bör det bliva möjligt att uppgöra en lämplig undervisningsplan i ämnet för vilken skola som helst.

Vad de i boken upptagna modellerna beträffar, böra de blott betraktas som exempel. Nya modeller både kunna och böra utarbetas, under förutsättning att dessa noggrant byggas på de förut nämnda grundprinciperna.

Önskligt vore, att 6 timmar i veckan hela skolan igenom kunde anslås till handarbetsundervisningen, 1 timme om dagen de första åren och 2 timmar varannan dag de senare åren.

3. Klassundervisning.

Då undervisningen i våra skolor blev obligatorisk och man nödgades i en klass hava 30 à 40 elever och därutöver, blev klassundervisning en absolut nödvändighet, och man fann snart, att den individuella

utvecklingen befrämjades bättre genom klassundervisning än därigenom, att varje elev undervisades särskilt.

Sällsamt nog blev ett ämne, handarbetet, såsom redan förut är nämnt, stående utanför reformen. Detta till stor skada för ämnet. Ty lärarinnan kan genom att vända sig till hela klassen fånga elevernas uppmärksamhet och väcka ett levande intresse för arbetet. Hennes undervisning kan därigenom bli både grundligare och intressantare. Lärarinnan får tid att tala med lärjungarna om form och storlek, om skäl, varför man gör så och så. Ja, eleverna kunna t. o. m. få tid att utfundera orsaken, varför det skall vara så och icke annorlunda, samt väcka förslag om bästa sättet att lösa en uppgift.

På sådant sätt blir undervisningen både utvecklande och underhållande, och lärjungarna erhålla en fast grund, på vilken de i framtiden kunna bygga vidare.

Klassundervisningen har även det goda med sig, att de svagare dragas med av de starkare. Men den skall vara ett blott *medel* och får icke bli *målet* för undervisningen. Den får ej fattas så, som om varje handgrepp oupphörligt skulle regleras av lärarinnan. Långt därifrån. Varje arbete skall hava sin utgångspunkt i ett föregående. Det är det nya i varje arbete, som skall inläras av hela klassen samtidigt. Sedan eleverna genom åskådlig och grundlig undervisning fått veta, vad de skola göra och huru arbetet skall utföras, böra de arbeta oberoende av varandra.

Under tiden bör lärarinnan gå omkring i klassen och tillse, att varje elev korrekt utför den ifrågasvarande uppgiften.

Hon bör därjämte noga tillse, att hand- och kroppsställningen är riktig samt att lärjungarna hålla

arbetet på lagom avstånd från ögat, så att de icke få betala lärdomen med ett förstört synsinne.

Att det icke går an, att lärarinnan under pågående lektion sysselsätter sig med vare sig att läsa högt för klassen eller med handarbete, är självklart.

Någon invänder måhända, att då man vanligen i en skola — i synnerhet på landsbygden — har barn av olika ålder, kan klassundervisning icke med fördel användas. På denna invändning svarar jag: gör på samma sätt som i övriga ämnen: indela eleverna i arbetslag och betrakta varje sådant som en klass.

En annan invänder måhända, att klassundervisning är olämplig, enär somliga barn arbeta fort, andra långsamt. Detta är en svårighet, det medgives, men den är icke större vid handarbetsundervisningen än vid undervisningen i övriga ämnen, snarare lättare att avhjälpa här än vid de flesta andra ämnen. Det gäller nämligen att sysselsätta de elever, som först bliva färdiga med sin uppgift. Detta torde lämpligast kunna ske genom s. k. fyllnadsarbeten, d. v. s. genom sådana arbeten, som endast äro en tillämpning av vad eleverna redan genomgått och sålunda icke kräva lärarinnans omedelbara undervisning, vilken måste komma de svagare eleverna till godo.

Genom att sålunda låta de duktigaste eleverna arbeta på *bredden* och på *djupet* ökas deras skicklighet och förmåga att reda sig på egen hand. De förlora följaktligen ingenting på att invänta sina kamrater, snarare tvärtom.

Slutligen invänder någon måhända mot klassundervisningen, att barnen medföra olika material till skolan, och att somliga elever hava svårt att anskaffa material på bestämd tid. Här blir svaret: på samma grund, som skolan har rätt att bestämma läroböckernas beskaffenhet, bör hon vara berättigad att avgöra

vad slags material, som skall användas vid handarbetsundervisningen.

För vinnandet av detta mål är det nödvändigt, dels att skolan anskaffar allt material, dels ock att fattiga barn, om möjligt, erhålla detta gratis.

Vid Stockholms folkskolor har man ordnat denna angelägenhet på följande sätt: folkskoledirektionen inköper allt material, som behöves för skolorna, samt lämnar utan betalning barnen materialet till de arbeten, som förfärdigas i kurserna 1—13, dock med det villkor, att de arbeten, som barnen behöva i skolan, såsom slöjdförkläden, syväskor och arbetspåsar, icke få av dem hemtagas, så länge de behöva använda dem i skolan. Till de arbeten, som ingå i kurserna 14, 15 och 16, erhålla endast de *fattiga* barnen materialet gratis.

Har en skola råd att skänka allt material åt eleverna, så är det naturligtvis det allra bästa.

Lärarinnan i handarbete skall icke blott undervisa utan hon skall även uppfostra sina elever. I följd därav är det ingalunda likgiltigt, vem man väljer till lärarinna. *Utom teknisk färdighet bör hon även äga pedagogisk skicklighet.*

I undervisningen i handarbete böra icke blott flickorna, utan även de yngre gossarna deltaga. Gossarna böra deltaga, emedan handarbetet bereder dem en lämplig omväxling och vederkvickelse, övar hand och öga och sätter dem i stånd att i nödfall stoppa sina strumpor och lappa sina kläder.

Fruktan för, att detta arbete skulle göra gossarna »flickaktiga», saknar all grund. Våra sjömän och våra soldater måste ju ganska mycket sysselsätta sig med handarbete, och dock har ingen vågat påstå, att de därigenom förlorat något av sin hurtighet.

Av det ovan anförda torde framgå:

a) undervisningen i handarbete bör göras i möj-

ligaste grad *åskådlig*. Detta vinnes vid sömnad medelst syram och vid stickning medelst tjocka trästickor och kulörta snodder av ullgarn, varjämte »*Väggplanscher för kvinnlig slöjd*» samt teckning på svarta tavlan flitigt böra användas;

b) övningarna böra inträda och fortgå i en strängt *progressiv ordning*, på det lärjungarna må kunna väl utföra det arbete, som av dem fordras;

c) undervisningen i handarbete bör ock, då något nytt moment inträder, *samtidigt taga hela skolavdelningens uppmärksamhet i anspråk*, emedan i motsatt fall den tid, lärarinnan kan ägna åt varje enskilt barn, varder otillräcklig för en grundlig undervisning.

II.

Stickning.

Som förövning till stickning kan virkning användas, men för att icke förlora för mycken tid inövas endast »uppläggning». Härtill användes en grov virknål av stål samt åtta-trådigt bomullsgarn. För att ha riktig nytta av förövningen bör man dock göra den avvikelser från virkning, att garnet slås om virknålen på samma sätt som garnet slås om stickan vid stickning. »Uppläggningen» kan användas till en töm.

Undervisningsmateriel: en svart tavla; två 30 cm. långa trästickor, tjocka som ett pekfinger; en snodd av rött ullgarn.

Övningsmaterial: 15 gram åttatrådigt oblekt bomullsgarn n:r 8, två strumpstickor n:r 8/0.

Till att förvara arbetet användes en påse av tyg, försedd med lärjungens namn.

För att väcka elevernas intresse för arbetet bör man dels visa dem en modell av det arbete, som de skola lära att utföra, dels bör man samtala med dem i all korthet om materialet och verktygen.

Sedan man lärt eleverna att skilja på högra och vänstra handen och inövat fingrarnas namn, övergår man till inövningen av stickornas hållande.

Uppläggning. Första maskan bildas endast med tillhjälp av fingrarna.

Lärarinnan bör ställa sig så, att varje elev kan se hennes händer. Därpå bildar hon en maska av den röda snodden. Varje handrörelse bör ske mycket långsamt och åtföljas av en *kort och tydlig* beskrivning.

Hon fattar snodden med högra handens tumme och pekfinger och lägger den över vänstra pekfingrets första led så, att den korta garnänden kommer att ligga inuti och den långa utanpå handen. Medelst

Fig. 1.

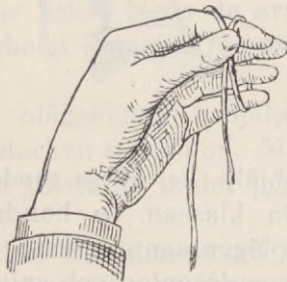

Fig. 2.

vänstra tummen fasthålls garnet (fig. 1). Därefter föres den långa garnänden omkring vänstra handens pek-, lång-, ring- och lillfinger. Garnet kommer då att ligga i kors på vänstra pekfingrets första led. Korset fasthålls medelst vänstra tummen (fig. 2).

Genom ringen drages därefter med högra pekfingret den bakom ringen hängande tråden (fig. 3), varvid vänstra tummen och pekfingret åtskiljas. Därefter drages något i den korta garnänden, och så är första maskan bildad (fig. 4).

Eleverna bilda därefter en maska på liknande sätt. Denna övning fortgår, till dess lärjungarna vunnit någorlunda färdighet däri.

De följande maskorna bildas med tillhjälp av stickorna.

Lärarinnan begagnar sig av de förut omtalade trästickorna och av den omnämnda snodden. Med

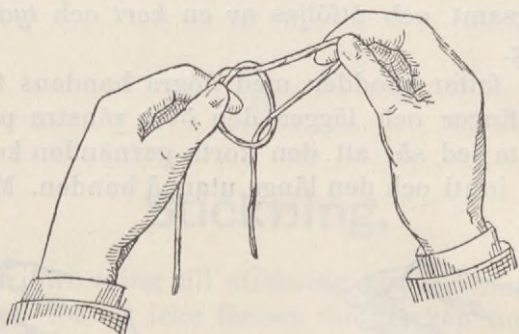

Fig. 3.

tillhjälp av dessa medel bör hon tydligt kunna visa hela klassen de handrörelser, som förekomma vid uppläggnigen. Dessa äro: *instickning*, *omslagning*, *genomdragning* och *avlyftning*. Därefter säger hon till lärjungarna: Tag maskan i vänstra handen, en strumpsticka i den högra och för stickan in i maskan från vänster till höger! Drag därefter så mycket i den långa garnänden, att maskan kommer att löst omsluta stickan! Fatta stickan med vänstra handen och se till, att endast 1 cm. av stickan är utanför maskan! Läg den långa garnänden över vänstra pek- och ringfingret samt under lång- och lillfingret! Håll fast maskan med det vänstra pekfingret och tummen! Fatta den andra stickan med högra handen och för henne in i maskan från vänster till höger så, att stickan bildar ett rakt kors, den högra stickan under den vänstra!

Fig. 4.

Höj upp vänstra pekfingret och gör med

detta en svag rörelse från vänster till höger så, att garnet slingras om högra stickan! Drag garnet genom maskan bakifrån och framåt och för vänstra stickan in i den nybildade maskan från höger till vänster samt drag slutligen högra stickan ut ur maskan!*

Uppläggningsen övas, till dess den går raskt och säkert.

Våra vanliga skolbord äro icke synnerligen lämpliga vid stickning, emedan de hindra eleverna att intaga en korrekt kroppsställning. Härvid komma lärjungarna i följd av bristande utrymme antingen att föra armbågarna för nära sidorna, då armarna komma att trycka på bröstkorgen, eller också lägga de armbågarna på bordet, varvid arbetet kommer för nära ögonen.

Lyckligtvis kunna dessa olägenheter avhjälpas därigenom, att man låter bordslocken stå öppna. Men givet är, att dessa måste vara tillslutna under pågående klassundervisning.

På det att inga dåliga vanor må komma att insmyga sig, bör lärarinnan redan från början noga giva akt på barnets hand- och kroppsställning. Ryggen bör hållas rak, huvudet svagt framåtböjt, armbågarna få icke hava stöd, och benen böra icke ligga i kors. Vidare bör man tillse, att ljuset kommer från vänstra sidan, och att ögat icke bländas av solljuset.

Barn ha en viss benägenhet att arbeta för mycket med högra och för litet med vänstra handen. Vid stickning bör man tillhålla eleverna att arbeta lika mycket med båda händerna.

* Då större färdighet i uppläggningsen vunnits, behöver man icke draga ut högra stickan, utan börjar man i stället genast med omslagning.

En slät taveltorkare.

Fig. 5 a, b.

Rätstickning. 10 å 12 maskor uppläggas.

Vid bildandet av den räta maskan hava vi att märka, liksom vid uppläggningen, fyra handrörelser, nämligen: *instickning*, *omslagning*, *genomdragning* och *avlyftning*. De tre förstnämnda utföras på

Fig. 5 b.

samma sätt som vid uppläggningen, men den sistnämnda handrörelsen göres annorlunda: man för med högra pekfingeret den vänstra stickan så mycket tillbaka, att den senast stickade maskan avfaller.

I regeln *lyfter* man första maskan vid början av varje sticka, men på första stickan stickar man henne, för att hörnet skall bliva rätvinkligt.

En stickning bör vara *tänjbar*, *jämn* och *felfri*.

Avmaskning. Då taveltorkaren blivit 40 å 50 cm. lång, sker avmaskning på följande sätt. Vid början av stickan stickas två maskor rätt. Medelst vänstra stickan drages maskan, som sitter till höger, över den senast stickade. Därefter stickas å nyo en maska, och åter igen drages

Fig. 5 a.

högra maskan över den senast stickade o. s. v. Då endast en maska återstår, drages garnet genom henne.

Enklaste sättet att *fästa* garnet är att sticka 6 å 8 maskor med dubbelt garn. En sådan fästning är mycket stark men blir tämligen i ögonen fallande, i det att maskorna bliva betydligt tjockare än med enkelt garn. För att förekomma detta kan man, då eleverna vunnit större skicklighet i stickning, lära dem att taga bort en del trådar på det ställe, där garnet lägges dubbelt. Om garnet är t. ex. sextrådigt, borttagas tre trådar från den gamla och tre från den nya garnänden, då endast sex trådar tillsammans återstå.

Knutar få aldrig förekomma på en stickning.

Fig. 5 b visar taveltorkaren hoprullad.

En slät kaffelapp.

Fig. 6.

Material: 15 gram åttatrådigt oblekt bomullsgarn, 2 strumpstickor n:r 8/0. 30 maskor uppläggas. Då kaffelappen bildar en kvadrat, sker avmaskning på vanligt sätt.

Fig. 6.

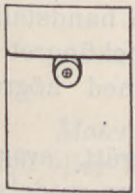

Fig. 7.

En sybehörspåse.

Fig. 7.

Material: 25 gram åttatrådigt bomullsgarn; 2 strumpstickor 8/0.

Sedan 25 å 29 maskor blivit upplagda, stickas en längd av cirka 22 cm., varefter avmaskning sker.

Öglan, som omsluter knappen, bildas vid mellersta maskan på avmaskningen på så sätt, att 12 maskor medelst en virknål uppläggas. Då man återkommit till mellersta maskan, fortsättes avmaskningen.

En pulsmudd.

Fig. 8.

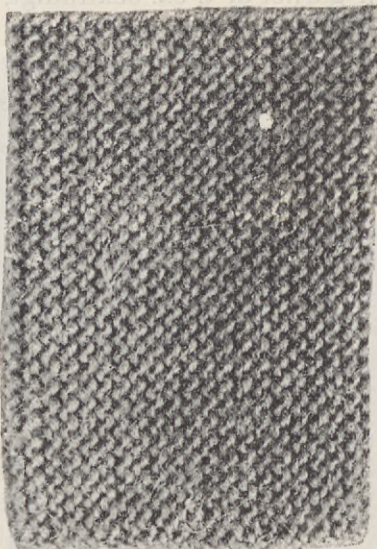

Fig. 8.

Material: 15 gram ullgarn; 2 strumpstickor n:r 6/0 eller 8/0; 30 å 35 maskor uppläggas.

Stickningen sker på vanligt sätt.

De upplagda maskorna bliva muddens höjd. Pulsmudden bör göras så vid, att lärjungens hand med lätthet kan föras genom densamma.

Lärarinnan bör, såsom redan förut är sagt, vid varje lektion noga giva akt på lärjungarnas hand- och kroppsställning.

De vanligaste felen med avseende på handställningen äro, att eleverna hålla vänstra pekfingeret i lodrät riktning och upphämta garnet med högra stickan.

Vänstra pekfingeret skall hållas vågrätt, svagt böjt, och garnet skall slås om högra stickan medelst vänstra pekfingeret.

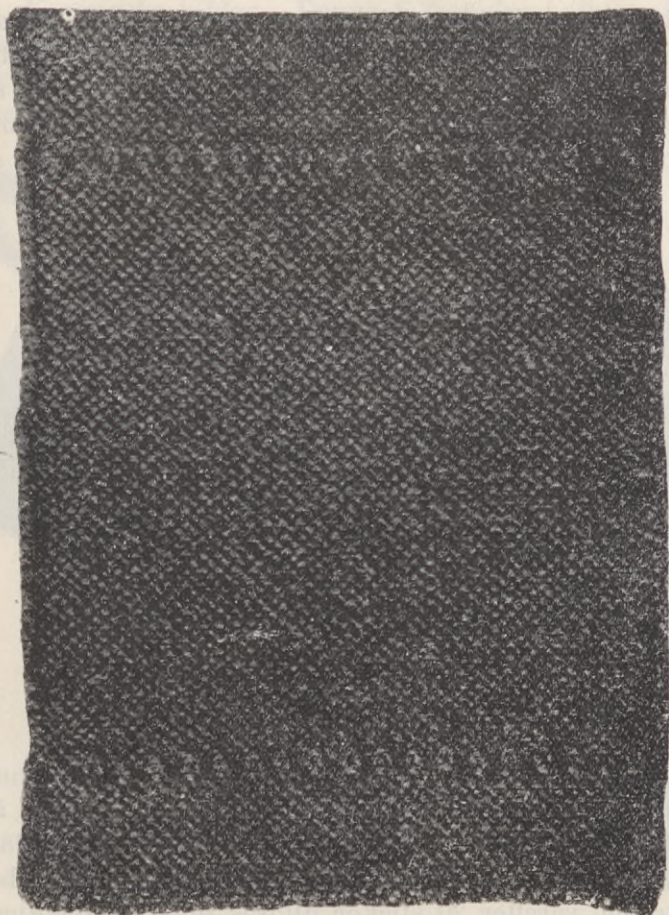

Fig. 9 a.

En socka.

Fig. 9 a, b.

Material: 20 gram ullgarn; 2 strumpstickor nr 6/0 eller 7/0; 41 å 51 maskor uppläggas.

20 stickor stickas med rät stickning. Därefter bildas en hålränd på följande sätt: första maskan

stickas rätt; högra stickan föres under garnet så, att detta kommer att ligga ovanpå densamma. Detta kallas *omslingring*. Två maskor tagas ihop till en rätt maska. Garnets omslingring och två maskors hoptagning till en fortgår, till dess att summan av

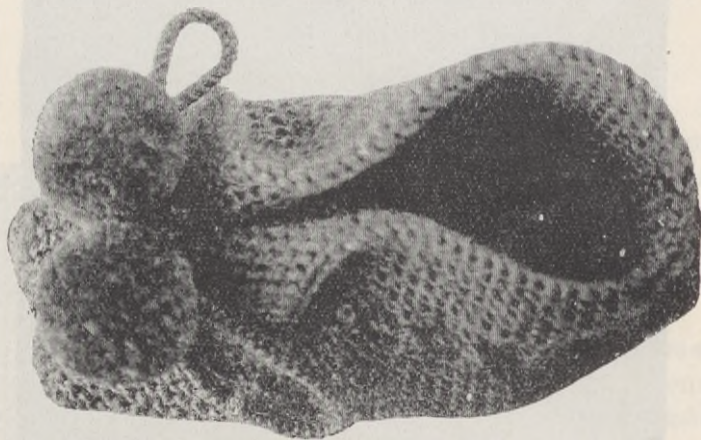

Fig. 9 b.

(En hopsydd socka.)

hankarna och de hoptagna maskorna blir lika med de upplagda maskornas antal. Sedan hålranden är bildad, stickas en kvadrat med rätstickning, och därefter bildas en ny hålrand, lika med den ovan beskrivna, varefter 20 stickor utföras med rätstickning.

Avmaskning sker på vanligt sätt.

En slät handduk.*

Fig. 10.

Material: 50 gram oblekt åttatrådigt bomullsgarn, 2 strumpstickor n:r 8/0; 40 maskor uppläggas.

* Vid handarbetslektionens början böra lärjungarna tillhållas att tvätta sina händer; men för att denna tvättning icke skall taga bort

Kantmaska bildas. Denna förberedes i slutet på stickan på följande sätt: då endast en maska återstår, lägges garnet framom vänstra stickan, och sista maskan avlyftes, utan att man sticker henne. Avlyft-

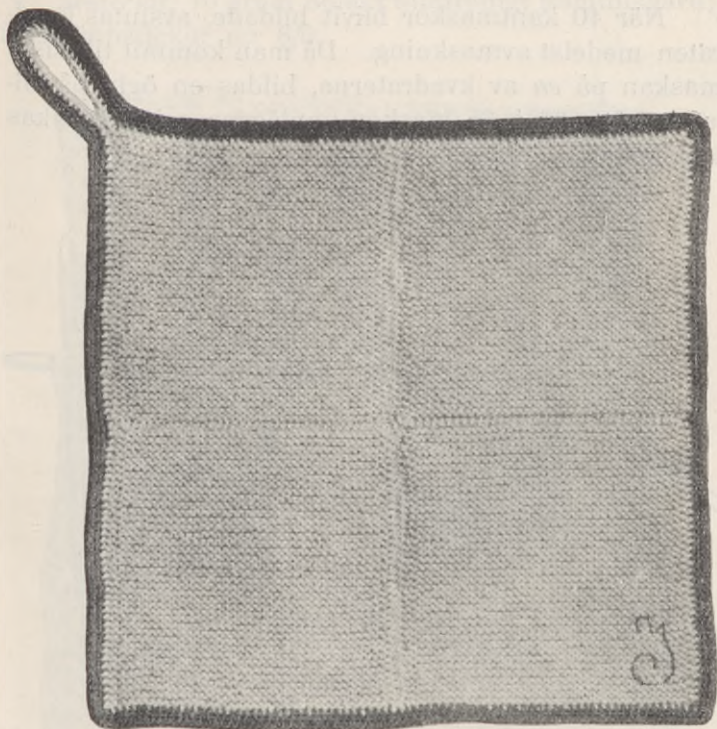

Fig. 10.

ningen sker medelst högra stickan, vilken föres in i nyssnämnda maska från *höger* till *vänster* (fig. 11 a).

Då ny sticka börjas, utföres kantmaskan på så sätt, att högra stickan föres in i maskan från *höger* till *vänster* och drager garnet genom maskan (fig. 11 b).

för mycken tid, är det nödvändigt, att varje elev har en handduk. På grund därav är det skäl att låta en sådan ingå i modellserien.

För inövning av kantmaskan torde en förberedande övning vara av nöden. Därtill uppläggas 5 à 10 maskor. Så snart lärjungarna blivit säkra på bildandet av kantmaskan, böra de övergå till handduken, som bildas av 4 kvadrater (fig. 10).

När 40 kantmaskor blivit bildade, avslutas kvadraten medelst avmaskning. Då man kommit till sista maskan på *en* av kvadraterna, bildas en ögla på följande sätt: 30 à 35 maskor uppläggas och avmaskas omedelbart därefter.

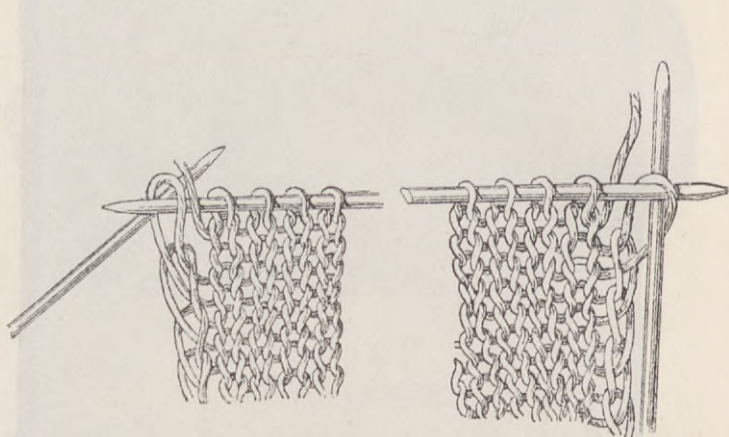

Fig. 11 a.

Fig. 11 b.

Hopsyningen tillgår på följande sätt: två och två kvadrater sys ihop så, att uppläggning kommer mot uppläggning. De två rektanglar, som härigenom uppkomma, bilda, hopsydda, en kvadrat.

Bården utföres enklast medelst virkning av en vanlig maska och en luftmaska, 2 à 3 varv. Till bården användes rött bomullsgarn.

Handduken kan även stickas som en enda kvadrat, då 80 maskor uppläggas.

Märkningen utföres medelst efterstyng.

En randig tavelstickare.

Fig. 12.

Material: 10 gram oblekt åttatrådigt bomullsgarn;
2 strumpstickor n:r 8/0.

Fig. 12.

30 maskor uppläggas. Kantmaska bildas på vanligt sätt.

Avigstickning. Man förutskickar den anmärkningen, att tråden, som vid rätstickning låg bakom vänstra stickan, vid avigstickning måste ligga framom densamma.

Vid avigstickning hava vi liksom vid rätstickning att märka fyra handrörelser, nämligen *instickning*, *omslagning*, *genomdragning* och *avlyftning*.

Instickning sker från höger till vänster, *omslagning* utföres på samma sätt som vid rätstickning, *genomdragning* göres framifrån och bakåt, *avlyftning* utföres på samma sätt som vid rätstickning.

Fig. 13 a.

Cirka 16 stickor utföres med avigstickning. Därefter stickas ungefär 16 stickor omväxlande med en sticka rätt och en avigt.

Fig. 13 b.

Om man icke redan förut har lärt eleverna att avhjälpa felen vid stickning, bör man nu göra det.

De fel, som vanligast förekomma vid stickning, äro: *tappade* och *vridna* maskor samt *uttagning* av maskor. Felen rättas genom att riva upp, genom att sticka tillbaka eller genom att släppa ned vissa maskor, till dess felet påträffas, och sedan åter taga upp maskorna.

Fig. 13 c.

Upptagning av maskor sker på följande sätt: låt oss antaga, att ifrågavarande maska ligger 1 varv djupt (se fig. 13 a). Medelst högra stickan lyfter man upp maskan från rätsidan. Länken lägges därefter till vänster om den upplyftade maskan, vilken medelst vänstra stickan drages över länken. Därefter överföres maskan till vänstra stickan.

På samma sätt förfäres, om maskan ligger 2 eller flera varv djupt ned (se fig. 13 b och 13 c). Av stor vikt är, att länkarna tagas i rätt ordning.

Bäst är naturligtvis att åskådliggöra detta medelst teckning på svarta tavlan.

Sedan eleverna fått lära sig att rätta felen, böra de tillhållas *att alltid själva rätta sina fel.*

Efter det släta stycket följa cirka 16 stickor med randig stickning (2 räta och 2 aviga maskor), varefter avmaskning sker på vanligt sätt.

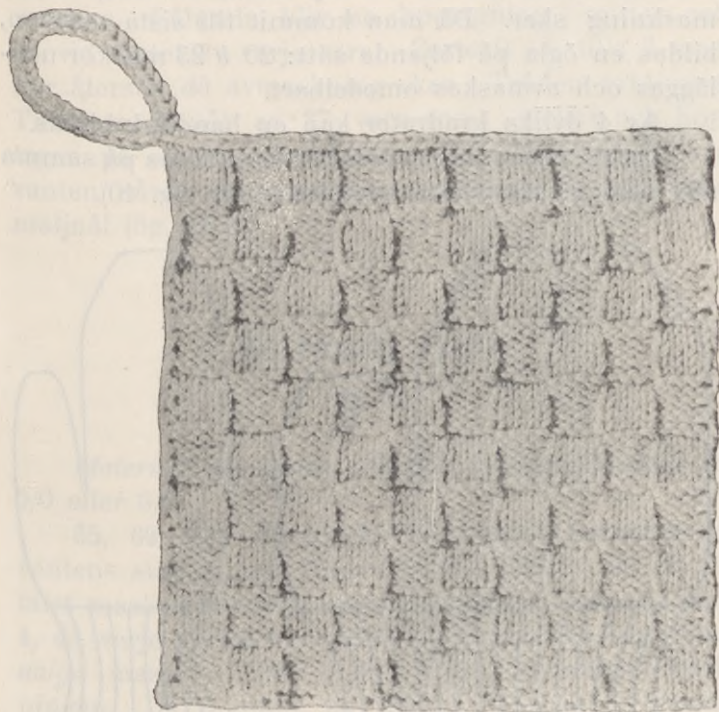

Fig. 14.

En rutig kaffelapp.

Fig. 14.

Material: 15 gram åttatrådigt oblekt bomullsgarn;
2 strumpstickor n:r 8/0. 42 maskor uppläggas på en
sticka (fig. 14).

Kantmaska bildas på vanligt sätt. Därefter stic-
kas 4 maskor *rätt* och 4 maskor *avigt* 6 stickor,
varefter man byter om och stickar 4 maskor *avigt*
och 4 maskor *rätt* 6 stickor. Härigenom bildas en
rutig stickning. Man fortsätter på ovan beskrivna
sätt, till dess 10 rutor i höjd blivit bildade, då av-
maskning sker. Då man kommit till sista maskan,
bildas en ögla på följande sätt: 20 à 25 maskor upp-
läggas och avmaskas omedelbart.

Av 4 dylika kvadrater kan en handduk bildas.

Ögla, hopsyningen och bården utföras på samma
sätt som på den släta handduken (se fig. 10).

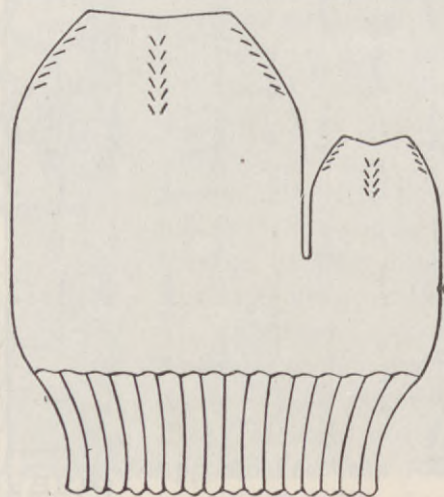

Fig. 15 a.

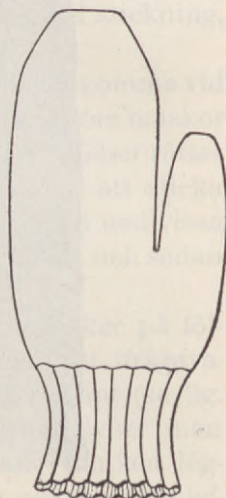

Fig. 15 b.

En enkel vante.

Fig. 15 a, b.

Material: 40 gram ullgarn; 2 strumpstickor nr
6/0. 60 maskor uppläggas på en sticka (fig. 15 a).
Sedan stickas 20 varv med två aviga och två räta
maskor, vilka bilda kragen; därefter 36 varv rätt

fram och åter. 20 maskor trädas av på en tråd eller sticka, och man fortsätter med de 40 maskorna ännu 48 varv. Nu börjar hoptagningen på det sätt, att först 18 maskor stickas och den 19:e och 20:e tagas ihop. Fortsätt stickningen, tills 3 maskor återstå på stickan, och tag ihop de 2, sticka den 3:e eller sista maskan. Sålunda blir en hoptagning i mitten och en vid slutet av varje varv. Fortsätt så, tills 8 maskor återstå, då avmaskning sker. Tråden avklippes. Tummen består av 27 varv samt stickas och hoptages på samma sätt som vanten. Därefter maskas vanten såväl som tummen nätt samman med stramaljnål (fig. 15 b).

En randig vante.

Fig. 16.

Material: 60 gram ullgarn; 5 strumpstickor n:r 5/0 eller 6/0.

65, 69 eller 73 maskor uppläggas, beroende på vantens storlek, och fördelas på 4 stickor så, att antalet maskor på varje sticka kan jämnt divideras med 4, då varje sticka kan börja med *räta* och sluta med *aviga* maskor, vilket i hög grad underlättar stickningen. Då återstår en maska. Denna är avsedd för *hopfogningen*, vilken tillgår på följande sätt: den senast upplagda maskan flyttas över till den först upplagda och hopstickas med denna till en maska.

Vid stickning med *flera* stickor är att märka,

a) att, då en sticka är avslutad, bör hon föras framom nästföljande sticka,

b) att vänstra handens pekfinger och tumme skola omfatta såväl den sticka, som skall stickas, som den näst föregående,

Fig. 16.

c) att *endast* pek- och långfingrarna få föras in i arbetet och

d) att den lösa stickan vid början av ny sticka bör föras *bakom* den nyss avslutade stickan.

Före tummens början stickas 12 cm., då vanten skall stickas *med* krage, och 14 cm., då vanten skall stickas *utan* krage, med 2 räta och 2 aviga maskor.

Därefter drages en tjock tråd genom 12 maskor, avsedda för tummen, och 12 nya maskor uppläggas, varigenom maskornas antal återställes till det ursprungliga. Vid uppläggningsen av de nya maskorna utgår man, hållande avigsidan av vanten åt sig, från den maska, vid vilken garnet hänger.

Stickningen fortsättes därefter på samma sätt som förut (2 räta och 2 aviga maskor), till dess

man kommer till pekfingrets spets, då hoptagning av maskorna äger rum.

Första intagningen: 2 aviga maskor stickas ihop till en avig, 2 räta maskor utföras med rätstickning. Detta fortgår hela varvet om.

Följande varv stickas utan hoptagning.

Andra intagningen: 2 räta maskor stickas ihop till en rät, 1 avig stickas med avigstickning. Detta fortgår hela varvet om.

Därefter följer ett varv utan hoptagning.

Tredje intagningen: 1 rät maska avlyftes från vänster till höger, 1 avig maska stickas med rätstickning, den avlyftade drages över den senast stickade maskan. Detta fortgår hela varvet om.

Följande varv stickas med rätstickning.

Fjärde intagningen: 2 maskor tagas ihop till en, till dess att endast 6 å 8 maskor återstå.

Följande varv stickas utan hoptagning.

Avslutning: en maska stickas och överföres till vänstra stickan, varefter de övriga maskorna dragas över denna, en i sänder, från vänster till höger. Då endast en maska återstår, drages garnet genom henne, varefter tråden omsorgsfullt fästes på avigsidan av vanten.

Avslutningen kan även ske på följande sätt: garnet avklippes på 25 cm. avstånd från den sist stickade maskan och trådes på en stoppnål eller en tapisseri-nål. Medelst denna drages garnet genom de överblivna maskorna, varefter tråden omsorgsfullt fästes på avigsidan av vanten.

a. Tummen.

De 12 maskorna, vilka uppträdde på den tjocka tråden, överföres och fördelas på 2 stickor. Detsamma gäller kantmaskorna på de 12 nyupplagda

maskorna. På ömse sidor om de förstnämnda maskorna upptagas därjämte 2 nya maskor. Vi hava alltså tillsammans 28 maskor till tummen. Dessa fördelas på fyra stickor så, att varje sticka kommer att börja med 2 räta och sluta med 2 aviga maskor.

Intagningarna på tummen utföras på samma sätt som på vanten, blott med den skillnaden, att *intagningarna* här följa omedelbart på varandra.

b. Kragen.

Uppläggningsmaskorna upptagas och fördelas på fyra stickor. Därefter stickas 20 å 26 varv omväxlande med ett varv avigt och ett varv rätt eller också 6 varv avigt och 6 varv rätt så många gånger, att man får kragen nog bred.

Vanten avslutas medelst avmaskning.

En slät strumpa.

Fig. 17.*

Material: 2 hg. ullgarn; 5 strumpstickor n:r 6/0 eller 7/0.

Lärarinnan bör visa eleverna dels en väl stickad strumpa, dels en strumppansch.* Finnes icke någon sådan, bör hon rita upp en strumpa på svarta tavlan. På ritningen bör som vanligt följa en enkel och klar beskrivning, varvid indelningen av strumpan genomgås.

Strumpan består av 2 huvuddelar:

- A. Benet.
- B. Foten.

* En sådan ingår i serien I av »Vägplanscher för undervisning i kvinnlig slöjd».

Benet består av 4 delar:

- a. Kragen.
- b. Tjockbenet.
- c. Vaden.
- d. Smalbenet.

Foten består av 4 delar:

- a. Hälen.
- b. Kilen.
- c. Släta stycket.
- d. Tån.

97, 101 eller 105 maskor uppläggas, beroende på strumpans storlek. Erfarenheten har visat, att om strumporna i en klass stickas i 2 å 3 storlekar, så komma de i regeln att passa eleverna. Det är ju en klar sak, att lärjungarna intressera sig mera för strumpor, som de kunna begagna, än för så kallade normalstrumpor. Därjämte blir undervisningen fylligare, emedan flera olika fall komma före.

Strumpans form skall grunda sig på de upplagda maskornas antal.

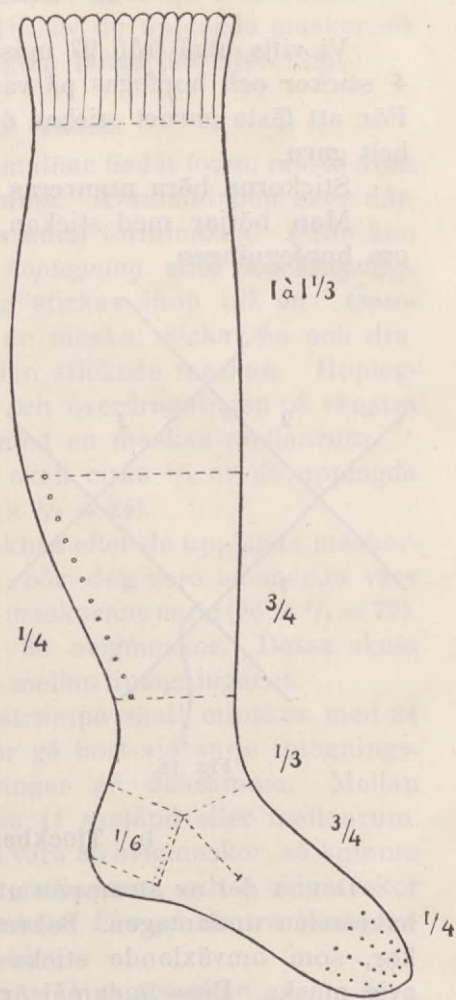

Fig. 17.

A. Benet.

Vi vilja utgå från 97 maskor. Dessa fördelas på 4 stickor och hopfogas på vanligt sätt (se sidan 24). För att fästa garnet stickas 6 å 8 maskor med dubbelt garn.

Stickorna böra numreras (fig. 18).

Man börjar med stickan, som sitter till vänster om hopfogningen.

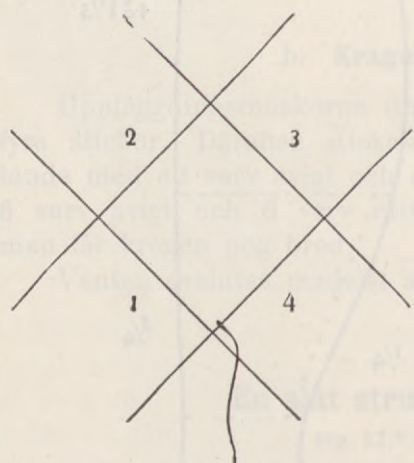

Fig. 18.

a. Kragen.

Första varvet stickas med rätstickning. Därefter stickas randigt (2 räta och 2 aviga maskor) så många varv som $\frac{1}{3}$ av de upplagda maskornas antal ($96 : 3 = 32$) eller ($96 \times \frac{1}{3} = 32$).

b. Tjockbenet.

Denna del av strumpan utföres med rätstickning, bakranden undantagen. Bakranden är en rad av maskor, som omväxlande stickas med en rät och en avig maska. Dess ändamål är att visa, varest varven på strumpan taga sin början. Då kragen är avslutad, uttages en maska till bakranden. *Uttagningen* tillgår på följande sätt: man för högra stickan in i föregående varvets maska från rätsidan till avigsidan och bildar en extra maska.

Tjockbenets längd beror helt och hållet på, hur

långt man vill att strumpan skall gå över knäet. Så många varv som 1 å $1\frac{1}{3}$ av de upplagda maskornas antal bruka vara en lagom längd (96 eller 128).

c. Vaden.

Emedan benet avsmalnar nedåt foten, måste även strumpan göra detsamma. Avsmalningen sker därigenom, att maskornas antal förminskas. Detta kan ske antingen genom *hoptagning* eller *överdragning*. *Hoptagning*: 2 maskor stickas ihop till en. *Överdragning*: man lyfter en maska, stickar en och drager den lyftade över den stickade maskan. Hoptagningen sker på högra och överdragningen på vänstra sidan om bakranden med en maskas mellanrum.

Genom intagning skall cirka $\frac{1}{4}$ av de upplagda maskorna gå bort ($96 \times \frac{1}{4} = 24$).

Vadens längd beräknas efter de upplagda maskornas antal. På vaden bör det vara så många varv som $\frac{3}{4}$ av de upplagda maskornas antal ($96 \times \frac{3}{4} = 72$). 72 varv är lika med 36 avigmaskor. Dessa skola fördelas på avstånden mellan intagningarna.

Då ifrågavarande strumpa skall minskas med 24 maskor och 2 maskor gå bort vid varje intagningsvarv, få vi 12 intagningar på densamma. Mellan dessa intagningar ligga 11 avstånd eller mellanrum. Om vi på dessa fördela våra 36 avigmaskor, så komma 3 avigmaskor på vart mellanrum, och 3 avigmaskor bliva över. Dessa fördelas *lika* på de tre första avstånden, då resultatet blir:

3 mellanrum = 4 avigmaskor,

8 » = 3 »

d. Smalbenet.

Smalbenet stickas på samma sätt som tjockbenet. Dess längd skall vara så många varv som $\frac{1}{3}$ av de upplagda maskornas antal ($96 \times \frac{1}{3} = 32$).

B. Foten.

a. Hälen.

Till hälen tages hälften av strumpans vidd och just den hälften, som innesluter bakranden, alltså första och fjärde stickan, som därför kallas *hålstickor*.

De övriga kallas *vrilstickor*.

Maskorna, bakranden icke inberäknad, fördelas jämnt på alla fyra stickorna.

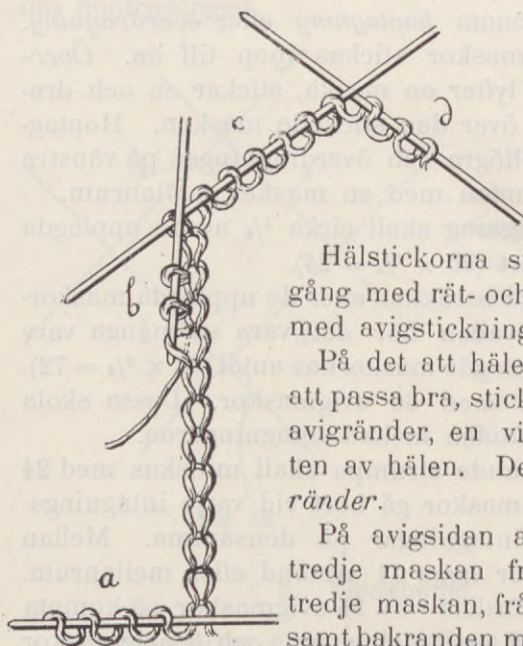

Fig. 19 a.

Hålstickorna stickas varannan gång med rät- och varannan gång med avigstickning.

På det att hälen skall komma att passa bra, stickas tvenne extra avigränder, en vid vardera kanten av hälen. Dessa kallas *sidoränder*.

På avigsidan av hälen stickas tredje maskan från början och tredje maskan, från slutet räknat, samt bakranden med rätstickning. Övriga maskor stickas med avigstickning.

Hälens längd rättar sig efter de upplagda maskornas antal: en sidorand skall hava så många avigmaskor som $\frac{1}{6}$ av de upplagda maskornas antal ($96 \times \frac{1}{6} = 16$). Därefter följer *intagningen* av hälen. Denna börjar på *avigsidan*.

Man stickar 3 å 4 maskor förbi bakranden, tager ihop två aviga maskor till en avig och stickar en

maska avigt efter hoptagningen. Därefter vändes arbetet så, att man får rätsidan av hälen åt sig.

På rätsidan av hälen lyfter man första maskan, stickar så många maskor på andra sidan om bakranden som på avigsidan (3 å 4), tager ihop medelst överdragning och stickar en maska med rätstickning efter överdragningen. Åter igen vändes arbetet om.

Genom vändningarna uppkomma tvenne hål, ett på vardera sidan om bakranden.

De maskor, vilka sitta på ömse sidor om dessa hål, skola alltid hoptagas. Intagningen fortgår på ovan beskrivna sätt, till dess att alla maskor tagits ihop. Intagningen, som bildar en kil, bör tecknas på svarta tavlan.

Därefter bildas nya maskor på ömse sidor om hälen på följande sätt: stickan *c* (fig. 19 a) tages i den högra handen, hälkanten vikes uppåt så, att den del av kantmaskan, som vetter åt avigsidan av hälen, kan tagas på stickan, varefter garnet slås om stickan och drages igenom på vanligt sätt. Detta fortgår ända till sista länken, vilken överflyttas till stickan *a* för att tillsammans med första maskan på denna sticka stickas ihop till en maska (fig. 19 b). Maskorna, vilka återstå på hälen, fördelas jämnt på hälstickorna.

Fig. 19 b.

Bakranden upphör med hälen.

b. **Kilen.**

Det släta stycket på foten skall hava samma vidd som smalbenet, det vill säga, maskornas antal skall vara lika med $\frac{3}{4}$ av de upplagda maskorna ($96 \times \frac{3}{4} = 72$). Men genom hälen hava maskorna betydligt ökat, varför vi ånyo genom intagning måste minska maskornas antal. Intagningarna utföras vid slutet av första och vid början av fjärde stickan. På den förstnämnda stickan stickas två maskor ihop till en, på den sistnämnda tages ihop medelst överdragning. Mellan de fyra första intagningsvarven stickas *ett*, mellan de övriga *två* varv.

Kilen bör vara lika lång som en sidorand på hälen.

c. **Det släta stycket.**

Denna del av foten stickas med rätstickning.

Från hälens avslutning och till tåns början skall det vara så många varv som $\frac{3}{4}$ av de upplagda maskornas antal ($96 \times \frac{3}{4} = 72$) eller 6 å 8 varv mindre, beroende på fotens längd.

d. **Tån.**

Tån skall innehålla ungefär så många varv som $\frac{1}{4}$ av de upplagda maskornas antal ($96 \times \frac{1}{4} = 24$).

$$\begin{array}{l} \text{I.} \\ \hline 0 \\ \hline 1 \\ \hline 2 \\ \hline 3 \\ \hline 4 \\ \hline 5 \end{array} \left. \begin{array}{l} * \\ \\ \\ \\ \\ \end{array} \right\} \begin{array}{l} 1 + 2 + 3 + 4 + 5 = 15 \text{ varv.} \\ \quad + 7 \text{ intagningsvarv.} \\ \hline = 22 \text{ varv.} \end{array}$$

* — = intagningsvarv. Siffrorna = varvens antal mellan intagningarna.

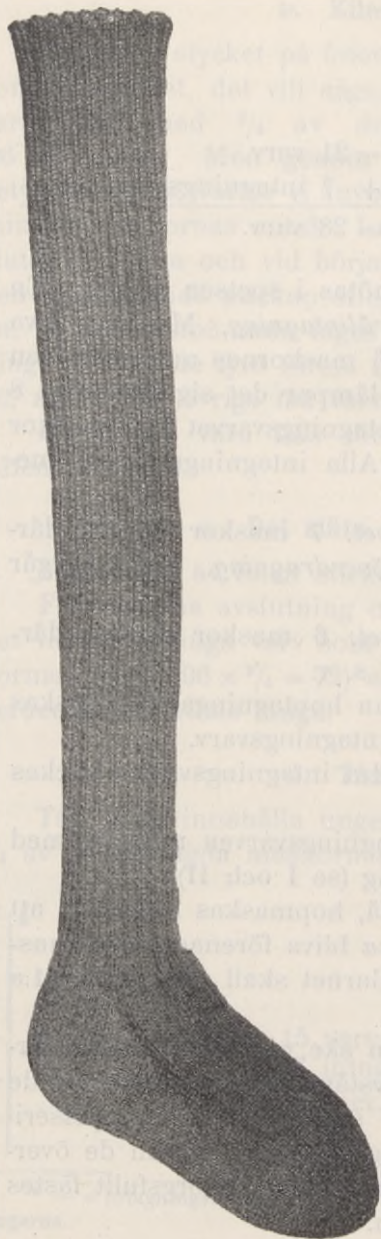

Fig. 20.

En randig strumpa.

Fig. 20.

Material: 120 gr. ullgarn; 5 strumpstickor 6/0 eller 7/0.

Maskornas antal beror på huru stor strumpan skall vara samt på garnets finlek.

Vi vilja här utgå från 73 (för ett barn på 3 å 4 års ålder) maskor.

Maskorna fördelas på 4 stickor så, att antalet maskor på varje sticka kan jämnt divideras med 4, då varje sticka kan börja med räta och sluta med aviga maskor, vilket i hög grad underlättar arbetet. Då återstår en maska. Denna är avsedd för hopfogningen, vilken tillgår på följande sätt: den senast upplagda maskan flyttas över till den först upplagda och hopstickas med denna till en maska. För att fästa garnet stickas 6 å 8 maskor med dubbelt garn. Stickorna böra numreras (fig. 18). Rörande stickornas *hållande*, se sidan 24.

18 à 22 cm. stickas randigt (2 räta och 2 aviga maskor).

På vaden göras intagningar (fig. 21). Dessa utföras i slutet av fjärde och början av första stickan.

Mellan varje intagningsvarv stickas 6 à 10 varv. (Se närmare här nedan.)

En avigrand, bestående av två maskor, betraktas här som bakrand. Denna bör förläggas till slutet av fjärde stickan.

Första intagningsvarvet: man lämnar fem maskor, bakranden inberäknad, på fjärde stickan, tager ihop en avig och en rät till en rät maska och avslutar stickan. På första stickan sticker man en rät maska, lyfter den följande, sticker den aviga maskan med avigstickning och drager den avlyftade över den senast stickade maskan.

Andra intagningsvarvet göres på samma sätt som det nyss beskrivna.

Tredje intagningsvarvet: Man lämnar fem maskor på fjärde stickan, sticker ihop två räta till en rät maska och avslutar stickan. Vidare sticker man en maska rätt på första stickan och tager ihop medelst *överdraging*.

Fjärde intagningsvarvet göres på liknande sätt.

Detta kallas *en grupp* av intagningar. Innan en ny grupp börjas, stickas 8 varv på vanligt sätt.

På en mindre barnstrumpa, sådan som den ifrågavarande, göres blott *en*, på en större sådan *två* och på en strumpa för en fullväxt person *tre* grupper av intagningar. I första fallet stickas 10, i andra fallet 8 och i tredje fallet 6 varv emellan varje intagningsvarv.

Smalbenet stickas randigt (2 räta och 2 aviga maskor). Dess längd skall vara 6 à 8 cm.

Till *hälen* tages första och fjärde stickan, som därför kallas *hålstickor*. De övriga kallas *vriststickor*.

Då denna strumpa blott har en grupp av intagningar, bör man, för att foten icke skall bliva för bred, före hälsens början minska maskornas antal med 4 maskor (2 aviga maskor tagas ihop till 1 avig

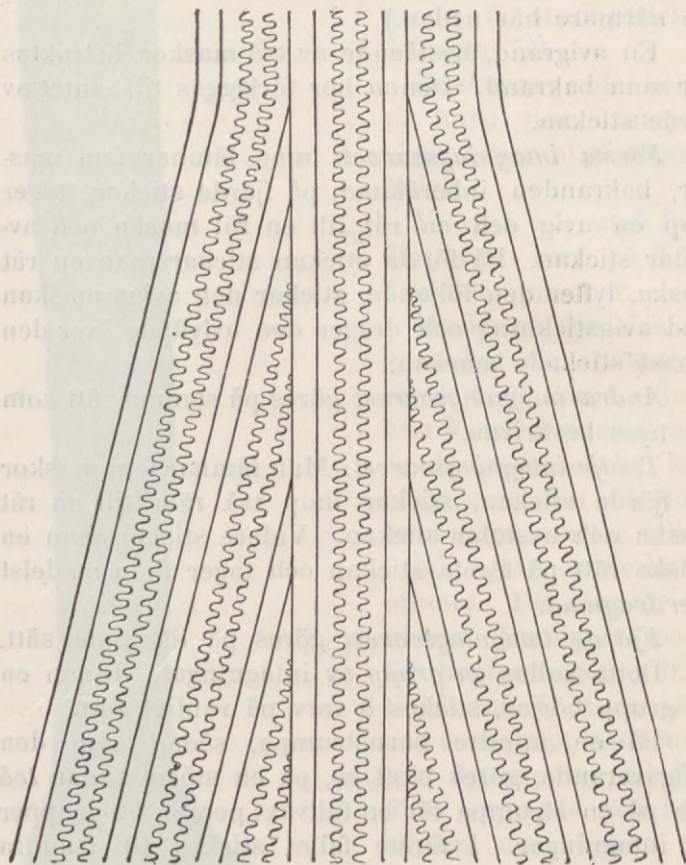

Fig. 21.

maska två gånger på varje vriststicka). Då komma 14 maskor på vriststickorna och 16 på hälstickorna. Hälstickorna stickas varannan gång med rät och varannan gång med avig stickning.

Hälens längd rättar sig efter de upplagda maskornas antal: en sidokant skall hava så många maskor som $\frac{1}{6}$ av de upplagda maskornas antal ($72 \times \frac{1}{6} = 12$). Därefter följer *intagningen* av hälen. Denna börjar på *avigsidan*.

Man stickar 3 å 4 maskor förbi mitten, tager ihop två aviga maskor till en avig och stickar en maska avigt efter hoptagningen. Därefter vändes arbetet så, att man får rätsidan av hälen åt sig.

På rätsidan av hälen lyfter man första maskan, stickar så många maskor på andra sidan om mitten som på avigsidan (3 å 4), tager ihop medelst överdragning och stickar en maska med rätstickning efter överdragningen. Återigen vändes arbetet om. Genom vändningarna uppkomma tvenne hål, ett på vardera sidan om mitten. De maskor, vilka sitta på ömse sidor om dessa hål, skola alltid hoptagas. Intagningen fortgår på ovan beskrivna sätt, till dess att alla maskor tagits ihop. Intagningen, som bildar en kil, bör tecknas på svarta tavlan.

Därefter bildas nya maskor på ömse sidor om hälen på följande sätt: stickan *c* (fig. 19 a) tages i den högra handen, hälkanten vikes uppåt så, att den del av kantmaskan, som vetter åt avigsidan av hälen, kan tagas på stickan, varefter garnet slås om stickan och drages igenom på vanligt sätt. Detta fortgår ända till sista länken, vilken överflyttas till stickan *a* för att tillsammans med första maskan på denna sticka stickas ihop till en maska (fig. 19 b). Maskorna, vilka återstå på hälen, fördelas jämnt på hälstickorna.

Kilen. Det släta stycket på foten skall hava samma vidd som smalbenet, det vill säga maskornas antal på vår lilla barnstrumpa skall vara 60. Men genom hälen hava maskorna betydligt ökats, varför vi ånyo genom intagning måste minska maskornas antal. Intagningarna utföras vid slutet av första och vid bör-

jan av fjärde stickan. På den förstnämnda stickan stickas två maskor ihop till en, på den sistnämnda tages ihop medelst överdragning. Mellan de tre första intagningsvarven stickas *ett*, mellan de övriga *två* varv.

Kilen bör vara lika lång som en sidokant på hälen.

Det släta stycket av foten stickas med rätstickning. Från hälens avslutning och till tåns början skall det vara så många varv som $\frac{3}{4}$ av de upplagda maskornas antal ($72 \times \frac{3}{4} = 54$) eller 4 à 8 varv mindre, beroende på fotens längd.

Tån skall innehålla ungefär så många varv som $\frac{1}{4}$ av de upplagda maskornas antal.

Intagningarna böra mötas i spetsen av tån. En sådan intagning kallas *strålintagning*. Man kan hava 6—10 strålar, beroende på maskornas antal. På den nu beskrivna strumpan lämpar det sig bäst med 10 strålar, då vi på första intagningsvarvet få 4 maskor mellan varje intagning. Alla intagningar göras medelst överdragning.

Första intagningsvarvet: 4 maskor stickas; därefter tages ihop medelst *överdragning*. Detta fortgår hela varvet om.

Andra intagningsvarvet: 3 maskor stickas; därefter sker överdragning o. s. v.

Antalet maskor mellan hoptagningarna minskas med en maska för varje intagningsvarv.

Mellan första och andra intagningsvarvet stickas 4 varv:

$$\left. \begin{array}{r} 0 \\ 1 \\ 2 \\ 3 \\ 4 \end{array} \right\} \begin{array}{l} 1 + 2 + 3 + 4 = 10 \text{ varv.} \\ \quad \quad \quad + 6 \text{ intagningsvarv.} \\ \hline = 16 \text{ varv.} \end{array}$$

* — = intagningsvarv. Siffrorna = varvens antal mellan intagningarna.

Avståndet mellan intagningsvarven minskas med ett varv för varje intagning.

Avslutningen sker på följande sätt: garnet avklippes på 25 cm. avstånd från den sist stickade maskan och trådes på en stoppnål eller en tapisserinål. Medelst denna drages garnet genom de överblivna maskorna, varefter tråden omsorgsfullt fästes på avigsidan av strumpan. — Se för övrigt på beskrivningen av släta strumpan.

En fingervante.

Fig. 22.

Material: 50 gram gobelänggarn; 5 strumpstickor n:r 2/0.

Maskornas antal beror såväl på vantens storlek som på garnets finlek.

Till en medelstor vante uppläggas 72 maskor, vilka fördelas på 4 stickor så, att antalet maskor på varje sticka går att jämnt dividera med 4.

Kragen stickas randig (2 räta och 2 aviga maskor). Dess höjd kan vara 56 varv eller flera, beroende på hur långt upp på armen vanten skall gå.

Sedan kragen är fullbordad, stickas 8 å 12 varv med rätstickning, varefter uttagningen för tummen börjar.

Mellan varje uttagningsvarv stickas 2 varv med rätstickning. Uttagningen sker vid början av varvet.

Första uttagningen: 2 maskor stickas rätt, en extra maska bildas genom uttagning.

Andra uttagningen: 2 maskor stickas rätt, 1 tages ut, 1 stickas rätt, 1 tages ut.

Tredje uttagningen: 2 maskor stickas rätt, 1 tages ut, 3 stickas rätt, 1 tages ut o. s. v.

Uttagning av 2 maskor på vart tredje varv fortsättes, till dess 25 maskor erhållits.

Maskornas antal mellan uttagningarna ökas med 2 maskor för varje uttagningsvarv.

De 72 för handen bestämda maskorna trädas på en tjock, dubbel tråd, och de 25 genom uttagning erhållna maskorna fördelas på 2 stickor. På tredje stickan uppläggas 8 nya maskor. Uppläggnigen börjar vid 25:e maskan, vid vilken garnet hänger. Tummens vidd blir sålunda: $25+8=33$ maskor. Dessa förenas till en ring, varefter 3 varv stickas med rätstickning.

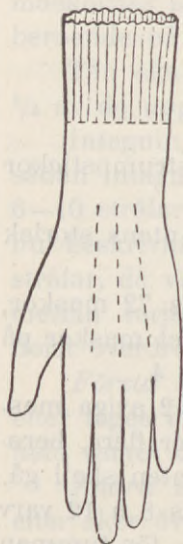

Fig. 22.

På den sidan av tummen, som vetter åt pekfingret, skall genom intagningar bildas en kil. Som de 8 nyupplagda maskorna äro avsedda därtill, komma intagningarna att utföras på tredje stickan.

Mellan varje intagningsvarv stickas 2 varv med rätstickning.

Första intagningen: 2 maskor tagas ihop till en, 4 stickas rätt, 2 maskor tagas ihop medelst överdragning.

Andra intagningen: 2 maskor tagas ihop till en, 2 stickas rätt, 2 tagas ihop medelst överdragning.

Tredje intagningen: 2 maskor tagas ihop till en, 2 tagas ihop medelst överdragning. Av de 8 upplagda maskorna återstår nu endast 2.

På vanten förekomma 7 dylika kilar. Alla bildas på samma sätt. Men ibland behövas *flera*, ibland *färre* intagningar. Antalet intagningar utrönes bäst därigenom, att man provar vanten på handen.

Sedan kilen är avslutad, stickas ett slätt stycke med rätstickning. Då man kommer förbi halva nageln, tagas maskorna ihop genom *strålintagning*.

Första intagningsvarvet: 2 maskor stickas ihop

till en, 2 stickas rätt. Detta fortgår hela varvet om.

Två varv stickas med rätstickning.

Andra intagningsvarvet: 2 maskor stickas ihop till en, 1 stickas rätt. Detta fortgår hela varvet om.

Ett varv stickas med rätstickning.

Tredje intagningen: 2 maskor stickas ihop till en oupphörligt, till dess att endast 8 maskor återstå.

Avslutningen sker på följande sätt: En maska stickas rätt och överföres till vänstra stickan, varefter de övriga maskorna dragas över denna, en i sänder, från vänster till höger. Slutligen drages även garnet genom ifrågavarande maska, varefter detta omsorgsfullt fästes på avigsidan av tummen.

De på tråden uppträdda maskorna överföras på 3 stickor. På fjärde stickan upptagas kantmaskorna på de 8 för tumkilen upplagda maskorna jämte 4 hankar, 2 på vardera sidan om sistnämnda maskor. Dessa 2 hankar tagas ihop till en maska på nästföljande varv.

Av de 8 upptagna kantmaskorna bildas en kil lika med den ovan beskrivna. Därefter stickas med rätstickning, till dess lillfingret börjar.

De 72 maskorna fördelas jämnt på de 4 återstående fingrarna. Alltså får lillfingret 18 maskor, 9 från yttre och 9 från inre sidan av handen; därjämte uppläggas 8 maskor på samma sätt som vid tummen. Maskorna, som äro avsedda för ring-, lång- och pek-fingret, trädas å nyo på en tråd.

Av de 8 nyupplagda maskorna bildas en kil på ovan beskrivna sätt. I regeln utelämnas dock på lillfingret sista intagningen. För övrigt stickas på samma sätt som vid tummen.

De på tråden uppträdda maskorna överföras ännu en gång på tre stickor. På fjärde stickan upptagas 8 kantmaskor på de för lillfingret upplagda maskorna

jämte 4 hankar, 2 på vardera sidan om sistnämnda maskor. På nästföljande varv tagas som vanligt 2 hankar ihop till en maska.

Fyra varv stickas med rätstickning.

Till ringfingret tagas, utom de från lillfingret erhållna maskorna, av de 72 maskorna 9 från yttre och 9 från inre sidan av handen jämte 8 nyupplagda maskor. Detta finger fordrar nämligen två kilar, en på högra och en på vänstra sidan om detsamma.

Kilarna bildas på vanligt sätt.

Den övriga delen av ringfingret stickas på samma sätt som föregående fingrar.

Långfingret stickas alldeles lika med ringfingret. Alltså återstår endast pekfingret.

De på tråden varande maskorna överföras på 2 stickor. På tredje stickan upptagas 8 kantmaskor på de för långfingret upplagda maskorna jämte 4 hankar, vilka på vanligt sätt tagas ihop till 2 maskor på nästföljande varv.

Av de 8 upptagna kantmaskorna bildas en kil på vanligt sätt. För övrigt stickas pekfingret lika med övriga fingrar.

På yttre sidan av vanten sys medelst kaststyng eller korsstyng tre ränder, varigenom vanten kommer att likna en handske.

III.

Sömnad och tillklippning.

Fig. 23. (Syram.)

En lampmatta.

Fig. 24.

Inövning av för-, efter-, kast- och fällstyng. Vid all undervisning i sömnad erfordras: en rutad, svart tavla; en syram, tjocka snodder av ullgarn, helst i två färger; en nål av ben eller horn, 25 cm. lång.

Material: 25 cm. juteväv i kvadrat; 3 gram rött och 3 gram blått tretrådigt bomullsgarn n:r 16; en 3 cm. lång tapisserinål n:r 20 eller 22.

Förberedande övningar: 1) inlärandet av nålens hållande, 2) fingerborgens användning, 3) trådens iträdning, 4) arbetets hållande.

Nålen hålles medelst högra pekfingeret och tummen i sned riktning så, att nålens öga råkar fingerborgens botten.

Fingerborgen sättes på högra handens tredje finger.

Vid iträdning av tråden, som kan vara 45 å 50 cm. lång, hålles nålen i högra och tråden i vänstra handen. Sedan tråden blivit tillspetsad, föres han genom ögat av nålen.

Arbetet bör läggas över vänstra pek- och långfingeren samt fasthållas med tummen och ringfingeret.

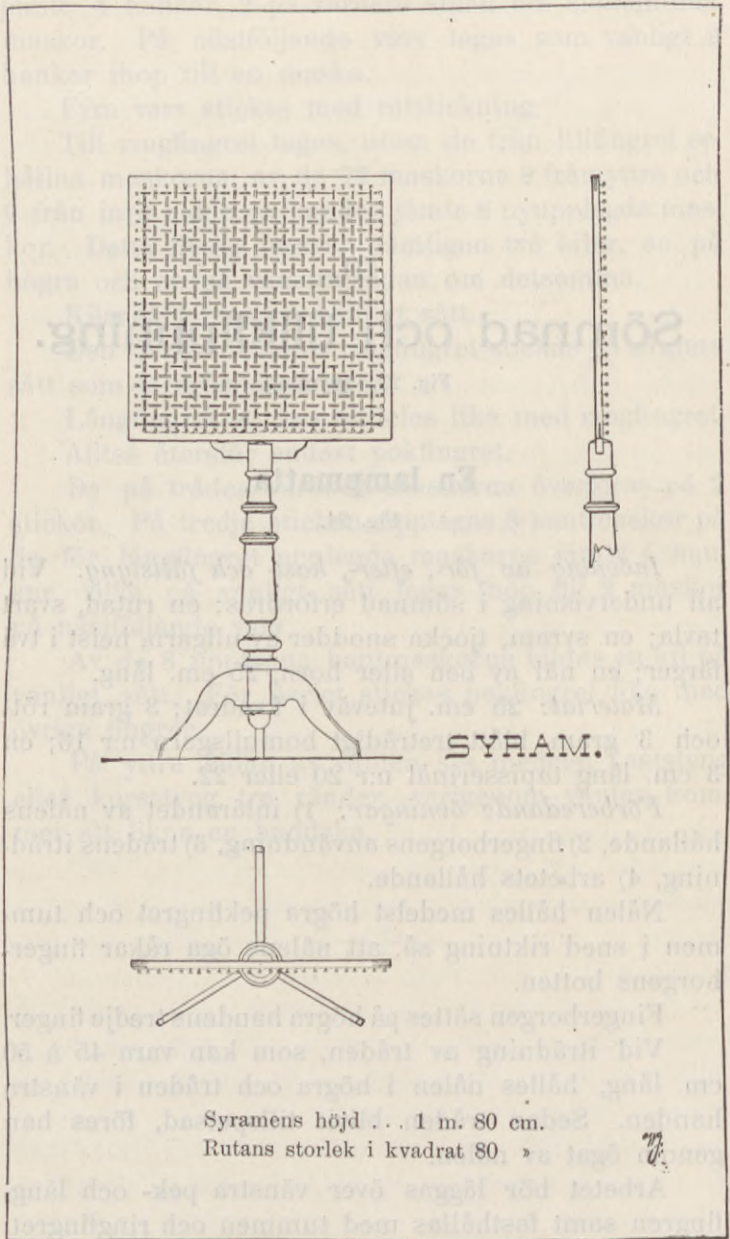

Fig. 23.

Lärarynnan bör, såsom redan förut blivt sagt, noga tillse, att eleverna intaga en *korrekt kroppsställ-*

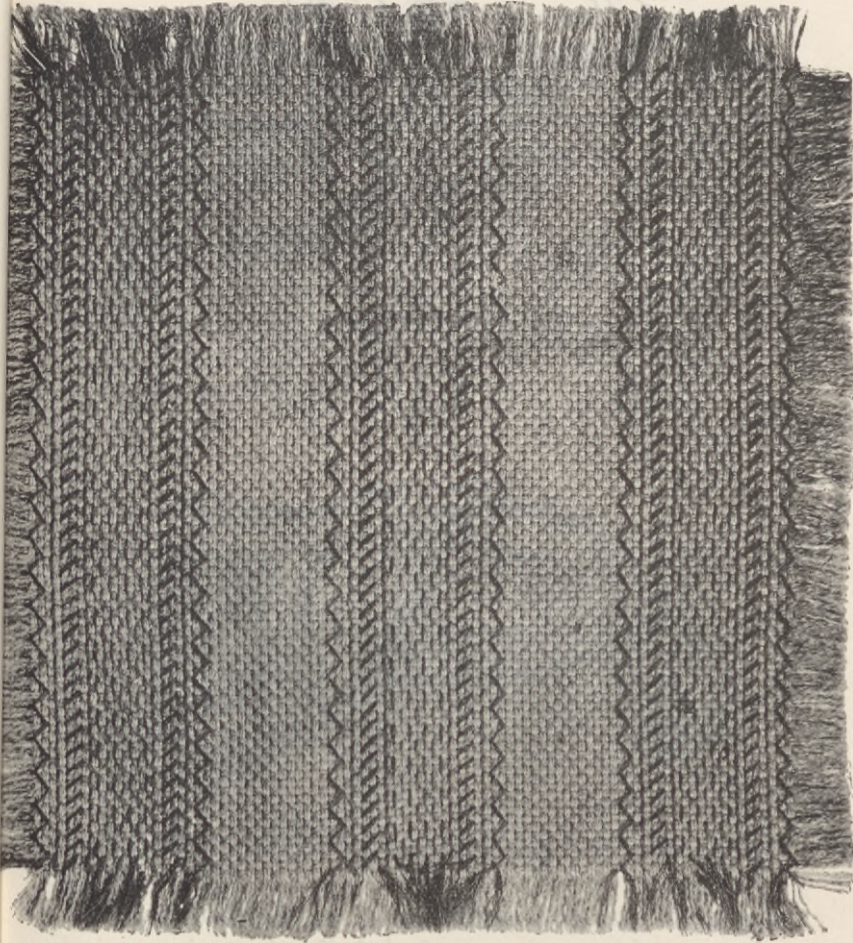

Fig. 24.

ning: ryggen bör hållas rak, huvudet svagt framåtböjt, armbågarna få icke hava stöd, och benen böra icke vara korslagda (fig. 25). Figur 26 visar en oriktig

Fig. 25.

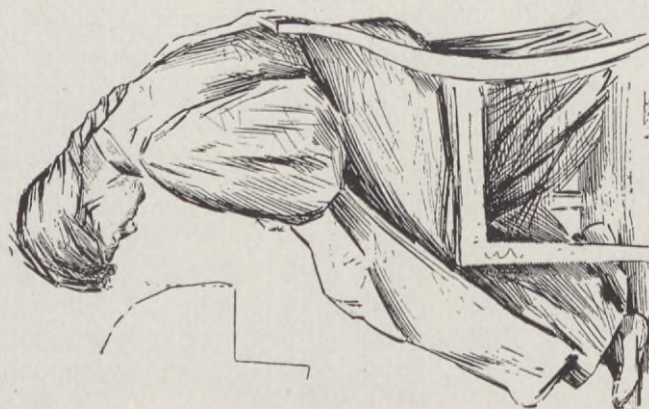

Fig. 26.

och tyvärr ofta förekommande kroppsställning*. Vidare bör man tillse, att ljuset kommer från vänstra

* Fig. 25 och 26 äro tagna ur Axel Mikkelsens bok: *Arbetsstillinger*.

sidan, och att ögat icke bländas av solljuset. För att juteväven icke skall rispas, böra kanterna kastas över med rulltråd. Kaststyngen böra gå 4 trådar djupt ned i tyget.

På rätsidan av lampmattan uppritas en kvadrat, vars sida är lika med 94 trådar.

Då tyget utanför denna kvadrat bör vara lika brett på alla fyra sidorna, är det nödvändigt att vid uppritningen av kvadraten utgå från mitten av lampmattan.

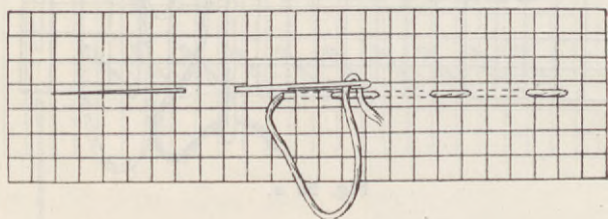

Fig. 27.

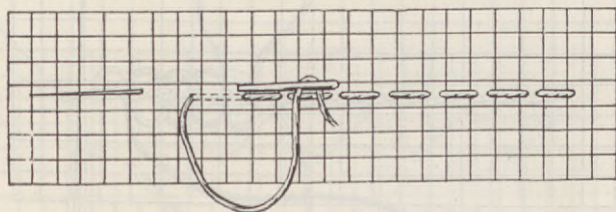

Fig. 28.

Styngen inövas i följande ordning: för-, efter-, kast- och fällstyng.

Sidoränderna på lampmattan böra sys först, på den grund att det är bekvämare att sy vid kanterna än på mitten av arbetet.

Förstyng (fig. 27) användas förnämligast vid träckling och rynkning. De sys från höger till vänster.

Styngen böra sinsemellan vara lika stora, och *avstånden* mellan dem böra även vara sinsemellan

lika stora. Förstyngen bildas på följande sätt: man tager 2 av tygets trådar på nålen och går förbi 2 samt drager igenom tråden o. s. v. På det att sömnen må bliva rak, bör man alltid sy mellan samma trådar.

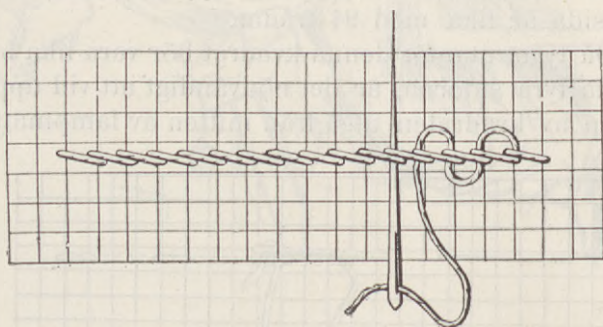

Fig. 29 a.

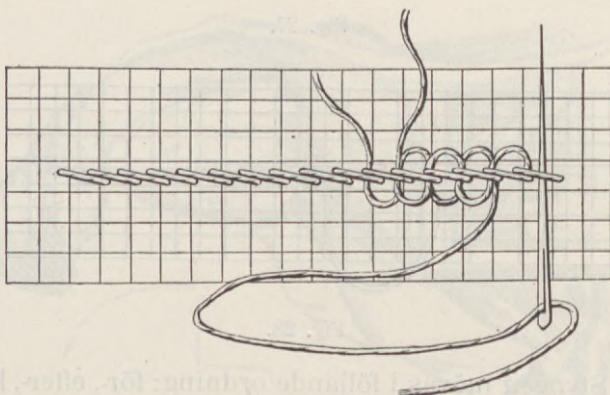

Fig. 29 b.

Fästningen av tråden sker på så sätt, att 3 à 4 styng sys två gånger.

Efterstyng (fig. 28) användas företrädesvis vid hopfogning av två eller flera tygstycken. Efterstyngen utföras sålunda: först bildas ett förstyng på vanligt sätt, därefter går man två trådar tillbaka och tager fyra

trådar framåt på nålen samt drager igenom tråden o. s. v. Man syr från höger till vänster och alltid mellan samma trådar. Tråden fästes på avigsidan av sömmen. Fig. 29 a visar, huru den gamla tråden fästes, och fig. 29 b visar, huru den nya tråden vidfogas samt de båda trådarnas förhållande till varandra.

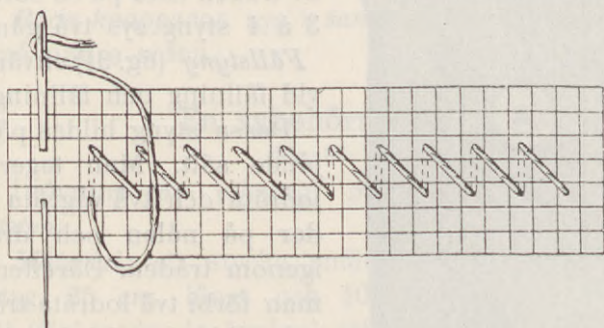

Fig. 30.

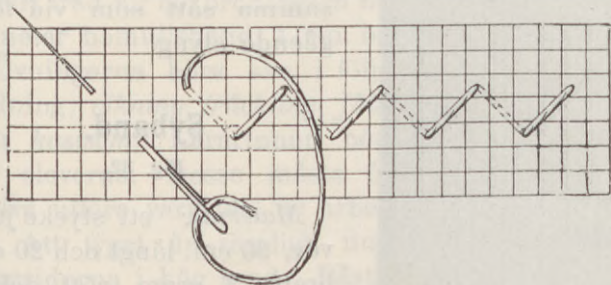

Fig. 31.

Inövningen av trådens fästning bör uppskjutas, till dess fullständig säkerhet vunnits med avseende på efterstyngen.

Kaststyng (fig. 30) användas, då tvenne kanter skola förenas, ej vid lappning. Vid kastsöm hålles arbetet *parallellt intill vänstra pekfingeret*.

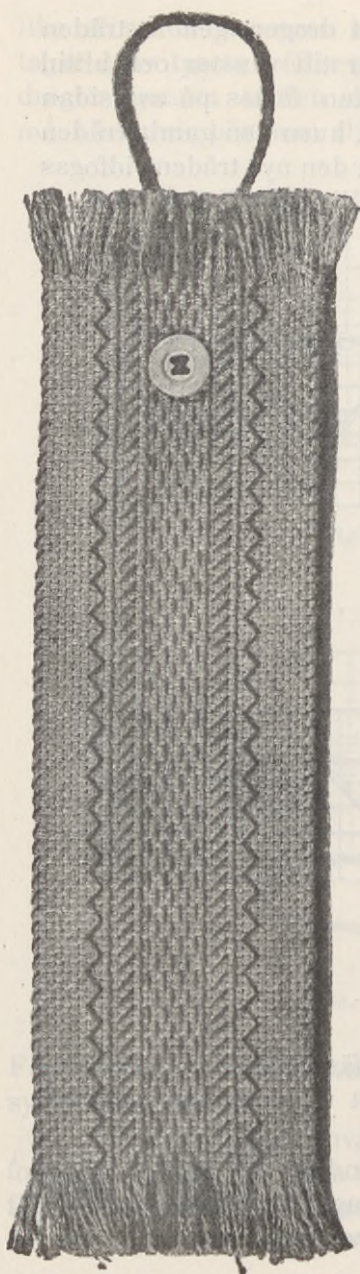

Fig. 32.

De nyssnämnda styngen utföras på följande sätt: man går förbi två lodräta trådar och tager två vågräta trådar på nålen samt drager igenom tråden o. s. v. Fästningen av tråden sker på så sätt, att 3 å 4 styng sys två gånger.

Fällstyng (fig. 31) användas vid fällning och fällning.

Dessa styng bildas på följande sätt. Man tager två lodräta och två vågräta trådar på nålen och drager igenom tråden. Därefter går man förbi två lodräta trådar och bildar ett nytt styng på nyss beskrivna sätt o. s. v. Fästningen av tråden sker på samma sätt som vid föregående styng.

Syband.

Fig. 32.

Material: ett stycke juteväv, 30 cm. långt och 20 cm. brett; 3 gram rött och 3 gram blått tretrådigt bomullsgarn n:r 16; en 3 cm. lång tapisserinål n:r 20.

Inövning av för-, efter-, kast- och fällstyng (se föregående modell).

På sybandet (fig. 32) sys endast två ränder. Då dessa

äro avslutade, vikes tyget dubbelt så, att en rand kommer på mitten av den undre och en rand på mitten av den övre sidan av bandet. Vid den öppna långsidan vikes tyget in och hoptråcklas. Såväl den vikta som den hoptråcklade kanten överkastas därefter med röd tråd. *Snodden* göres av rött och blått bomullsgarn.

Båda knapparna sys i *samtidigt*, en på övre och en på undre sidan.

En sybehörspåse.

Fig. 33.

Inövning av *vikning*, *tråckling*, *fällning* och *kastsöm*.

Material: ett stycke enfärgat eller randigt bomullstyg, 25 cm. långt och 10 cm. brett (förberedande övning); ett dito 40 cm. långt och 15 cm. brett (sybehörspåse); synål n:r 7; 6 å 8 knappnålar; tråd n:r 50; brodergarn n:r 25; 1 meter bomullsband, 1 cm. breda.

Övningarna böra ske i följande ordning: *vikning*, *tråckling*, *fällning* och *kastsöm*. Lärarinnan bör aldrig utföra arbetet för eleverna. Dessa måste från början lära sig att själva utföra varje del av arbetet.

Att tyget är randigt, underlättar vikningen på långsidorna i hög grad. Bäst är att på svarta tavlan göra en teckning av tyget och därjämte *förevisa* och beskriva för hela klassen, hur en vikning bör göras. Vikningen göres helst mitt i en rand. Fällarna på långsidorna göras 5 å 6 mm. breda.

På kortsidorna, där man icke har några ränder att följa, torde det vara lämpligast att vika efter pappersmått (fig. 34).

Antag, att en 6 å 8 mm. bred sömsmån skall

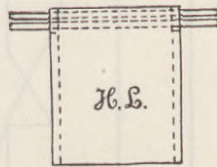

Fig. 33.

vikas på kortsidan av tyget. Man lägger då pappersmättet på tyget och mäter från kanten, som bör vara trådrak, 6 à 8 mm. nedåt, sätter där en knappnål så, att ena hälften av densamma kommer på rätsidan och den andra hälften på avigsidan av tyget. Tre à fyra cm. härifrån mätes på liknande sätt, och även denna punkt betecknas med en knappnål. Då fyra

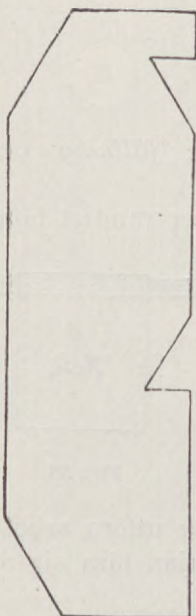

Fig. 34.

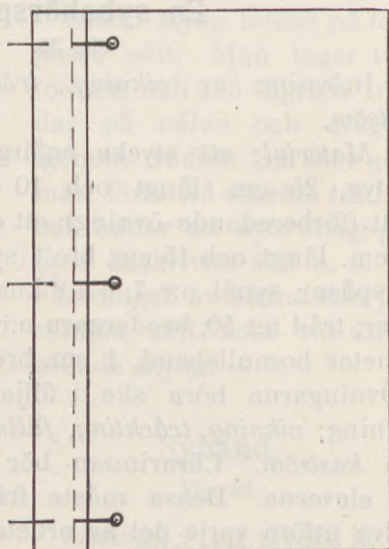

Fig. 35.

knappnålar sålunda blivit isatta, alla 6 à 8 mm. från kanten, vikes tyget skarpt från knappnål till knappnål. Detta fortgår, till dess vikningen är avslutad.

Andra vikningen av fällen utföres på samma sätt, blott med den skillnaden, att man då viker 3 cm. från den vikta kanten. Då vikningen på en sida är avslutad, isätts några knappnålar (fig. 35), varefter

tråcklingen medelst *små* styng och centimeterlånga avstånd verkställes.

Det är lättare för eleverna att sy, om de hava något att fästa arbetet vid, än om de skola utföra arbetet utan »fästning». I brist på »syklump» kan därtill användas ett »syband». (Fig. 32.)

Men det är icke nog att anskaffa *syband*, man bör även noga tillse, att dessa användas *rätt*, ty i motsatt fall torde de mer skada än gagna lärjungarna.

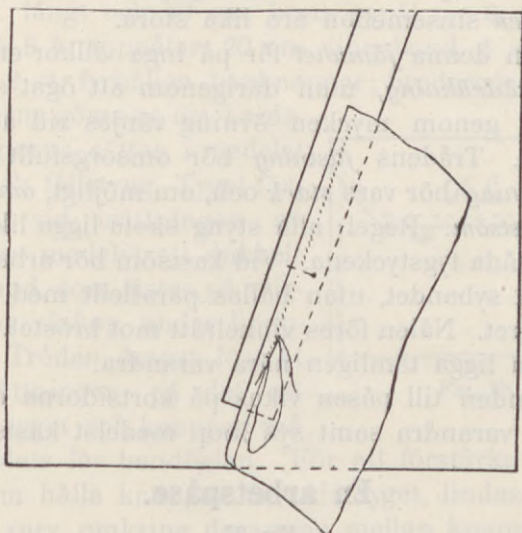

Fig. 36.

Låt oss antaga, att arbetet skall utföras vid våra vanliga skolpulpeter.

Sybandet fästes på en i bordet inskruvad knapp* och lägges snett över bordet (fig. 36)**. Först sedan man har sytt 1 dm., bör man fästa arbetet i sybandet.

* Denna fästes 10 cm. åt höger från mitten av bordets övre kant.

** Användes däremot syklump, ställes denna rakt på bordet och lägges arbetet litet snett över densamma.

Arbetet skall fästas så, att den punkt, där synålen sitter, kommer 1 dm. ovanför skolbordets främre kant. När man har sytt till nyssnämnda kant, flyttas arbetet 1 dm. tillbaka o. s. v.

Håller man strängt på denna regel, komma armbågarna icke upp på bordet, och lärjungarna tvingas att hålla ryggen rak under pågående arbete (se fig. 25).

Fällning. Vid nämnda söm ligger icke vikten på, om styngen äro *stora* eller *små*, utan fastmera därpå, att fällen är *jämn*, d. v. s. att *styngen* sinsemellan och *avstånden* sinsemellan äro lika stora.

Men denna *jämnhet* får på inga villkor ernås genom *trädräkning*, utan därigenom att ögat så småningom genom mycken övning vänjes vid att mäta avstånd. Trådens *fästning* bör omsorgsfullt inövas. En *fästning* bör vara *stark* och, om möjligt, *omärkbar*.

Kastsöm. Regel: alla styng skola ligga lika djupt ned i båda tygstyckena. Vid kastsöm bör arbetet icke fästas i sybandet, utan hållas parallellt med vänstra pekfingeret. Nålen föres vinkelrätt mot bröstet. Styngen böra ligga tämligen nära varandra.

Banden till påsen vikas på kortsidorna och läggas på varandra samt sys ihop medelst kastsöm.

En arbetspåse.

Fig. 37.

Material: Ett stycke enfärgat eller randigt tyg, 60 cm. långt och 24 cm. brett; 2 meter bomullsband, 1 cm. breda. För övrigt lika med föregående.

Detta arbete utföres på samma sätt som det nyss beskrivna, blott med den skillnaden, att man bör

Fig. 37.

fordra större noggrannhet vid utförandet av det samma.

Som fyllnadsarbete kan märkning medelst efterstyng användas. Se alfabetet på sid. 126.

Märkningen bör helst ske före påsens hopsyning.

En arbetsväska.

Fig. 38.

Material: Ett stycke enfärgat eller randigt tyg, 60 cm. långt och 40 cm. brett; synål n:r 8; tråd n:r 50; 6 å 8 knappnålar; 20 cm. linneband, 4 å 5 mm. breda; 2 st. fyrhåliga benknappar; brodergarn n:r 25.

Fällarna göras en cm. breda.

Bandöglorna sättas i medelst kast- och fällstyng. Tyget förstärkes vid isättningen av knappen medelst ett dubbelt viket band, som fästes på avigsidan av väskan under knapparna. Tråden drages löst åt vid isättningen, på det att mellan tyget och knappen må

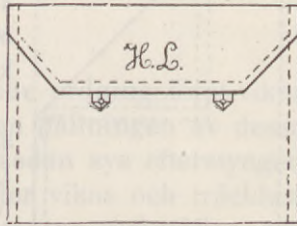

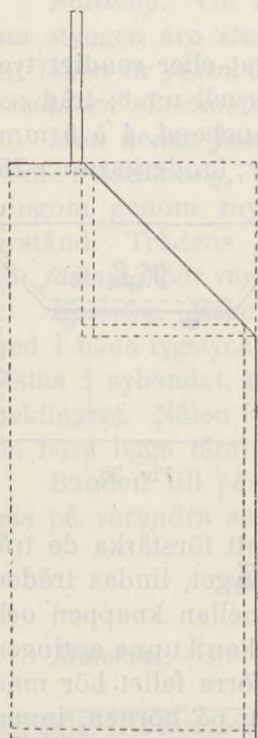
Fig. 38.

bliva plats för bandöglan. För att förstärka de trådar, som hålla knappen fast vid tyget, lindas tråden 5 å 6 varv omkring desamma mellan knappen och tyget. Hörnen på klaffen av syväskan kunna antingen vara *sneda* eller *rätvinkliga*. I förra fallet bör man *vika* och träckla den yttre kanten på hörnen, innan man klipper bort det överflödiga tyget.

Bandöglan, som skall sluta om knappen, bör göras så, att den i storlek *passar* till knappen. Detta tillgår på följande sätt: man klipper bandet 4 gånger så långt som knapphålets längd. Antag, att det skall vara $2\frac{1}{2}$ cm. långt. Då klippes bandet 10 cm. långt. Därefter vikes det mitt itu, då det dubbelt liggande

bandet blir 5 cm. långt. Genom att ytterligare vika det mitt itu blir det $2\frac{1}{2}$ cm. långt. Från den sist gjorda vikningen till ändpunkterna av bandet hopsys tvenne kanter, en från vardera bandet medelst kast-söm.

Även här är märkning medelst efterstyng ett lämpligt fyllnadsarbete.

Ett slöjdförkläde.

Fig. 39.

Material: 80 cm. domestik; 2 meter bomullsband; tråd n:r 50; synålar n:r 7 eller 8; 6 å 8 knappålar; brodergarn n:r 25.

Förklädet fällas på alla fyra sidorna med fällar 1 cm. breda. Då detta är gjort, nedvikas båda hörnen upptill, såsom på ett vanligt hantverksförkläde, och fastsys medelst fällstyng, varefter banden isätts på vanligt sätt.

Märkning lika med föregående arbete.

Ett förkläde.

Fig. 40 a, b.

Fig. 39.
($\frac{1}{10}$ av verkliga storleken.)

Material: 1 meter bomullstyng; tråd n:r 40 och 60; synålar n:r 7 och 8; 6 å 8 knappålar;

brodergarn n:r 25.

Förklädet tillklippes (fig. 40 a) av elever, tillhöriga 13:e kursen (se kursindelningen sid. 132).

$a-b$	1 m.	$a-c$	7 cm.
$a-a^1$	32 cm.	$c-d$	3 »
$d-e$	7 »	$n-n$	8 »
$e-f$	5 »	$o-o$	7 »
$f-g$	5 »	$p-p$	8 »
$g-h$	7 »	$h-h$	14 »
$h-i$	10 »	$i-i$	17 »
$i-k$	6 »	a^1-r	36 »
$a-l$	3 »	a^1-s	6 »
$c-m$	1 »	$s-t$	47 »
$d-n$	5 »	$s-s$	4 »
$e-o$	7 »	$s-u$	30 »
$f-p$	6 »	$u-u$	11 »
$g-q$	1 »	b^1-v	4 »
$m-m$	11 »		

Övningarna böra gå i följande ordning: först vikas och tråcklas fällarna på banden (fällningen av dessa utföres som fyllnadsarbete), sedan sys efterstyngen på fällsömmarna, vilka därefter vikas och tråcklas. Innan nedsyningen av fällsömmarna verkställes, sys fällarna omkring förklädet. Slutligen isättas banden. Fällsömmen kräver förberedande övning. De tygstycken, som bliva över vid tillklippningen av förklädet, kunna användas därtill. För att underlätta efterstyngen utdrages en tråd på tygstycket *B* 1 cm. från den raka kanten. Tråden bör icke *plockas* ut i små bitar, utan skall *dragas* ut i långa stycken. Detta tillgår på följande sätt: man för först tygets *kant* upprepade gånger mellan högra pekfingeret och tummen så, att stärkelsen i tyget bortgår, därefter frigör man en tråd 1 cm. lång och drager försiktigt i denna, då rynkor uppkomma i tyget. Dessa skola skjutas försiktigt en och en i sänder till ändpunkten av tyget. Tygstyckena *A* och *B* hoptråcklas så, att de komma att ligga kant i kant med varandra.

Sedan efterstyngen blivit sydda, vikes på 4 mm. avstånd från efterstyngen den dubbelt liggande kanten mycket skarpt. Den yttre sömsmånen föres därefter lätt åt sidan så, att man med saxen kan komma åt den inre sömsmånen, som avklippes i den ovan beskrivna vikningen.

Fig. 40 a.

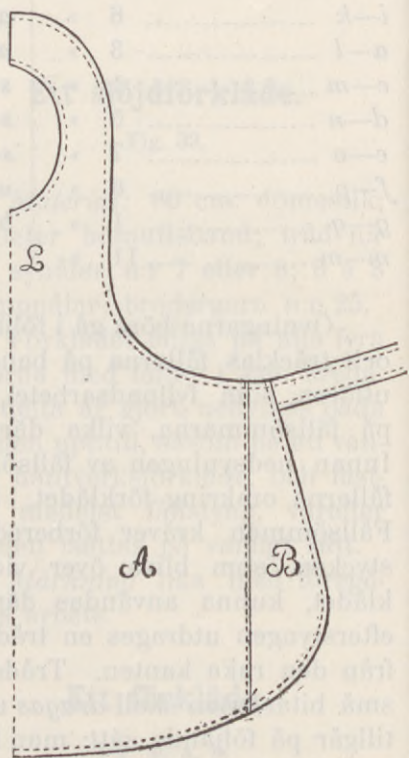

Fig. 40 b.

Då den yttre sömsmånen återigen blivit viken omkring den inre, tråcklas dessa tillsammans, men fällsömmen får icke tråcklas fast vid själva tyget.

En fällsöm bör på rätsidan vara *alldeles platt*, men på avigsidan *svagt böjd*. Detta vinnes därige-

nom, att man åt höger sträcker på det undre liggande tyget och lägger vänstra handens tumme stadigt på fällsömmens högra kant.

Sybandet, som *endast* lämpar sig för *raka* sömmar, bör icke användas vid fällningen av förklädet.

Märkning av förklädet kan ske medelst efterstyng.

Ett enkelt linne.

(För en flicka på 10—11 års ålder.)

Fig. 11 a, b.

Material:

1:a storleken: 2 meter domestik, 72 cm. bred
 2:a » 1,90 » » 72 » »
 3:e » 1,80 » » 72 » »
 tråd n:r 40 och 60; synål n:r 7 och 8; 8 å 10 knappnålar; en 2 å 3 cm. bred remsa av fint bomullstyng, klippt på snedden av tyget; brodergarn n:r 25.

Tygets längd.....	1 m. 80 cm.
» bredd	72 »
a—c	16 »
c—d	3 »
d—e	8 »
e—f	12 »
c—g	3 »
d—h	9 »
e—i	11 »
f—k	9 »
b—l	4 »
a—m	23 »
m—n	5 å 6 »
n—p	5 å 6 »
m—o	1 »

Ehuru första linnet tillklippes av eleverna i 13:e kursen, bör man icke försumma att redan nu lära barnen att hantera saxen. Endast genom mycken övning erhåller ögat den skärpa och handen den stadga, som erfordras för att föra saxen så, att klippningen blir jämn och korrekt.

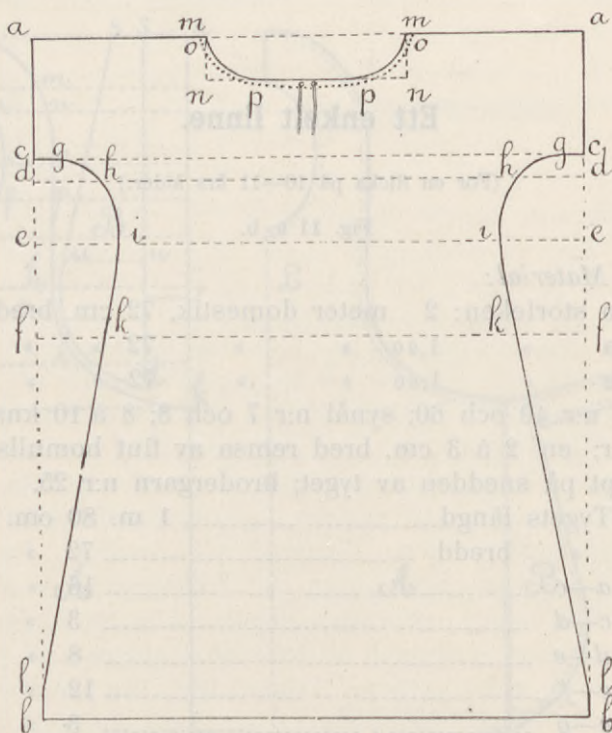

Fig. 41 a ($\frac{1}{10}$ av verkliga storleken).

All klippning på linnet, tillklippningen undantagen, bör utföras av eleverna själva.

För att underlätta fällsömmen uppritas efterstyngsömmarna medelst röd- eller blåpenna. Uppritningen av linjen $c-g-h-i-k$ sker lättast med tillhjälp av en s. k. mall (fig. 41 b).

Linjerna böra dragas upp, innan tråcklingen verkställes.

Tråcklingen göres i vänstra kanten av nämnda linje, och efterstyngen sys i mitten av densamma.

Först sys efterstyngen på sidosömmarna, så utföras vikningen och tråcklingen på desamma, därefter fällas linnets i nedre kanten, och slutligen verkställes nedfällningen av sidosömmarna.

Förberedande övningar utföras på de tygstycken, vilka bliva över vid tillklippningen av linnets.

Kring halsen sättes en »dragsko» av finare bomullstyg, klippt på snedden. Denna sys först fast på rätsidan av linnets medelst efterstyng, 3 å 4 mm. från halsringningen, vikes därefter åt avigsidan och nedtråcklas omsorgsfullt, varefter den slutligen fastsys i nedre kanten medelst fällstyng. Men

dessförinnan sys tvenne cirkelrunda snörhål*, $\frac{1}{2}$ cm. i diameter, framtill på rätsidan av linnets, 2 å 3 mm. från halsringningen.

Märkningen av linnets sker på vanligt sätt.

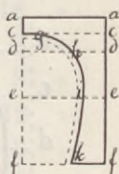

Fig. 41 b.
($\frac{1}{10}$ av verkliga storleken.)

Ett linne knäppt på axeln.

Fig. 42.

Material: domestik.

Tygets längd	1 m. 80 cm.
» bredd	72 »
a—c	6 »
c—d	7 »
d—e	6 »
e—f	5 »
f—g	7 »
a—h	27 »
h—i	11 »

* Dessa snörhål kunna utelämnas.

Ett linne försett med sprund* och halslinning.

(För en flicka på 12—13 års ålder.)

Fig. 43.

Material: 2 meter domestik, 81 cm. bred; tråd n:r 40 och 60; synål n:r 7 och 8; knappnålar; $\frac{1}{4}$ ark rutat papper jämte linjal och blyertspenna; brodergarn n:r 40.

Tygets längd	2 m.
» bredd	81 cm.
a—c	18 »
c—d	3 »
d—e	8 »
e—f	12 »
c—g	3 »
d—h	9 »
e—i	11 »
f—k	9 »
b—l	4 »
a—m	23 »
m—n	8 »
n—p	8 »
m—o	1 »
Linningens bredd	6 »
» vidd	72 à 76 »
Sprundets djup	14 à 16 »
Veckets längd	18 à 20 »
» bredd	7,5 »

Om ett linneplagg skall passa, är det av vikt, att säkra mått tagas. Måtten tagas på följande sätt:

1. Längden.

Man mäter från axeln till ett stycke nedom knäet.

* Sprundet kan utelämnas.

2. Vidden kring ärmen.

Man mäter omkring överarmen och lägger därtill 6 å 8 cm.

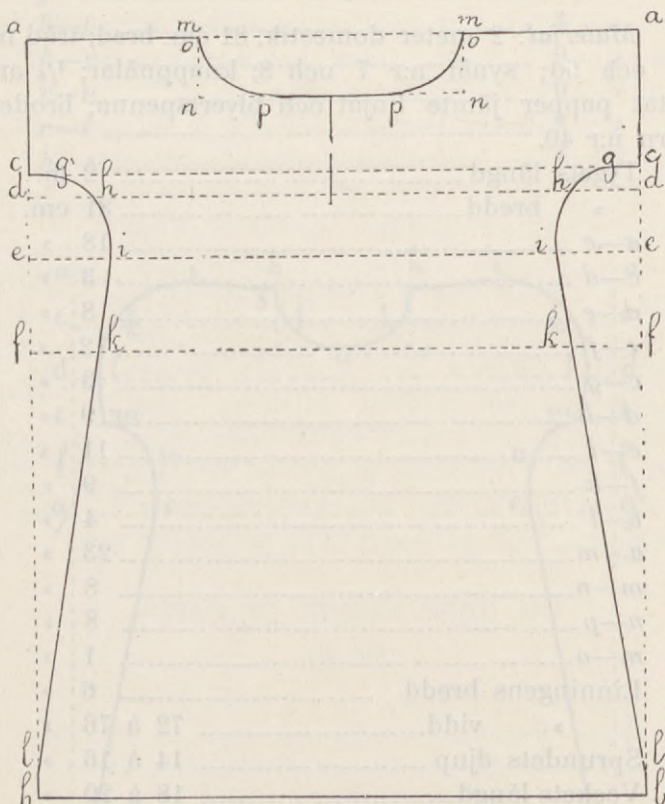

Fig. 43. ($\frac{1}{10}$ av verkliga storleken.)

3. Halslinningens vidd.

Man lägger måttbandet omkring halsen och mäter över ryggen, axeln och bröstet.

Lärarinnan uppritar linnets i verklig storlek på svarta tavlan. Därefter göres en jämförelse mellan

ritningen och modell-linnet. Då eleverna fullt förstå teckningen, upprita de tre maller, nämligen *hals-* (fig. 44 A) och *ärtringningen* (fig. 44 B) samt *sömsmänsteckningen* (fig. 44 C) i verklig storlek. Sömsmänsteckningen utföres på följande sätt: på 11 mm. avstånd drages en linje t, u, v, x, y parallell med linjen c, g, h, i, k, varefter mallen avslutas medelst raka linjer. Med tillhjälp av dessa mönster böra lärjungarna med lätthet kunna utföra klippningen av linnet samt upprita de för efterstyngen behövlige linjerna. Har man gott om tid, skadar det naturligtvis icke, att eleverna därjämte själva utföra en ritning av linnet i förminskad skala.

Fällsömmarna utföras på samma sätt som på föregående linne.

Bröstvecket. Detta kan antingen utgöras av ett särskilt stycke tyg (*löst veck*) eller bildas av linnet självt (*fast veck*).

Väljes det *fasta* vecket (fig. 45), göres först en mycket smal fäll runt omkring sprundet, därefter invikes högra kanten av sprundet 1 cm. djupt, varefter en å två efterstyngsrader parallellt med kanten utföras på vecket, vilket nedtill fastgöres vid linnet medelst två vågrätt gående efterstyngsrader.

Det *lösa* bröstvecket (fig. 46) fastsys på avigsidan av linnet på sprundets högra sida, varefter det vikes över till rätsidan, där det i vänstra kanten fastsys medelst efterstyng. Även i högra kanten av vecket göres en efterstyngsrad, parallell med den nyssnämnda. Bröstveckets nedre del fastsys vid linnet medelst efterstyng. På vänstra sidan av sprundet göres en smal fäll.

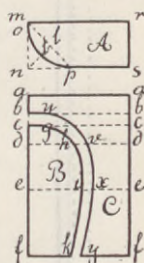

Fig. 44.

A halsringningen.
B ärtringningen.
C sömsmänsteckningen.

($\frac{1}{10}$ av verkliga storleken.)

Rynkningen kring halsen utföres på *rätsidan* av tyget medelst fullkomligt jämna förstyng. För att bestämma, var rynkningen skall gå, göres en vikning i tyget. Man slår knut på tråden vid rynkningens början och lagar så, att denna kommer på avigsidan av tyget, samt fäster tråden väl vid avslutningen av densamma.

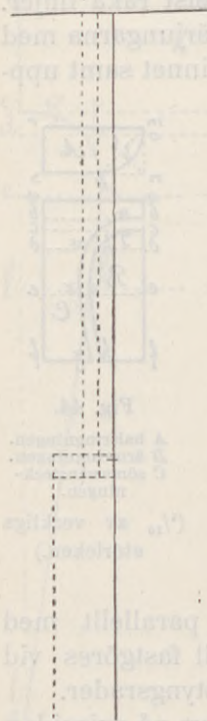

Fig. 45.

»*Stripning*» sker bäst medelst en fin stoppnål. Man för rynkorna till vänster så, att de komma nära varandra, fäster rynktråden medelst en knappnål i sydynan och börjar *stripningen* till vänster på rynkningen. Stoppnålen sättes under rynktråden och föres trådrätt nedåt 1 å 2 cm. Samtidigt föres rynkan så mycket åt vänster, att den kommer mellan vänstra pekfingret och tummen. Dessa fingrar sluta sig tätt intill varandra och verka därigenom som en press på rynkan o. s. v.

Rynkorna böra *stripas*, dels *uppåt*, dels *nedåt*. Då stripningen är avslutad, sätter man en knappnål vid rynkningens början och lindar rynktråden stadigt om denna.

På halslinningen sys vanligen, innan påsättningen av densamma äger rum, en eller två efterstyngsrader.

Vid *påsättningen* av linningen bör man noga tillse: 1) att denna blir *trådrak* såväl på längden som på bredden samt 2) att *kantråden* på linningen kommer att täcka rynktråden.

Linnnet bör göras *slätt* över axlarna samt 1 å 2 cm. på ömse sidor om bröstvecket. På de övriga delarna av linningen fördelas rynkorna jämnt.

Knapphålsstyng kunna sys från höger till vänster eller tvärtom.

Låt oss välja det förstnämnda sättet (fig. 47). Arbetet bör hållas parallellt intill vänstra pekfingeret. Tyget, på vilket övningen sker, bör vara dubbelviket. Knapphålsstyngnet bildas på följande sätt: först föres nålen rakt genom båda tygstyckena, så drages tråden ut så långt, att blott en liten ögla av densamma återstår, sedan lägges tråden till vänster om styngnet, därefter föres nålen genom ögla bakifrån och framåt, och slutligen drages tråden stadigt först uppåt och sedan något till höger.

För att knapphålsstyngen skola bli korrekta, fordras:

a) att alla instickningspunkter skola ligga i en rät linje,

b) att de små bågar, vilka förena de lodrätt stående styngnen, skola bilda en fullkomligt rät linje och

c) att styngnen skola bilda räta vinklar med kanten, över vilken man syr.

Sedan knapphålsstyngen blivit inövade, övergår man till själva knapphålet (fig. 48).

Till uppklippning av knapphålet bör helst användas en knapphåls sax. Men i brist på en sådan kan även en vanlig sax därtill användas. I alla

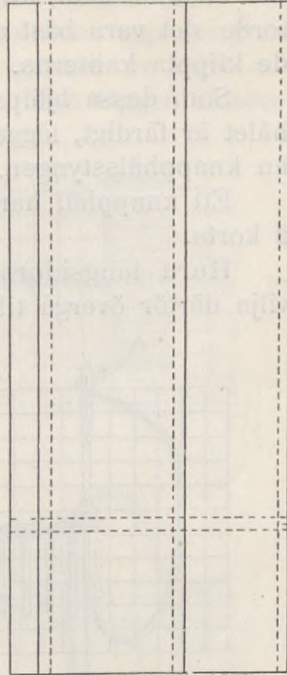

Fig. 46.

händelser måste knapphållet klippas fullkomligt *trådrakt*.

Fruktar man, att eleverna skola rispa upp tyget, torde det vara bäst att med fin tråd glest överkasta de klippta kanterna.

Som dessa hjälpstyng icke böra synas, då knapphållet är färdigt, läggas de en tråd mindre djupt ned än knapphålsstyngen.

Ett knapphål har 4 sidor, nämligen 2 långa och 2 korta.

Huru långsidorna sys, hava vi redan sett. Vi vilja därför övergå till kortsidorna. Dessa kunna an-

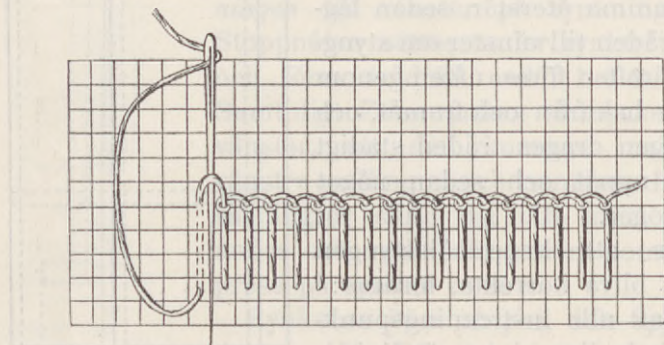

Fig. 47.

tingen vara *runda* eller *tvära*. Det vanligaste är, att man gör ena kortsidan rund och den andra tvär.

Den runda delen av knapphållet bildas av 5, 7 eller 9 knapphålsstyng, vilka alla utstråla från samma punkt.

Den tvära delen av knapphållet utföres vid linnesömmand dels med, dels utan *tvärträns**, vilken utföres medelst langett- (fig. 47) eller knapphålsstyng med 2 å 3 trådars underlägg. Antingen knapphållet avslutas med eller utan tvärträns, bör det ske *med mycken omsorg*.

* På klänningsliv användes ingen tvärträns.

Ärmen på linnet kan avslutas antingen med en vanlig fäll eller *hålsöm* (fig. 49). Till hålsömmen dragas ut 3, 4 eller 5 trådar. Sedan fällen blivit omsorgsfullt tråcklad, börjar hålsömmens *uppsyning* vid fällkanten. Denna sker på avigsidan av tyget och utföres från vänster till höger. Man lägger hålsöm-

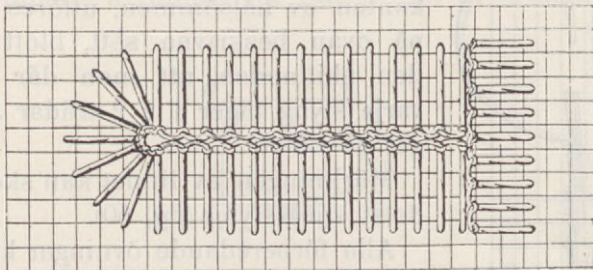

Fig. 48.

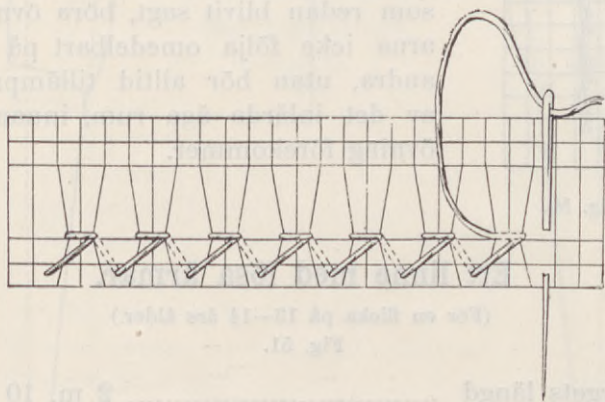

Fig. 49.

men vågrätt över vänstra pek- och långfingren så, att man har fällen åt sig, och håller fast arbetet medelst vänstra tummen och ringfingret.

Hålsömsstynget bildas sålunda: a) Lägg tråden nedåt! Tag 3 å 4 trådar på nålen från höger till vänster! Drag tråden stadigt framåt! b) Lägg

tråden uppåt! För nålen genom fällkanten till höger om de trådar, vilka nyss togos på nålen! Drag tråden framåt! o. s. v.

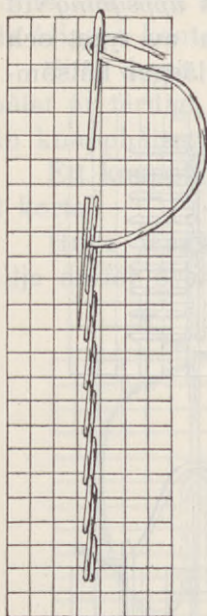

Fig. 50.

Den färdigsydd delen av fällen föres alltså åt vänster.

Nedsyningen, som sker vid nedre kanten av hålsömmen, utföres även på ovan beskrivna sätt, blott med den skillnaden, att man där efter varje styng tager 1 å 2 trådar av tyget på nålen.

Märkningen av linnet kan ske medelst stjälkstyng (fig. 50).

Alla förberedande övningar kunna ske på de tygstycken, vilka bliva över vid tillklippningen av linnet. Men, som redan blivit sagt, böra övningarna icke följa omedelbart på varandra, utan bör alltid tillämpning av det inlärdas äga rum, innan ny övning förekommer.

Ett linne med lösa ärmar.

(För en flicka på 13—14 års ålder.)

Fig. 51.

Tygets längd	2 m. 10 cm.
» bredd	82 »
Tyg till bålen	1 m. 92 »
Kilens bredd upptill, <i>a—a</i>	11 »
Axelns bredd	8 »
Ringningens djup	8 »
Sprundets längd	16 »
Bröstveckets längd	20 »
» bredd	7,5 »

Linningens bredd	6 cm.	
» vidd	72 à 76	»
Tygets bredd till ärmens, dubbelviket, $d-c$	22	»
Ärmens längd, $g-d$	15	»
» halva bredd, $g-e$	18	»
Ärmen avrundas från $e-f$ och från $f-b$.			
Ärmhålet avrundas vid isättningen av ärmens.			

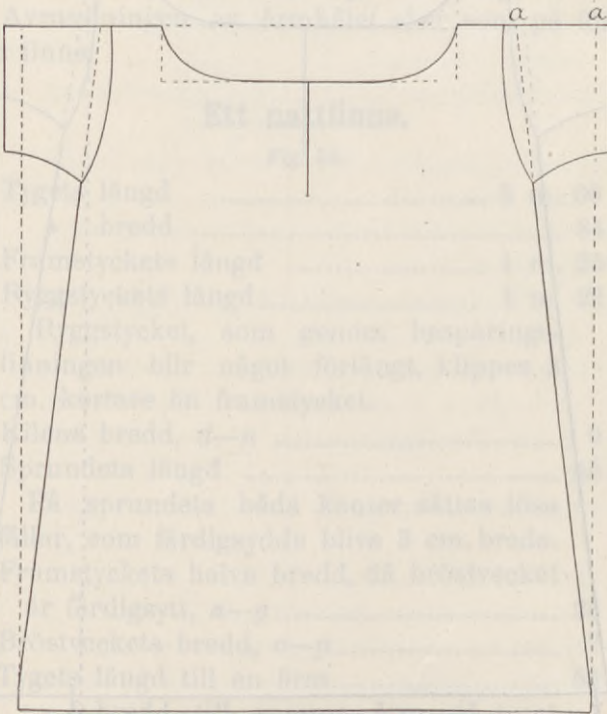
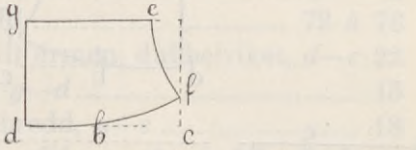

Fig. 51. ($\frac{1}{10}$ av verkliga storleken.)

Ett linne med kil.

(För en flicka på 13—14 års ålder.)

Fig. 52.

Tygets längd 2 m. 20 cm.
 » bredd 72 »

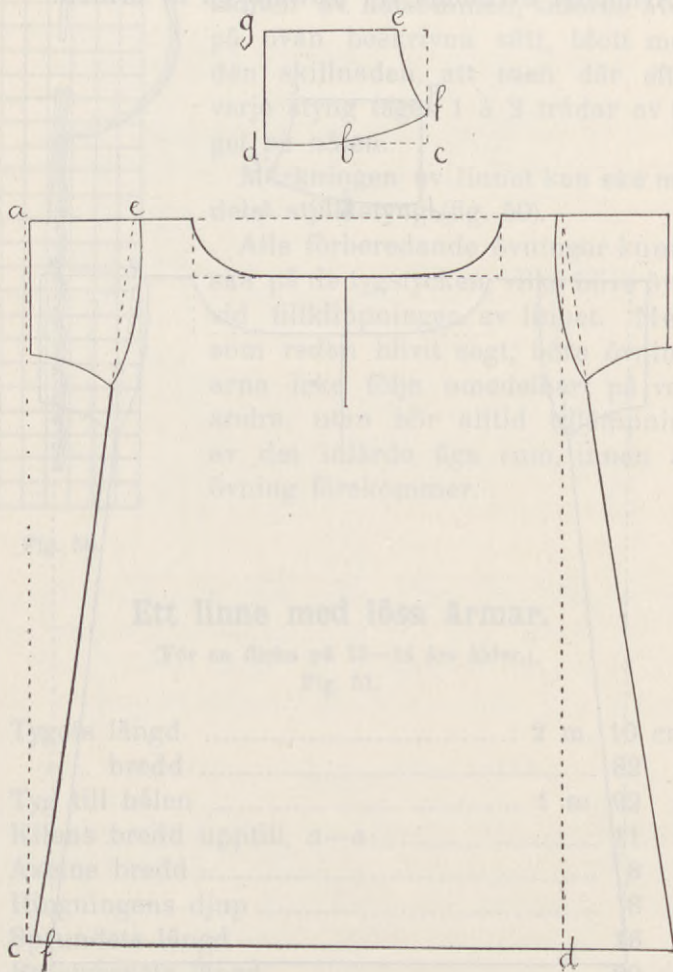

Fig. 52.

Tyg till bålen	1 m. 90 cm.
Kilens snedning upptill, <i>a—e</i>	15 »
» » » nedtill, <i>c—f</i>	1 »
Axelns bredd	8 »
Ringningens djup	8 »
Sprundets längd	16 »
Bröstveckets längd	40 »
» bredd	7,5 »
Linningens bredd	6 »
» vidd	72 à 76 »
Tygets bredd till ärmen, dubbelviket, <i>d—c</i>	22 »
Ärmens längd, <i>g—d</i>	15 »
Ärmens halva bredd, <i>g—e</i>	18 »
Ärmen avrundas från <i>e—f</i> och från <i>f—b</i> .	
Avrundningen av ärmhålet sker som på föregående linne.	

Ett nattlinne.

Fig. 53.

Tygets längd	3 m. 60 cm.
» bredd	84 »
Framstyckets längd	1 m. 25 »
Ryggstyckets längd	1 m. 22 »
Ryggstycket, som genom besparingslinningen blir något förlängt, klippes 3 cm. kortare än framstycket.	
Kilens bredd, <i>d—n</i>	9 »
Sprundets längd	45 »
På sprundets båda kanter sätts lösa fällor, som färdigsyddas bliva 3 cm. breda.	
Framstyckets halva bredd, då bröstveckets är färdigsytt, <i>a—g</i>	28 »
Bröstveckets bredd, <i>o—p</i>	7 »
Tygets längd till en ärm	56 »
» bredd till samma ärm, då tyget ligger dubbelt	23 »

Ärmens vidd nedtill, <i>c—d</i>	17 cm.
Ärmen avrundas upptill.	
Avrundningens djup på undre sidan av ärmen, <i>b—k</i>	8 »
Avrundningens bredd, <i>b—k</i>	11 »
» djup på ärmens övre sida, <i>a—i</i>	3 »
Avrundningens bredd, <i>a—m</i>	9 »
Ärmhålets avrundning, <i>h—l</i>	8 »
Ärmsömmens längd, <i>h—n</i>	46 »
De återstående 3 cm. gå bort, då ärmen nedtill avklippes i sned riktning, <i>n—c</i> .	
Ärmens längd på övre sidan, <i>i—c</i>	54 »
Halsens vidd	36 »
Halslinningens vidd (till sömsmån lägges därtill $1\frac{1}{2}$ cm.)	39 »
Halslinningens höjd, då tyget ligger dubbelt	4 »
» » framtill	2 »
Handlinningens vidd, avsedd för knapp och knapphål	22 »
Skall handlinningen vara hopsydd, tagas ytterligare 3 cm.	
Handlinningens bredd, då tyget ligger dub- belt	4 »
Besparingslinningen klippes i dubbelt tyg och göres 4 cm. bredare än halsvidden.	
I här föreliggande fall skulle det alltså bliva:	
Besparingslinningens bredd över ryggen <i>r—s</i>	40 »
Besparingslinningens höjd, <i>r—t</i>	10 »
Halsringningens halva bredd, <i>o—c</i>	7 »
Djupet av samma ringning, <i>o—p</i>	5 »
Färdiga vidden av ringningen på halva be- sparingslinningen ($\frac{1}{4}$ av hela halslin- ningens vidd)	$9\frac{3}{4}$ »

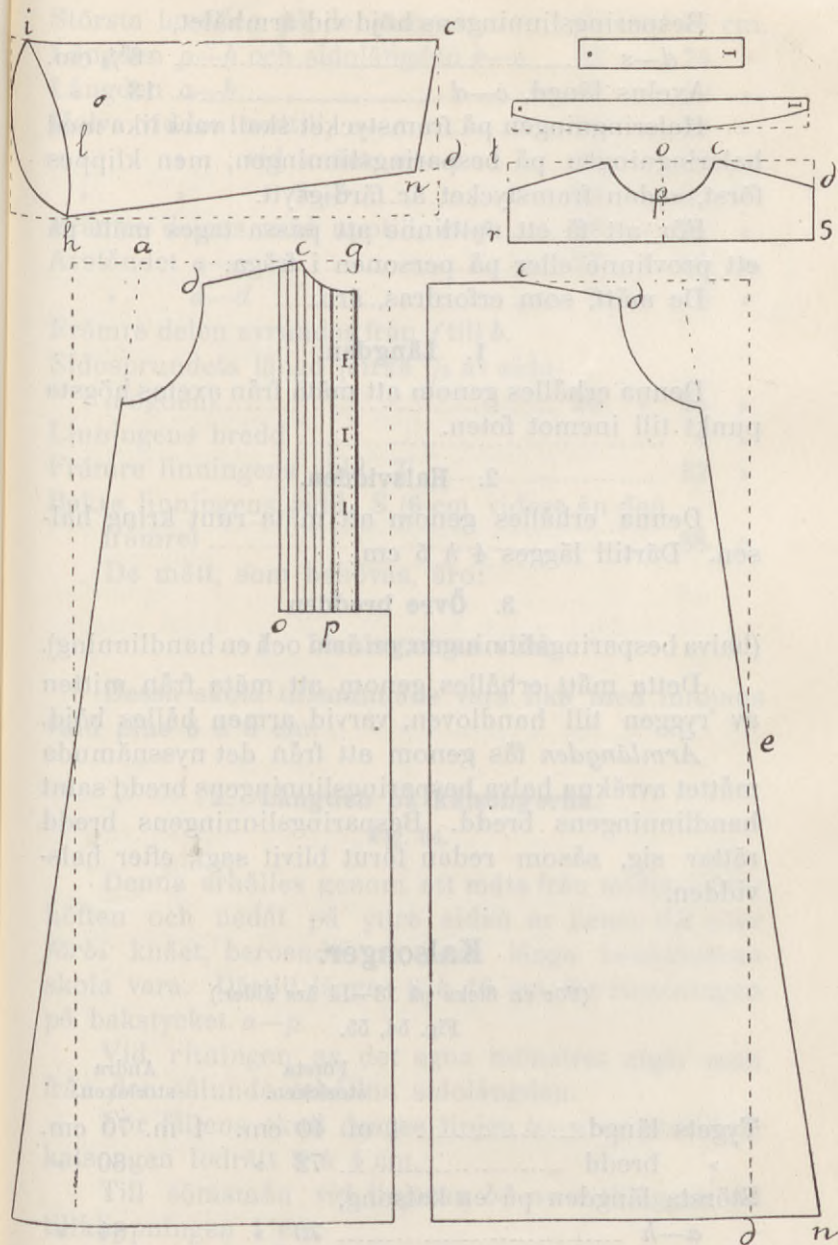

Fig. 53. ($\frac{1}{10}$ av verkliga storleken.)

Besparingslinningens höjd vid ärmhålet,

$d-s$ $6\frac{1}{2}$ cm.

Axelns längd, $c-d$ 13 »

Halsringningen på framstycket skall vara lika med halsringningen på besparingslinningen, men klipptes först, sedan framstycket är färdigsytt.

För att få ett nattlinne att passa tages mått på ett provlinne eller på personen i fråga.

De mått, som erfordras, äro:

1. Längden.

Denna erhålles genom att mäta från axelns högsta punkt till inemot foten.

2. Halsvidden.

Denna erhålles genom att mäta runt kring halsen. Därtill lägges 4 å 5 cm.

3. Övre bredden

(halva besparingslinningen, en ärm och en handlinning).

Detta mått erhålles genom att mäta från mitten av ryggen till handloven, varvid armen hålles böjd.

Armlängden fås genom att från det nyssnämnda måttet avräkna halva besparingslinningens bredd samt handlinningens bredd. Besparingslinningens bredd rättar sig, såsom redan förut blivit sagt, efter halsvidden.

Kalsonger.

(För en flicka på 13—14 års ålder.)

Fig. 54, 55.

	Första storleken.	Andra storleken.
Tygets längd.....	1 m. 40 cm.	1 m. 70 cm.
» bredd	72 »	80 »
Största längden på en kalsong,		
$a-h$	70 »	84 »

Största bredden på densamma	36	cm.	40	cm.
Längden $p-h$ och sidolängden $e-o$..	62	»	74	»
Längden $a-b$	42	»	50	»
Halva vidden nedtill, $o-r$	20	»	22	»
» » vid knäet, $m-n$	27	»	28	»
» » » $l-b$	36	»	40	»
Främre delens vidd upptill, $e-f$	28	»	31	»
Avståndet $a-g$	27	»	36	»
» $a-d$	6	»	8	»
Främre delen avrundas från f till b .				
Sidosprundets längd (cirka $\frac{1}{3}$ av sidolängden).....	20	»	24	»
Linningens bredd			4	»
Främre linningens vidd, T			32	»
Bakre linningens vidd, S (6 cm. vidare än den främre)			38	»
De mått, som behövas, äro:				

1. Linningarnas vidd.

Dessa skola tillsammans vara lika med midjans vidd plus 6 å 8 cm.

2. Längden på kalsongerna.

Fig. 54.

Denna erhålles genom att mäta från midjan, över höften och nedåt på yttre sidan av benet *till* eller *förbi* knäet, beroende på huru långa benkläderna skola vara. Därtill lägges 6 å 10 cm. för rundningen på bakstycket $a-p$.

Vid ritningen av det egna mönstret utgår man från den sålunda erhållna sidolängden.

För fällens skull drages linjen $b-n-r$ nedtill på kalsongen lodrätt 3 å 4 cm.

Till sömsmån vid linjerna $b-n-r$ tillägges vid tillklippningen 1 cm.

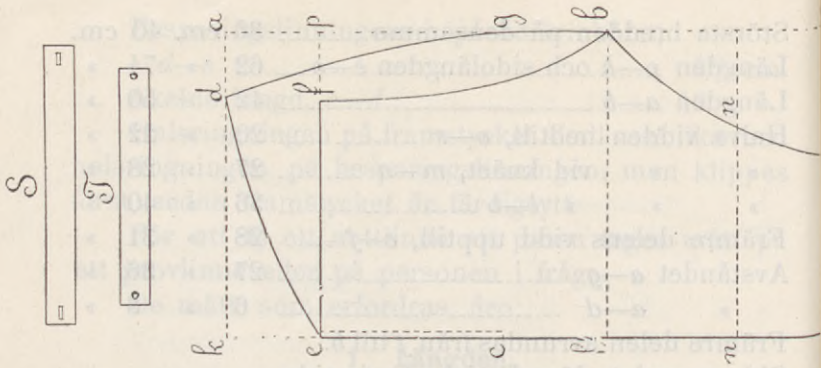

Fig. 54.

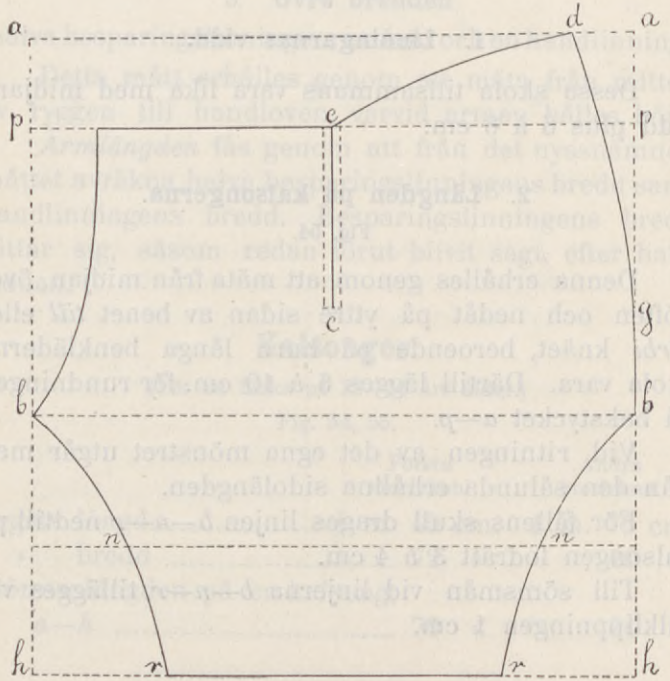
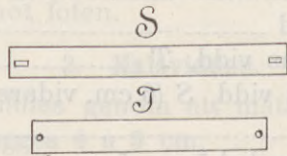

Fig. 55.

En skjorta.

(För en gosse på 8—9 års ålder.)

Fig. 56, 57.

Tygets längd	1 m. 56 cm.
» bredd	82 »
Bålens »	60 »
Framstyckets längd	62 »
Ryggstyckets »	60 »
Längden av sprundet nedtill	9 »
Bröstlängden	32 »
Halva bröstbredden, då den är färdigsydd ...	22 »
Halsringningens bredd på ett framstycke	6 »
» djup » » »	4 »
Den färdiga halsringningen ($\frac{1}{4}$ av halslinningens vidd)	8 $\frac{1}{2}$ »
Ärmlängd	34 »
Ärmens vidd upptill, då tyget ligger dubbelt	20 »
» » nedtill, » » » »	14 »
Längden av ärmsprundet	7 »
Manschettens längd	20 »
» bredd	8 »
Vidden av kragen, då den är färdig	32 »
Höjden framtill av kragen	5 $\frac{1}{2}$ »
» baktill » »	2 $\frac{1}{2}$ »
Bredden av sticksömmen på framstycket	2 »
Halslinningens vidd (till sömsmån lägges därtill 1 $\frac{1}{2}$ cm.)	34 »
Halslinningens höjd baktill, då tyget ligger dubbelt	4 »
Halslinningens höjd framtill, då tyget ligger dubbelt	1 $\frac{1}{2}$ »
Besparingslinningens bredd (6 cm. bredare än halslinningen)	38 »
Besparingslinningens höjd	9 »

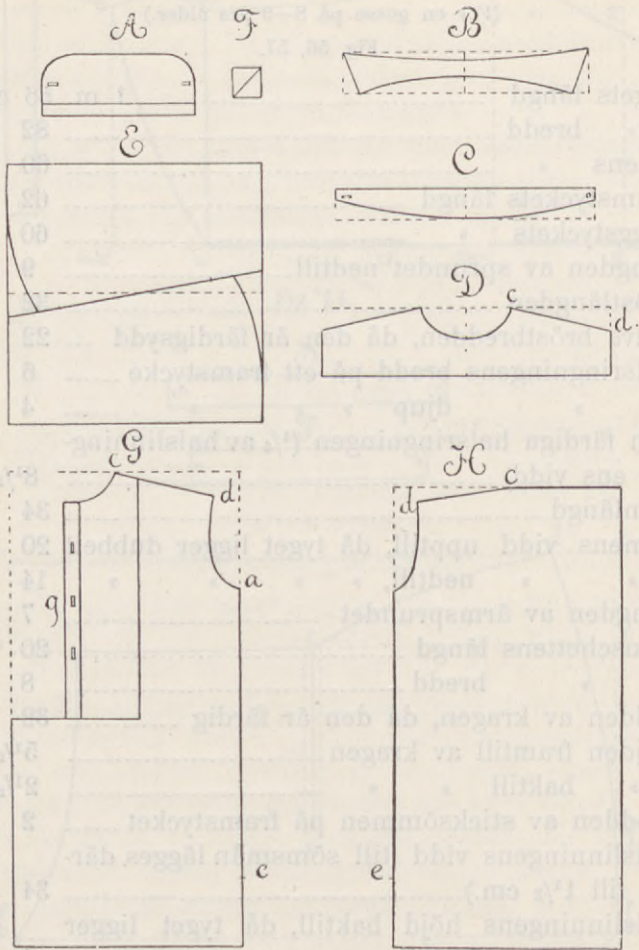

Fig. 56. ($\frac{1}{10}$ av verkliga storleken.)

A manschetter, B krage, C halslinning, D besparingslinning, E ärmar,
F steglappar, G framstycke, H ryggstycke.

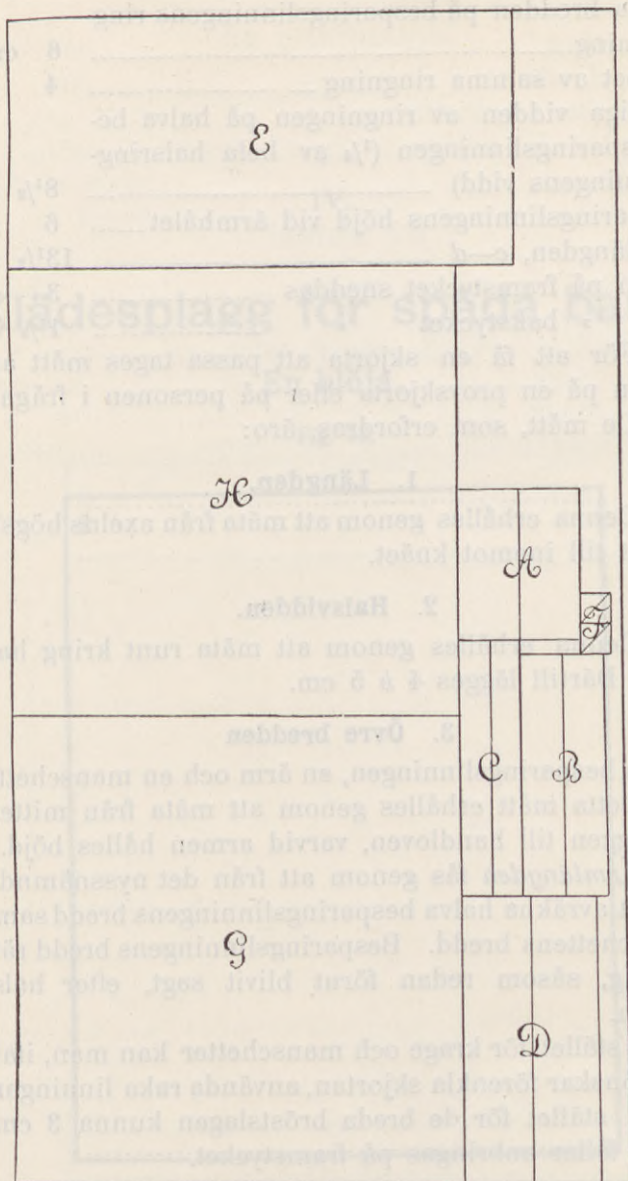

Fig. 57. ($\frac{1}{10}$ av verkliga storleken.)

Halva bredden på besparingslinningens ringning.....	6 cm.
Djupet av samma ringning	4 »
Färdiga vidden av ringningen på halva besparingslinningen ($\frac{1}{4}$ av hela halsringningens vidd)	$8\frac{1}{2}$ »
Besparingslinningens höjd vid ärmhålet.....	6 »
Axellängden, <i>c—d</i>	$13\frac{1}{2}$ »
Axeln på framstycket sneddass	3 »
» » bakstycket »	$1\frac{1}{2}$ »

För att få en skjorta att passa tages mått aningen på en provskjorta eller på personen i fråga.

De mått, som erfordras, äro:

1. Längden.

Denna erhålles genom att mäta från axelns högsta punkt till inemot knäet.

2. Halsvidden.

Denna erhålles genom att mäta runt kring halsen. Därtill lägges 4 à 5 cm.

3. Övre bredden

(halva besparingslinningen, en ärm och en manschett).

Detta mått erhålles genom att mäta från mitten av ryggen till handloven, varvid armen hålles böjd.

Armlängden fås genom att från det nyssnämnda måttet avräkna halva besparingslinningens bredd samt manschettens bredd. Besparingslinningens bredd rättar sig, såsom redan förut blivit sagt, efter halsvidden.

I stället för krage och manschetter kan man, ifall man önskar förenkla skjortan, använda raka linningar, och i stället för de breda bröstslagen kunna 3 cm. breda fällor anbringas på framstycket.

IV.

Klädesplagg för späda barn.

En blöja.

Fig. 58.

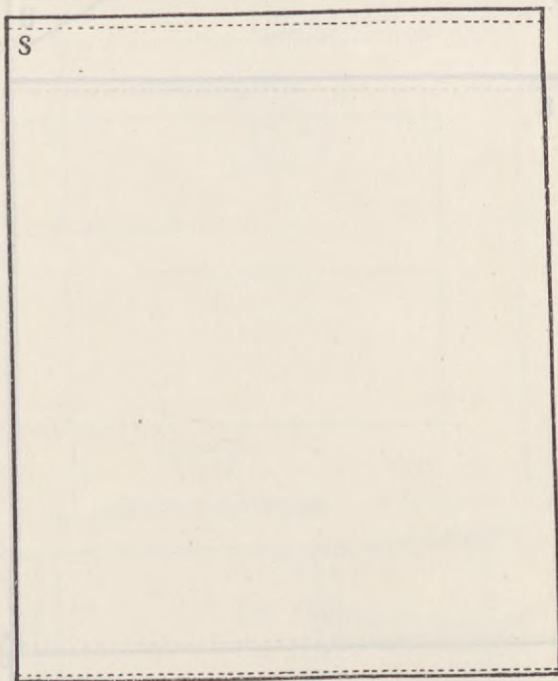

Fig. 58.

Material: bomullslärf.

Tygets längd.....	90 cm.
» bredd	72 »
Fällens bredd upptill.....	1 $\frac{1}{2}$ »
» » nedtill.....	1 $\frac{1}{2}$ »

En mantel.

Fig. 59.

Material: oblekt, ruggad twills.

Tygets längd.....	82 cm.
» bredd	74 »

Fällens bredd upptill och nedtill lika med föregående.

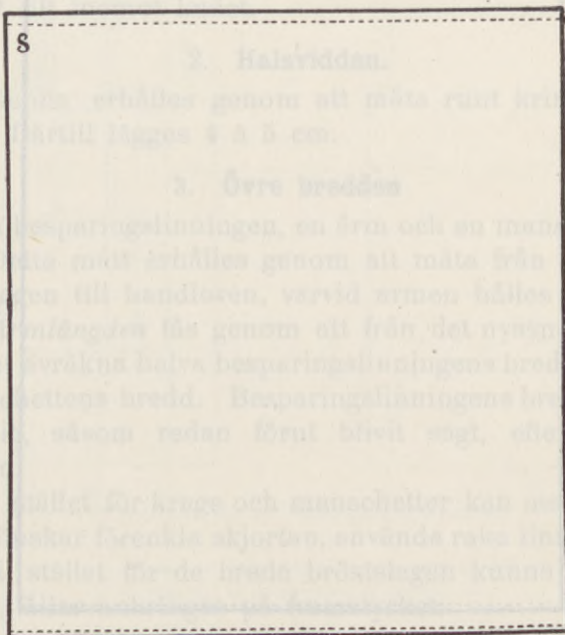

Fig. 59.

En knyttmantel.

Fig. 60.

Material: oblekt, ruggad twills.

Tygets längd.....	88	cm.
» bredd.....	74	»
<i>a-c</i>	44	»
<i>c-d</i>	20	»
Bandens längd.....	54	»

Fällarna lika med föregående.

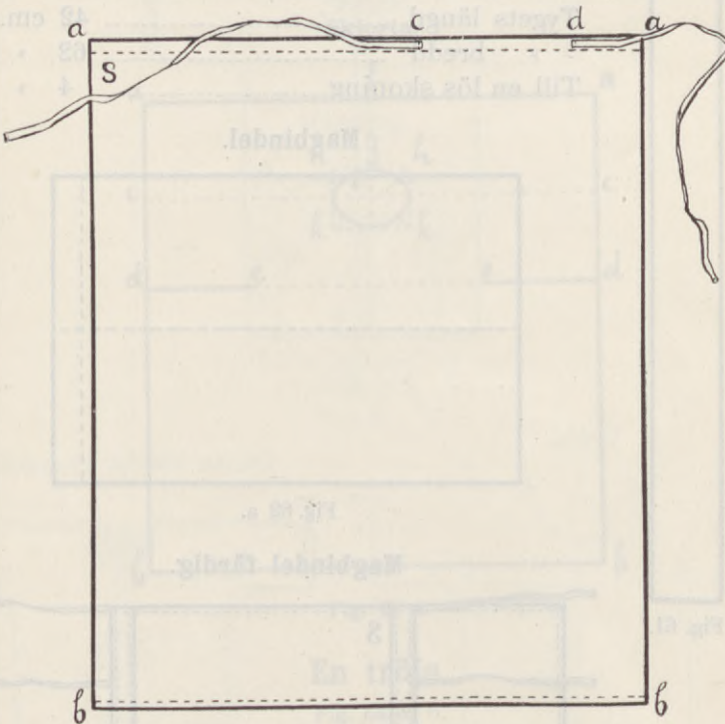

Fig. 60.

Ett navelband.

Fig. 61.

Material: helylle flanell.

Längd	1 m.
Bredd	9 cm.
Långa bandet	90 »
Korta	42 »

Fig. 61.

En magbindel.

Fig. 62 a, b, c.

Material: bomullslärf.

Tygets längd	42 cm.
» bredd	62 »
Till en lös skoning	4 »

Magbindel.

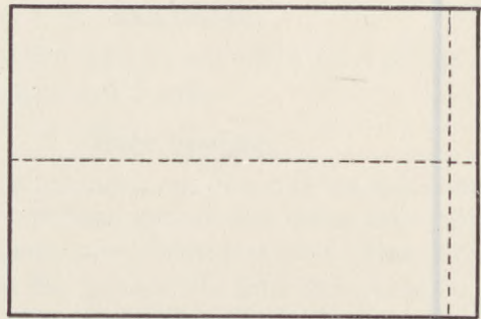

Fig. 62 a.

Magbindel färdig.

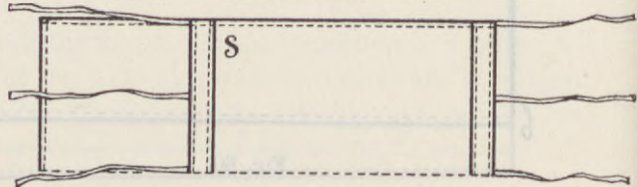

Fig. 62 b.

En skjorta.

Fig. 63 a, b.

Material: bomullslärf.

Tygets längd	62	cm.
» bredd	60	»
a—c	12	»
c—d	11	»
d—e	15	»
f—g	8 ¹ / ₂	»
g—h	5	»
h—k	8	»
h—i	2	»

Magbindel
hopknuten.

Fig. 62 c.

Skjorta.

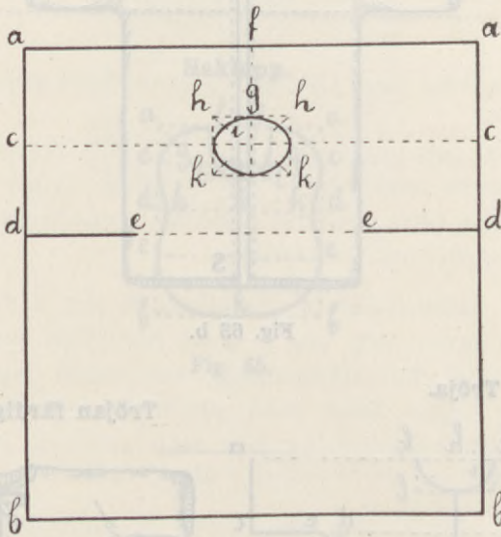

Fig. 63 a.

En tröja.

Fig. 64 a, b.

Material: piké.

Tygets längd..... 60 cm.

Tygets bredd.....	54	cm.
a—c.....	10	»
c—d.....	12	»
d—e.....	4	»
d—f.....	4	»
d—g.....	2	»
h—k.....	5	»
k—l.....	4	»
l—i.....	2	»

Skjortan färdig, ryggsidan.

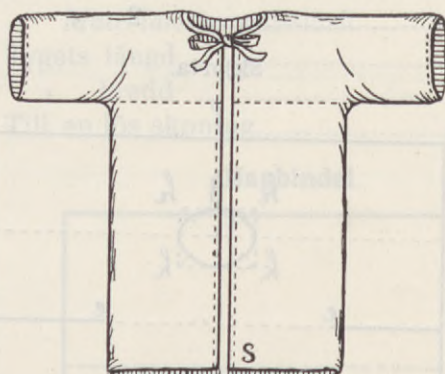

Fig. 63 b.

Tröja.

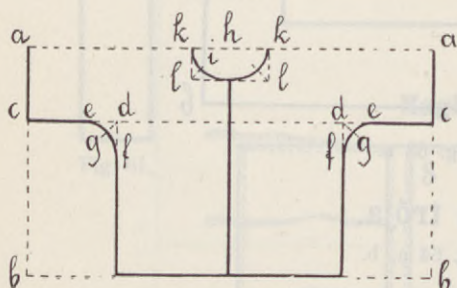

Fig. 64 a.

Tröjan färdig, ryggsidan.

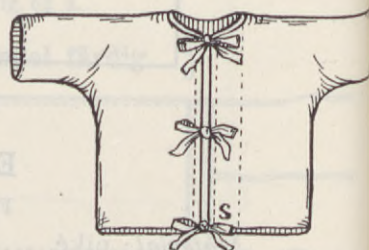

Fig. 64 b.

En haklapp.

Fig. 65.

Material: piké.

Tygets längd	25	cm.
» bredd	22	»
a—c	5	»
c—d	6	»
d—e	6	»
a—f	7	»
a—g	2 $\frac{1}{2}$	»
d—h	1 $\frac{1}{2}$	»
b—i	4	»
f—l	7	»
l—m	1 $\frac{1}{2}$	»

Haklapp.

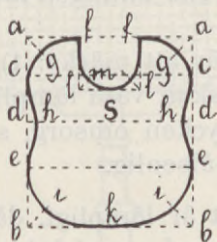

Fig. 65.

V.

Lagning.

Lagning kan ske antingen medelst *stoppning* eller *lappning*.

Vid lagning är att märka: 1) att materialet, som man lagar med, skall vara lämpligt, 2) att utförandet skall ske med mycken omsorg, samt 3) att lagningen skall vara ändamålsenlig.

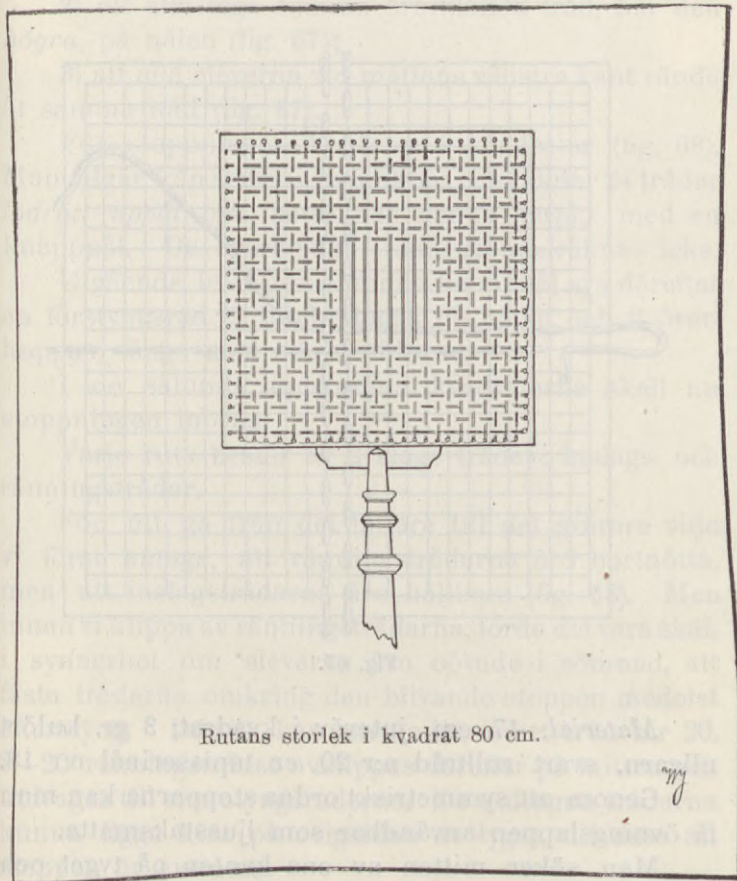
1. Materialet är lämpligt, då det, vad såväl *hållbarhet* som *färg och grovlek* beträffar, överensstämmer med det klädesplagg, som skall lagas. Tvättkläder lagas helst med gammalt men hållbart tyg. Till strumpstoppning bör man använda löst tvinnat garn

2. Lagningen bör utföras så omsorgsfullt, att den blir så litet synbar som möjligt.

3. Vid lagning bör man betänka, hur mycken tid och hur mycket arbete det ifrågavarande plagget är värt, och rätta lagningen därefter. Små revor och tunnslitna ställen böra stoppas; större hål däremot skola lappas.

A. Stoppling.

Fig. 66 (stoppram).

Rutans storlek i kvadrat 80 cm.

Fig. 66.

En ljusstaksmatta.

Fig. 67, 68.

Lärftstopp. *Undervisningsmateriel:* en stoppram (fig. 66); tjocka snodder av kulört ullgarn; en nål av horn, 25 cm. lång.

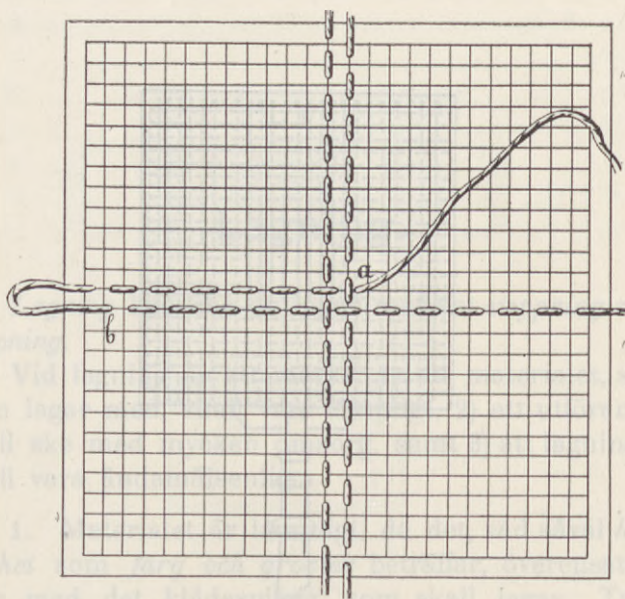

Fig. 67.

Material: 17 cm. juteväv i kvadrat; 3 gr. kulört ullgarn, svart rulltråd n:r 20, en tapisserinål n:r 18. Genom att symmetriskt ordna stopparna kan man få övningslappen användbar som ljusstaksmatta.

Man söker mitten av ena kanten på tyget och sätter där en knappnål. De två trådar, vilka ligga på ömse sidor om denna knappnål, skola överklädas med ullgarn, vilket sker på så sätt, att man alltså tagger *en* tråd på nålen och går förbi *en*.

För att få de överklädda trådarnas läge vid skärningspunkterna att bli fullkomligt lika på alla ljusstaksmattorna, vilket i hög grad underlättar klassundervisningen, bör man iakttaga följande:

1) att alla eleverna utgå från mitten av ljusstaksmattan;

2) att alla taga samma överklädda tråd, här den *högra*, på nålen (fig. 67);

3) att alla eleverna vid mattans vänstra kant vända åt samma håll (fig. 67).

För stoppningen behövas 4 kvadrater (fig. 68). Man utgår från skärningspunkten och räknar 24 trådar *lodrätt uppåt* och betecknar denna punkt med en knappnål. De överklädda trådarna medräknas icke.

Utgående från nyssnämnda knappnål sys därefter en förstynsrad (2 trådar tagas på nålen och 2 överhoppas) längs med alla 4 sidorna.

I de sålunda uppkomna kvadraterna skall nu stoppningen inövas.

Varje ruta består av 2 slags trådar: inslags- och ränningstrådar.

För att gå från det lättare till det svårare vilja vi först antaga, att ränningstrådarna äro bortnötta, men att inslagstrådarna äro hållbara (fig. 68). Men innan vi klippa av ränningstrådarna, torde det vara skäl, i synnerhet om eleverna äro oövade i sömnad, att fästa trådarna omkring den blivande stoppen medelst efterstyg. Därtill kan användas svart tråd n:r 20. 8—20 ränningstrådar avklippas därefter på mitten och utdragas till efterstynsraderna. De utdragna trådarna kunna ligga kvar på avigsidan av tyget, till dess att stoppen är avslutad.

De nyssnämnda trådarna skola nu ersättas av nya. För att få en fast utgångspunkt för dessa trådar börjas stoppningen 6 trådar till höger om själva hålet. Stoppningen sker på så sätt, att man alltjämt tager

en tråd på nålen och går förbi en. Då man kommer 6 trådar till vänster om hålet, vänder man och börjar på ny rad. Vid vändpunkten bör man lämna kvar en liten ögla av garnet. Styngen skola ligga i *sicksack*.

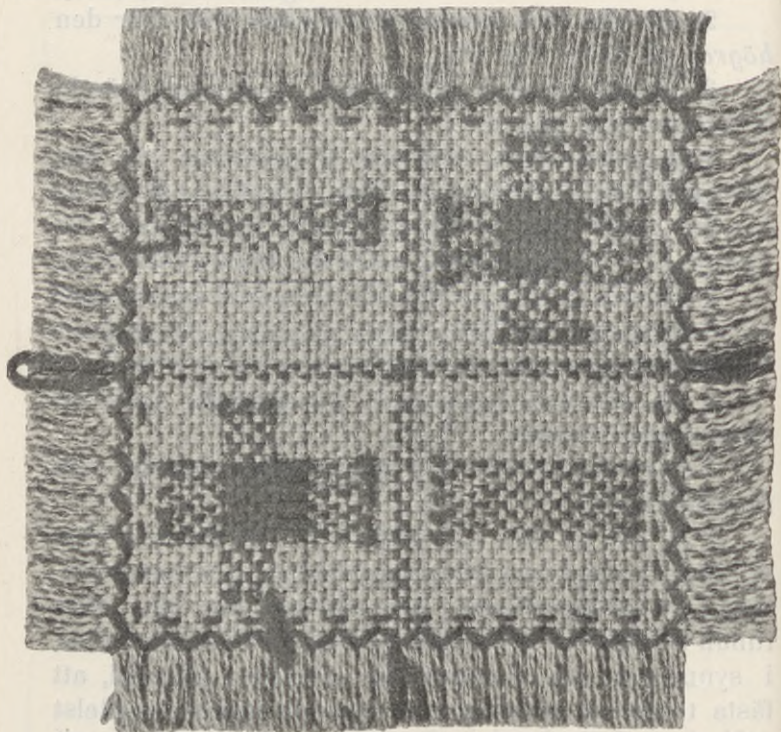

Fig. 68.

Då alla borttagna trådar sålunda blivit ersatta, fästes garnet på avigsidan av tyget, och efterstyngen borttagas.

Skäl är att låta eleverna göra 2 dylika stoppar.

I nästa övning böra såväl rännings- som inslags-trådarna ersättas.

Stoppens iordning ställes på samma sätt som den föregående (fig. 68).

Sedan detta är gjort, uppspännas först rännings-trådarna, varvid upptill och nedtill bildas en kant, som är 6 trådar bred. Ränningstrådarna läggas vinkelrätt över tygets inslagstrådar.

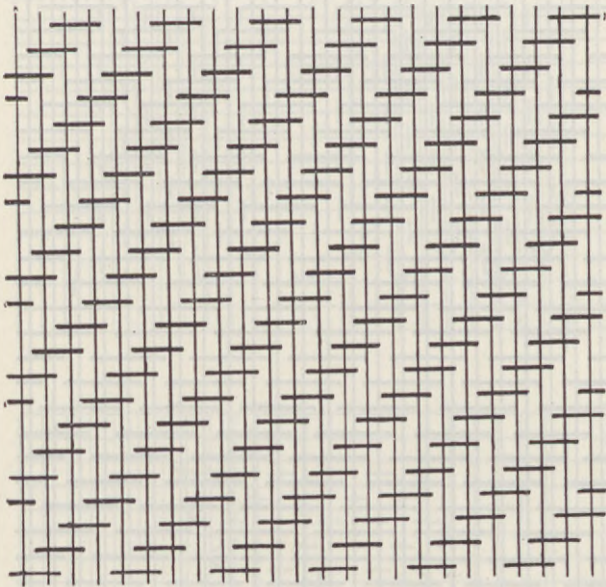

Fig. 69.

Stoppens inslagstrådar insätts därefter på samma sätt som ränningstrådarna i föregående stopp.

Avslutning sker på vanligt sätt.

Fyrskaftad stopp (fig. 69). Stoppen bör likna tygets vävnad och trådarna i denna löpa över och under varandra såsom i tyget.

Förövningarna, ifall sådana behövas, utföras lättast på juteväv. För att inbespara tid på denna tager

man endast bort inslagstrådarna och behåller tygets ränningstrådar för stoppen.

Innan inslagstrådarna insätts, bör en del av stoppen uppritas på svarta tavlan.

Inslaget: man går alltid över 2 trådar och tager alltid 2 trådar på nålen. Vid varje ny inslagstråd

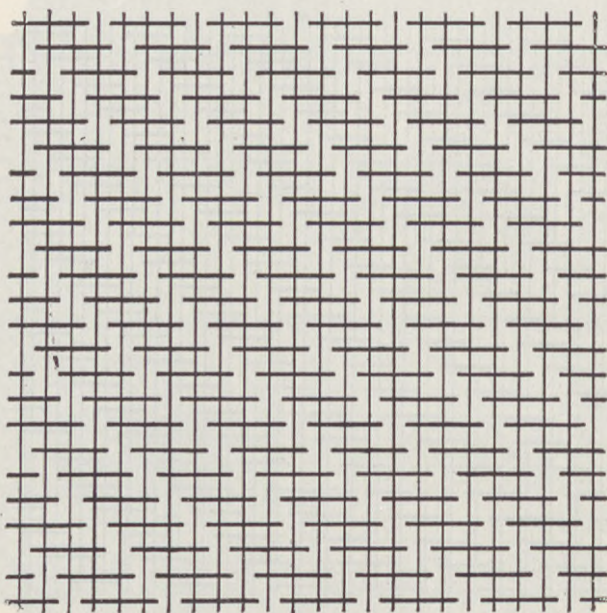

Fig. 70.

flyttas nålen en ränningstråd till vänster, varigenom snett gående ränder bildas, vilka gå från höger nedåt till vänster.

Drällstopp (fig. 70). I dräll tager man 1 tråd på nålen och går över 3 trådar. Här flyttas nålen för varje ny inslagstråd en ränningstråd till höger. De sneda ränder, vilka härigenom uppkomma, gå från vänster nedåt till höger.

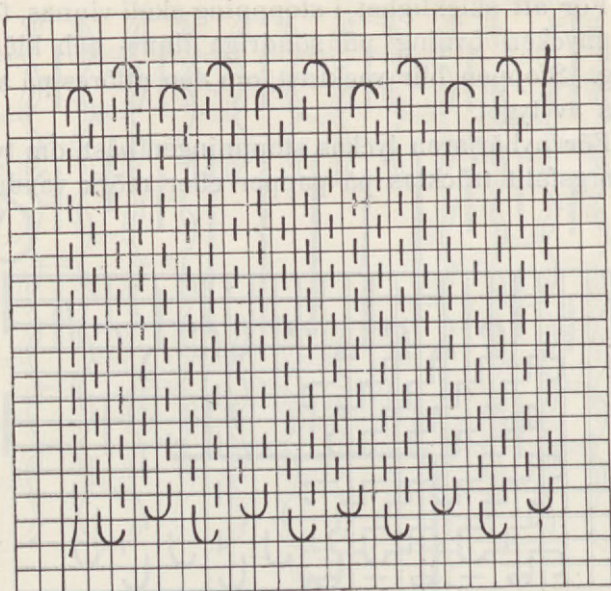

Fig. 71.

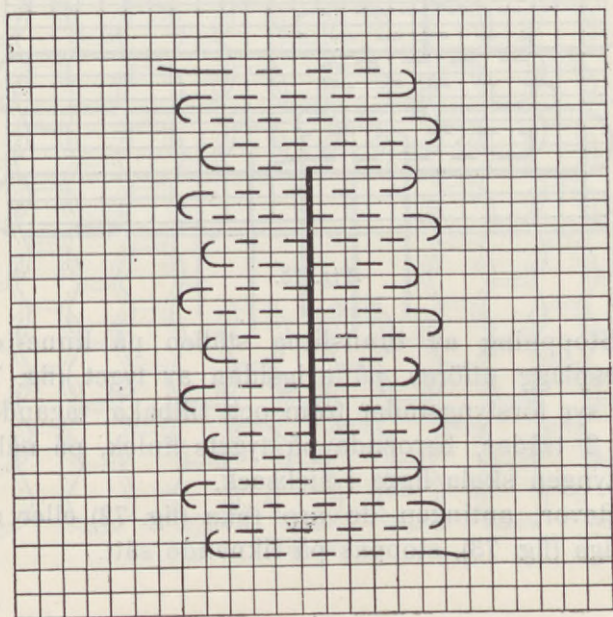

Fig. 72.

För att skicklighet i stoppning skall vinnas, ford-
ras mycken övning på söndriga linne- och klädes-
plagg. Stoppen blir vackrast, om den utföres på avig-
sidan av tyget.

För nybörjaren lyckas stoppningen bäst, om tyget
omsorgsfullt tråcklas på papper eller mörk vaxduk.

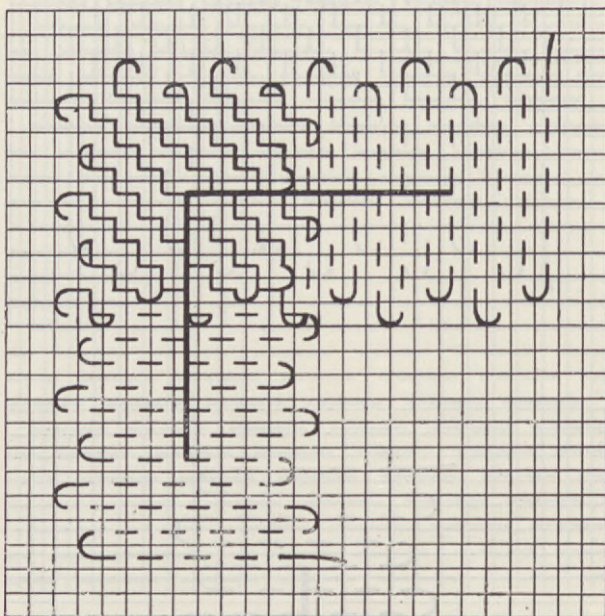

Fig. 73.

Stoppning av tunnslitna ställen på linne- och
klädesplagg utföres på avigsidan av tyget (fig. 71).
Man syr förstyngrader fram och tillbaka, tagande 1
eller 2 trådar, beroende på tygets finlek, på nålen.
Förstyngen skola ligga i sickesack.

Revor, antingen de äro raka (fig. 72) eller rät-
vinkliga (fig. 73), stoppas på liknande sätt.

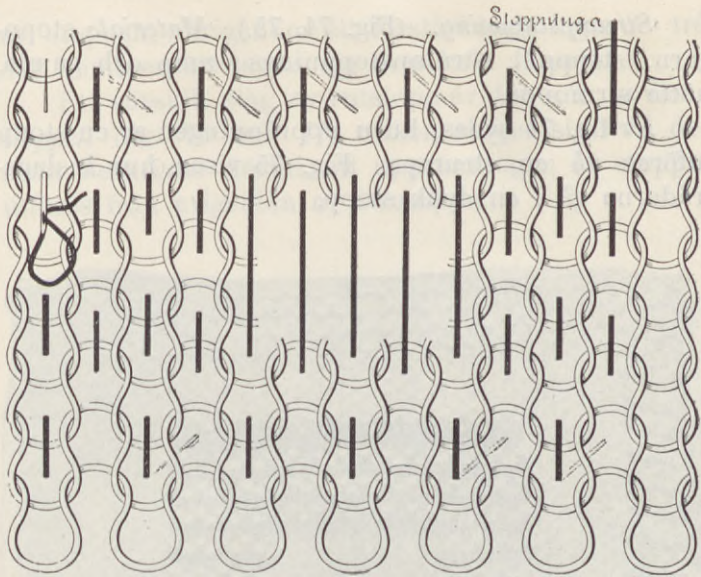

Fig. 74.

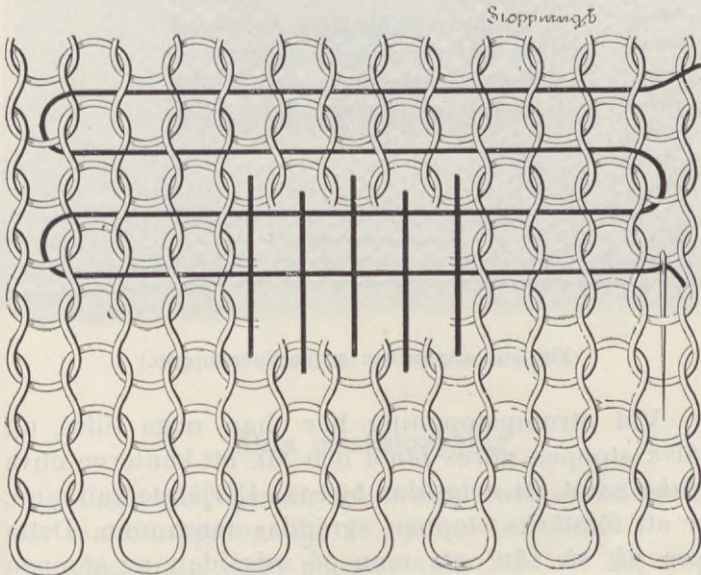

Fig. 75.

Strumpstoppning. (Fig. 74, 75.) *Material:* stoppgarn, stoppnål, strumpstoppnings-svamp och gamla, nötta strumpor.

Av fig. 74 synes, huru uppräningen av en stopp utföres på en strumpa. Fig. 75 visar, hur inslags-trådarna gå i en dylik stopp.

Fig. 76. (Avigsidan av berlinerstoppen.)

Vid strumpstoppning bör man noga tillse, att själva stoppen göres *jämn* och *tät*, att kanterna bliva *mjuka* samt att avigsidan *hyfsas*. Därjämte kan man, för att förstärka stoppen, »grädda» densamma. Detta sker på så sätt, att man på avigsidan av stoppen träder fram och åter i sned riktning över trådarna

av stoppen, varigenom ett förstärkande lager av trådar kommer att breda sig över hela stoppen.

Ett särskilt slag av rutstopp är den s. k. *berlinerstoppen* (fig. 76 och 77), vilken skiljer sig från den ovan beskrivna däruti, att uppräningen av stoppen utföres från avigsidan av strumpan.

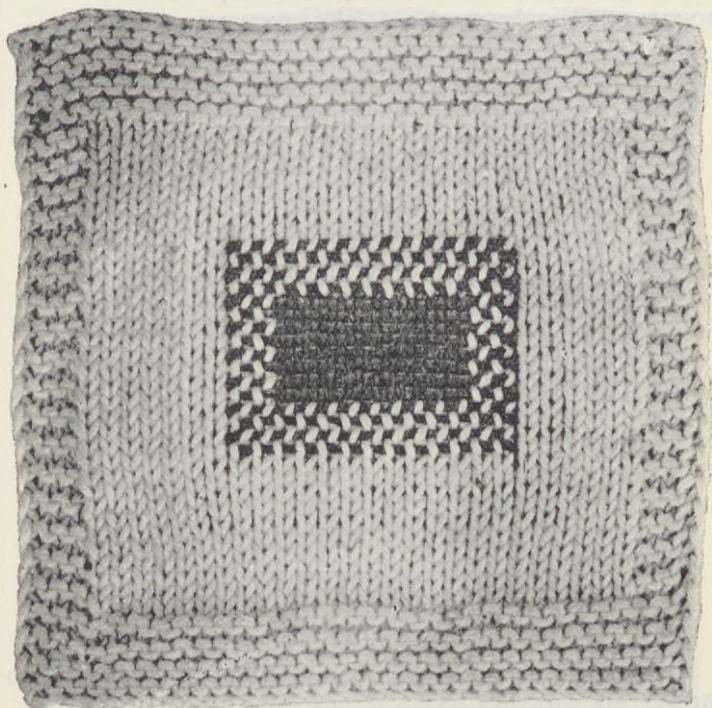

Fig. 77. (Rätsidan av berlinerstoppen.)

Äkta maskstoppning.

Undervisningsmateriel: en stoppram, iordningställd för maskstoppning (fig. 78), jämte tillbehör.

Material: tjockt papper; ankartråd n:r 20; stoppgarn; tapisserinål n:r 18; grova, söndriga strumpor

eller, i brist på sådana, en övningslapp, stickad av åttatrådigt, oblekt bomullsgarn.

Maskstoppning är egentligen ingenting annat än efterhärkning av stickning. Det gäller därför att taga kännedom om maskornas struktur. Denna vinnes lättast därigenom, att man likasom kläder över (övermaskar) tunnslitna ställen på strumpan, varvid man noggrant följer garnet i stickningen.

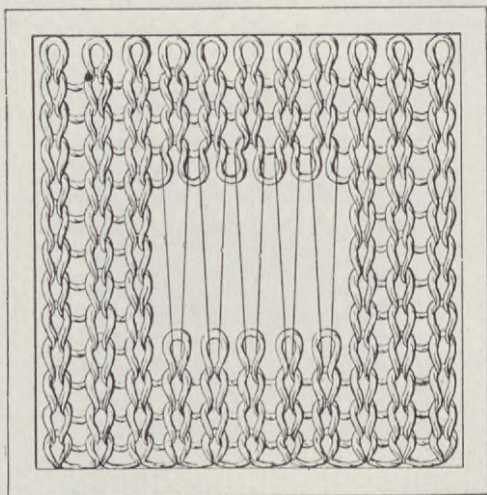

Fig. 78.

Man bör börja med *räta* maskor, emedan de äro lättast att utföra.

Sedan maskorna sålunda blivit inövade, övergår man till ett verkligt hål på strumpan.

För att få jämna kanter på detsamma upptagas i 3:e varvet ovanför och i 3:e varvet nedanför hålet på strumpan motsvarande maskor. Vid högra och vänstra kanterna invikas de söndriga delarna av strumpan, varvid man noga tillser, att vikningen följer en bestämd maskpelare.

För att underlätta stoppningen uppspannes det sålunda iordningställda hålet på tjockt papper, varvid noga tillses, att alla vinklar bliva räta och alla kanter fullkomligt raka.

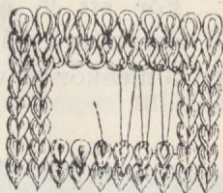

Fig. 79.

Fig. 80.

Uppränningen (fig. 79) utföres medelst ankartråd.

Vid undervisningen i stoppning bör såväl svarta tavlan som stoppramen flitigt användas.

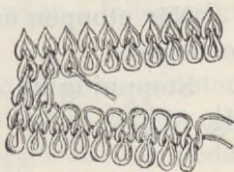

Fig. 81.

För att få en lämplig övergång från strumpan till det slitna hålet övermaskas 3 maskor på högra och 3 maskor på vänstra sidan om detsamma (fig. 80).

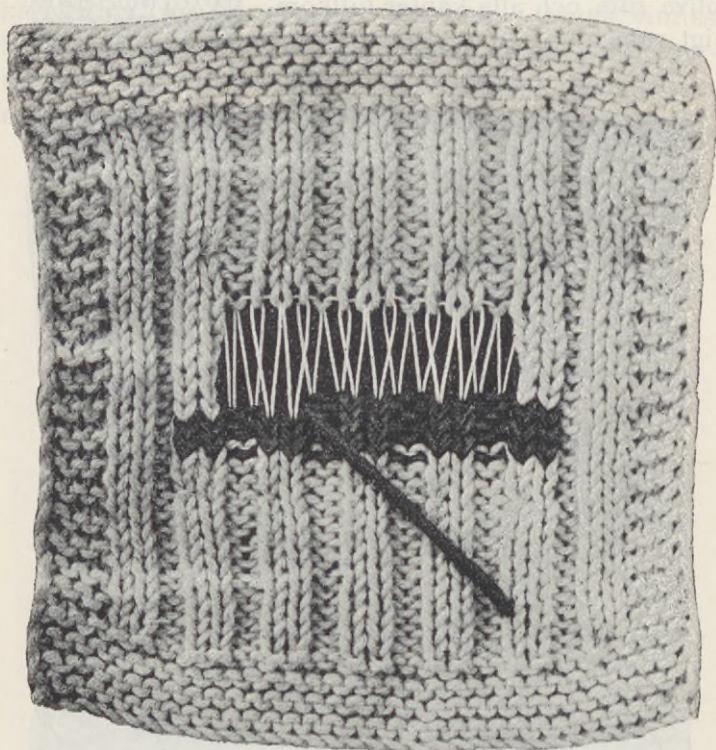

Fig. 82.

Stoppen avslutas medelst *hopmaskning* (fig. 81). När stoppen är avslutad, kunna ränningstrådarna borttagas.

Stoppning av *avigmaskor* inövas på liknande sätt (fig. 82).

Oäkta maskstoppling.

På den nyss beskrivna äkta maskstoppen lades ränningstrådarna *lodrätt*, och stoppningen utfördes

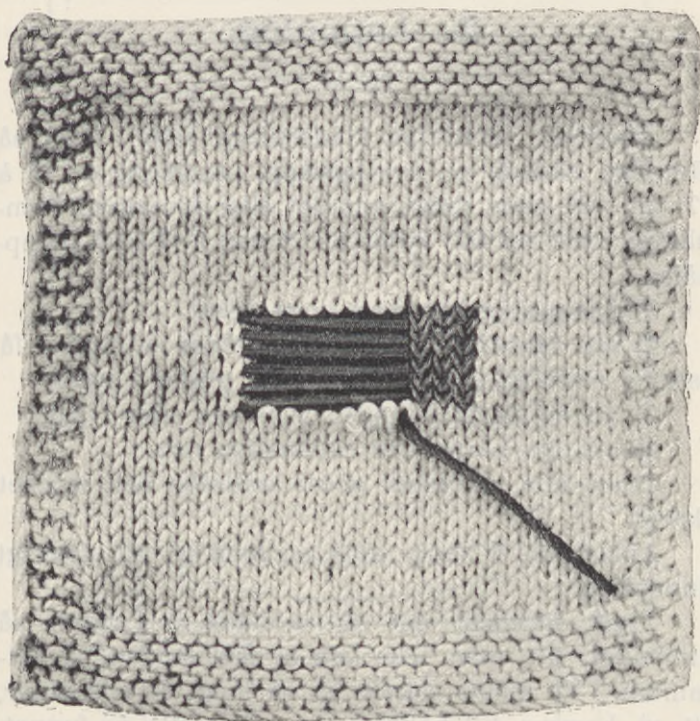

Fig. 83.

vågrätt; på den oäkta maskstoppen däremot läggas de förstnämnda trådarna *vågrätt*, och stoppningen, som utföres medelst *stjälkstyg*, sker i lodrät riktning (fig. 83).

En maska består av en höger- och en vänsterhalva. Genom att sy nedifrån och uppåt bildas alla *högerhalvorna* och genom att sy uppifrån och nedåt alla *vänsterhalvorna* i samma maskpelare.

För att vinna skicklighet i stoppning fordras mycken övning på söndriga strumpor och klädesplagg.

B. Lappning.

Fig. 84.

Material: Söndriga klädesplagg eller i brist på lämpliga sådana en övningslapp, bestående av 15 å 17 cm. vitt eller rutigt, randigt eller blommigt bomullsty; tråd n:r 60; synål n:r 8 eller 9; 8 å 10 knappnålar.

Vid lappning bör man noga tillse:

- 1) att rännings- och inslagstrådar i lappen få samma riktning som motsvarande trådar i tyget;
- 2) att mönstret i lappen avpassas efter tyget;
- 3) att alla hörn bliva rätvinkliga och
- 4) att alla vikningar göras trådraka och mycket skarpa.

Antag, att vi skola sätta en lapp på ett söndrigt linneplagg.

Tyget närmast det slitna hålet är i regeln så tunnslitet, att man icke kan sy fast lappen på det samma. Vi måste därför gå så långt åt alla sidor, att vi komma till hållbart tyg. Då detta är funnet, göras trådräta vikningar på alla fyra sidorna om hålet (fig. 85 avd. 1). Tyget innanför vikningarna bortklippes. 5 å 6 mm. från de klippta kanterna och parallellt med dessa göras ånyo trådräta vikningar. På mitten av varje sida göres även en vikning, och skall denna göras vinkelrät mot kanten (fig. 85 avd. 2).

Lappen klippes 6 å 8 cm. större än hålet, som skall lagas.

På lappen göras två skarpa vikningar, vilka skära varandra vinkelrätt på mitten (fig. 85 avd. 5).

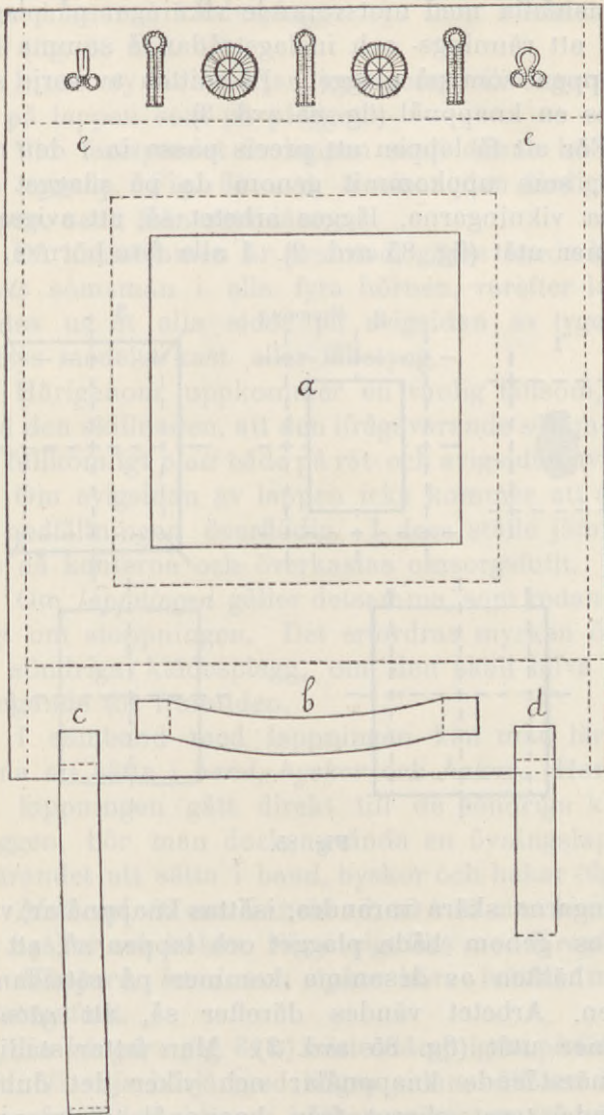

Fig. 84.

Då lappen lägges på hålet, bör noga tillses, att de nyssnämnda vikningarna på lappen komma att

sammanfalla med motsvarande vikningar på plagget samt att rännings- och inslagstrådar få samma läge på lappen som på plagget. På mitten av varje sida isättes en knappnål (fig. 85 avd. 3).

För att få lappen att precis passa in i den rektangel, som uppkommit genom de på plagget sist gjorda vikningarna, lägges arbetet så, att avigsidan kommer utåt (fig. 85 avd. 2). I alla fyra hörnen, där

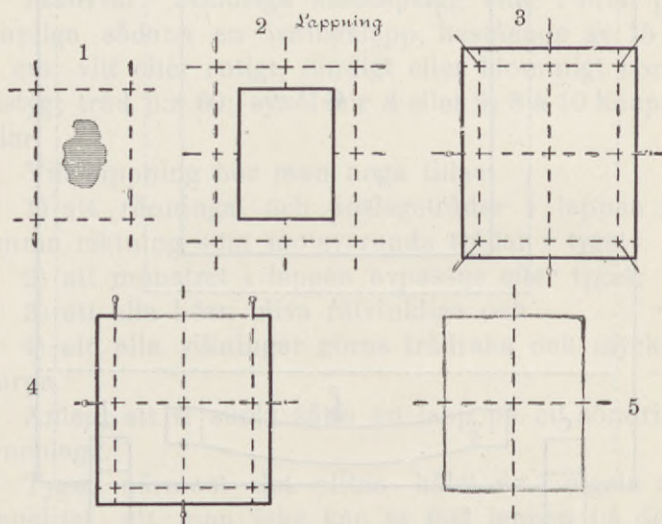

Fig. 85.

vikningarna skära varandra, isätts knappnålar, vilka förenas genom både plagget och lappen så, att ungefär hälften av desamma kommer på rätsidan av lappen. Arbetet vändes därefter så, att *rätsidan* kommer utåt (fig. 85 avd. 3). Man fattar stadigt i två närstående knappnålar och viker det dubbelt liggande tyget skarpt från knappnål till knappnål runt omkring lappen, varefter knappnålarna i hörnen borttagas.

De vikta kanterna i lappen och motsvarande

vikta kanter i klädesplagget sys ihop medelst kast-söm (fig. 85 avd. 4).

Innan ny sida börjar, korrigeras vikningarna såväl på lappen som på plagget.

Vid fastsyendet av lappen skall denna hållas åt den syende. Fig. 85 avd. 5 visar den färdigsydda lappen, sedd från rätsidan.

Då kastsömmen är avslutad, göras sneda klipp i *tygets* sömsmån i alla fyra hörnen, varefter lappen bredes ut åt alla sidor på avigsidan av tyget och fastsys medelst kast- eller fällstyng.

Härigenom uppkommer en vanlig fällsöm, blott med den skillnaden, att den ifrågavarande sömmen göres fullkomligt *platt* både på rät- och avigsidan av tyget.

Om avigsidan av lappen icke kommer att synas, är nedfällningen överflödig. I dess ställe jämnklippas då kanterna och överkastas omsorgsfullt.

Om *lappningen* gäller detsamma, som redan blivit sagt om stoppningen. Det erfordras mycken övning på söndriga klädesplagg, om den skall bliva fruktbringande för framtiden.

I samband med lappningen kan man lära eleverna att sätta i *band, hyskor och hakar*. Har man vid lappningen gått direkt till de söndriga klädesplaggen, bör man dock använda en övningslapp för inlärandet att sätta i band, hyskor och hakar (fig. 86).

Material: 30 cm. linneband, 10 å 12 mm. breda; ett par hyskor och hakar. För övrigt lika med föregående.

Hängare, band och öglor böra isättas mycket omsorgsfullt.

En *hängare* (fig. 84 b) isättes lämpligast på följande sätt. Vi vilja börja med högra sidan. På bandet, 12 mm. från den klippta kanten, göres en trådrät vikning så, att sömsmånen kommer att ligga på den sidan av bandet, som vetter åt den syende. I den vikta kanten fastsys bandet medelst kaststyng. Där-

efter vikes en ny sömsmån 4 mm. bred i motsatt riktning till den förra och bandets övriga sidor fastsys medelst fällstyg.

Om *isättningen* är korrekt utförd, så äro motstående sidor parallella och alla vinklarna räta.

Band (fig. 84 c) isätts på liknande sätt. Men de böra därjämte fällas i motsatta kanten med en mycket smal fäll.

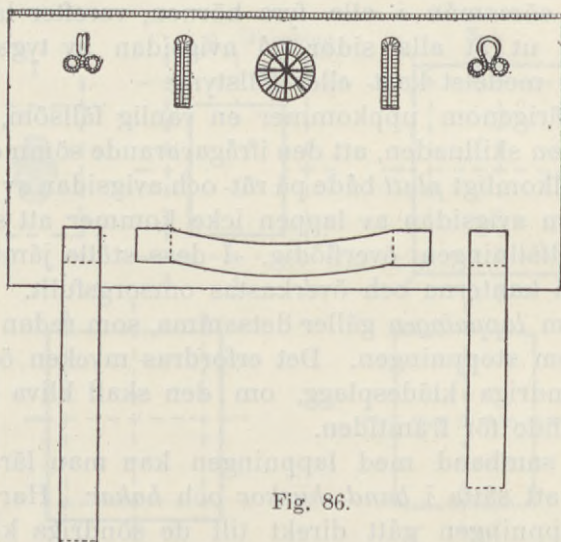

Fig. 86.

Öglor (fig. 84 d) isätts vanligen medelst efterstyng och på följande sätt. På bandet göres en vikning $\frac{1}{2}$ cm. från den klippta kanten. Därefter lägges bandet på tyget så, att den nyssnämnda vikningen kommer att ligga 1 cm. från tygets kant och parallellt med denna och fastsys medelst efterstyng i den vikta kanten. Slutligen vikes bandet på mitten så, att det blir hälften så långt som förut, och sys fast medelst efterstyng. Dessa skola ligga 8 mm. ovanför den förut omtalade efterstyngsraden och sys genom det dubbelt liggande bandet jämte tyget.

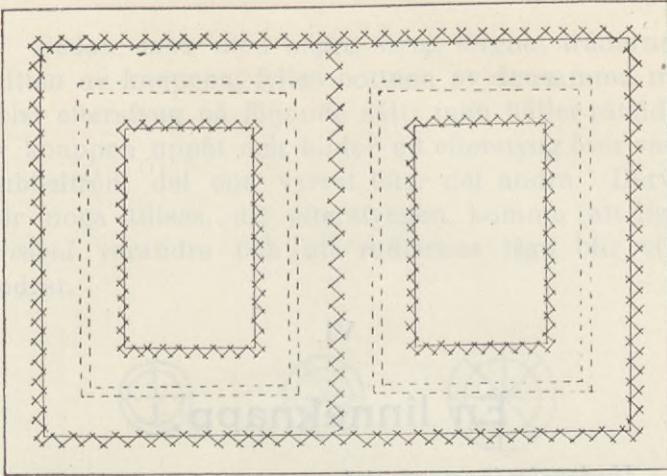

Fig. 87.

Hyskor och *hakar* (fig. 84 e) kunna isättas medelst kast-, langett- eller knapphålsstyng.

Flanellappning.

Pärmar till en nålbok.

Fig. 87.

Flanellstyng (fig. 88) sys nedifrån och uppåt.

Såväl på rät- som avigsidan av tyget fastsys lappen på öppen kant medelst flanellstyng.

Trikåkläder lagas på liknande sätt.

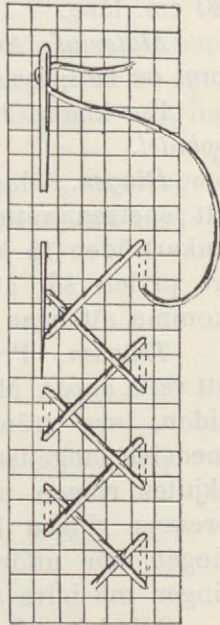

Fig. 88.

VI.

En linneknapp.

Undervisningsmateriel: en passare, en pryl, 15 å 20 cm. lång.

Material: Ankartråd n:r 20; en tapisserinål; en pryl av ben; synål n:r 7 och 8.

En knapp består av en *ring*, en *träns* och en *spindel*.

Ring. Man håller prylen i vänstra handen så, att spetsen vetter inåt handen. Därpå lindar man ankartråden 15 å 20 varv omkring den tjockaste delen av prylen så, att trådarna så mycket som möjligt komma att ligga på varandra.

Tränsen. Prylen vändes så, att spetsen kommer att vetta *uppåt*. Med tråden, som kommer från vänstra sidan, sys tränsen, vilken skall bekläda ringen, medelst langettstyng (fig. 105). Då ett styng tages, skjutes ringen något uppåt, men efter varje styng pressas ringen hårt mot prylen. Tränsningen av ringen bör utföras mycket omsorgsfullt, på det att ringen må bliva *hård* och jämn.

Spindel. Denna består av dubbla trådar, vilka likt radier i en cirkel skära varandra i mitten av knappen. Radierna kunna vara 4, 6 eller 8 (fig. 89, 90, 91), beroende på knappens storlek.

Sedan man med några styng förenat trådarna i mitten av knappen, fylles botten av densamma medelst efterstyng på följande sätt: man håller rätsidan av knappen uppåt och bildar ett efterstyng över varje dubbeltråd, det ena varvet efter det andra. Därvid bör noga tillses, att efterstyngen komma att ligga *bredvid* varandra och att radiernas läge blir oförändrat.

Fig. 89.

Fig. 90.

Fig. 91.

Tråden fästes omsorgsfullt på avigsidan av knappen. Knappen kan även göras av rulltråd n:r 20 eller 30, men då bör tråden lindas 20 å 30 varv omkring prylen.

Linneknappen bör sättas i plagget så, att styngen, som fästa knappen, bilda en stjärna i mitten av spindeln.

VII.

Märkning.

En märkduk.

Fig. 92.

Ett stycke partrådig stramalj n:r 009, 20 cm. långt och 22 cm. brett; synål n:r 6; rött och blått brodergarn n:r 18, $\frac{1}{2}$ docka av vardera sorten, vit rulltråd n:r 60.

Såväl gång- som sänglinne bör märkas. Lärarinnan visar klassen några saker, som äro väl märkta, och låter eleverna beskriva, hur märkstyngen se ut på de ifrågavarande sakerna.

De vanligaste märkstyngen äro *rutstyng* och *korsstyng*.

Rutstyngen bildar en *kvadrat* på avigsidan och ett *kors* på rätsidan av tyget (fig. 93, 94).

Då rutstyngen äro lättast att inlära, inövas de först.

Lärarinnan bör sy några märkstyng på syramen och samtidigt därmed göra reda för insticknings- och uppstickningspunkterna samt för garnets läge såväl på rät- som på avigsidan av tyget.

Vidare bör hon fästa elevernas uppmärksamhet därpå, att ett märkstyng är *en grupp* av enkla styng, vilka syas över 2 rännings- och 2 inslagstrådar.

Då man bildar ett rutstyng, sättes nålen antingen
vågrätt eller lodrätt.

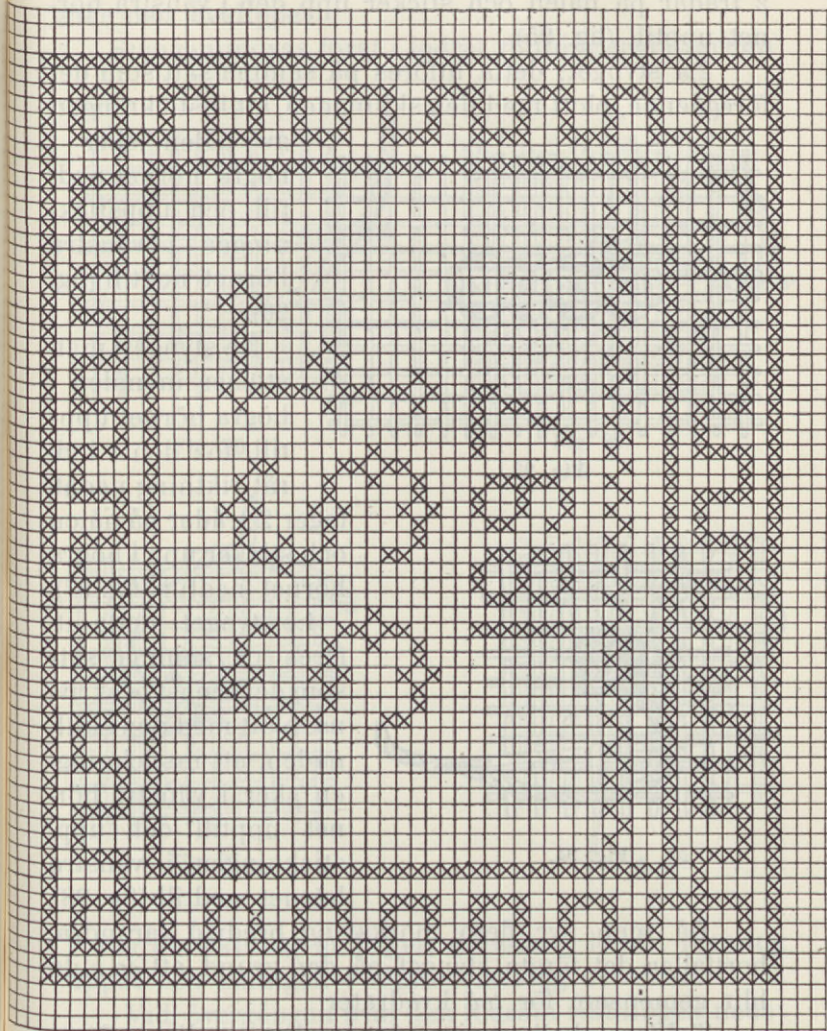

Fig. 92.

Första rutstyngtet består av 4 enkla styng, vilka
bildas på följande sätt:

1:a stynget: man sticker in nålen i högra hörnet upptill, för den i vågrät riktning åt vänster, tager 2 trådar på nålen och sticker upp den i vänstra hörnet upptill (fig. 95).

2:a stynget: detta utföres på samma sätt som det föregående, blott med den skillnaden, att instickningen av nålen sker i högra hörnet nedtill och uppstickningen i vänstra hörnet nedtill (fig. 96).

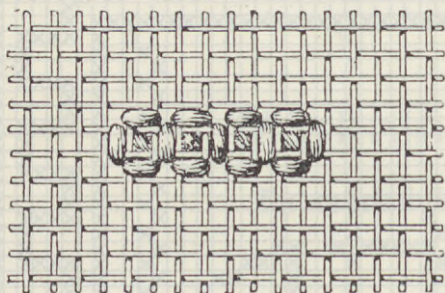

Fig. 93.

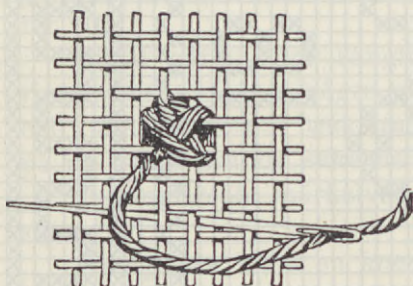

Fig. 94.

Då man syr flera märkstyng bredvid varandra, bortfaller det första stynget på den grund, att *en* sida blir gemensam för *två* kvadrater.

Tråden skall dragas åt mycket stadigt. Sista stynget, det s. k. *täckstynget*, skall ligga i diagonalens riktning.

Då tråden tager slut, bör den fästas *fullkomligt*

3:e stynget: man sticker in nålen i högra hörnet upptill, för den i lodrät riktning nedåt,

tager 2 trådar på nålen och sticker upp i högra hörnet nedtill (fig. 97).

4:e stynget: detta utföres på samma sätt som det senast beskrivna, blott med den skillnaden, att instickningen sker i vänstra hörnet upptill och uppstickningen i vänstra hörnet nedtill (fig. 98).

omärkbart på rätsidan av tyget: den *nya* tråden trådes under tre å fyra styng, och den *gamla* lägges så, att den täckes av de tre å fyra nästföljande styngen, varefter den avklippes.

Styngen inövas först i lodrät riktning nedåt, sedan

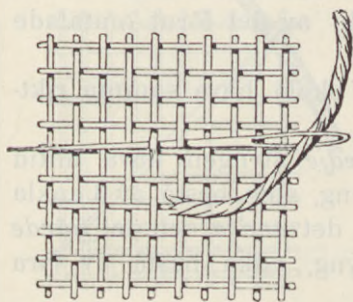

Fig. 95.

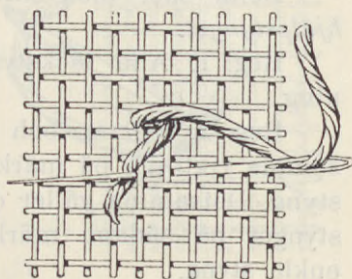

Fig. 96.

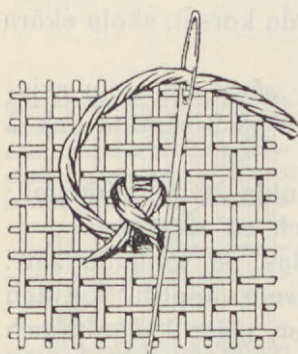

Fig. 97.

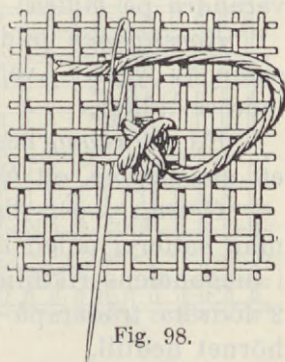

Fig. 98.

i vågrät riktning åt höger, därefter i lodrät riktning uppåt och slutligen i vågrät riktning åt vänster.

Vid övergången från den lodräta riktningen nedåt till den vågräta åt höger användes ett s. k. *hjälpstyng*, vilket bildas på det sätt, att man för nålen i diagonalens riktning under täckstyngnet och därefter bildar

ett extra styng till höger om det färdiga märkstyngnet. Det första vågräta styngnet utföres med fyra enkla styng, de övriga i samma rad liggande med tre.

Då lärjungarna äro fullt säkra dels på styngens bildning, dels på de rätvinkligna vändningarna, bör man lära dem sy *snett uppåt* och *snett nedåt*.

Detta sker med tillhjälp av det förut omtalade *hjälpstyngnet*.

Reg. 1. Alla täckstyng skola hava samma riktning.

Reg. 2. *Första* och *tredje* styngen hava alltid samma riktning på märkstyng, som bestå av 3 enkla styng. Detsamma gäller om det *andra* och det *fyjärde* styngnet på sådana märkstyng, vilka bestå av fyra enkla styng.

Reg. 3. Motstående sidor av märkstyngnet sys efter varandra.

Reg. 4. De trådar, vilka bilda korset, skola skära varandra på *mitten*.

Korsstyngen bilda *kors* på såväl rät- som avigsidan av tyget. Även de utföras på 2 vågräta och 2 lodräta trådar.

Ett *korsstyng* består av 3 enkla styng, nämligen: ett *grundstyng*, ett *hjälpstyng* och ett *täckstyng*.

Grundstyngnet (fig. 99) bildas på följande sätt: man sätter i nålen i högra hörnet upptill, för den i diagonalens riktning åt vänster, tager 2 vågräta och 2 lodräta trådar på nålen och sticker upp i vänstra hörnet nedtill.

Hjälpstyngnet utföres sålunda: man sätter nålen i mitten av märkstyngnet, för den i diagonalens riktning åt höger, tager 1 lodrät och 1 vågrät tråd på nålen och sticker upp i högra hörnet nedtill (fig. 100).

Täckstyngnet utföres på samma sätt som grundstyngnet, blott med den skillnaden, att *instickningen* av

nålen sker i vänstra hörnet upptill och *uppstickningen* i högra hörnet nedtill (fig. 101).

Hur början av ett nytt styng bildas, ses av fig. 102.

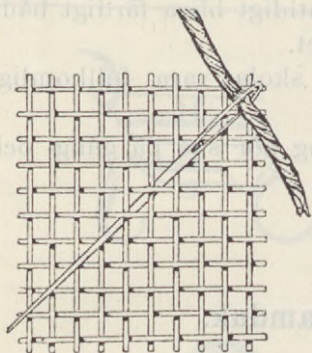

Fig. 99.

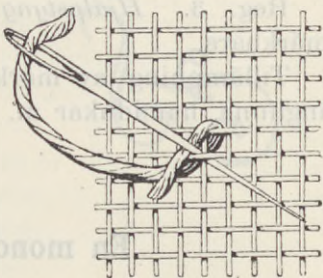

Fig. 100.

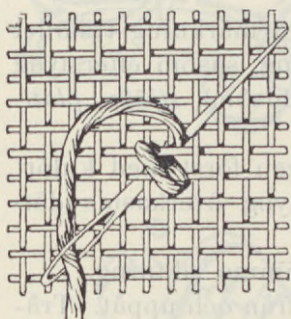

Fig. 101.

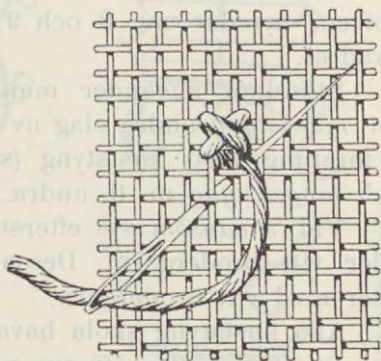

Fig. 102.

Då man syr i sned riktning, erfordras stundom flera hjälpstyng.

Fästningen av tråden utföres vid korsstyngen på *avigsidan* av tyget, men bör det oaktat göras så omsorgsfullt, att den blir fullkomligt omärkbar.

Reg. 1. Alla täckstyng skola hava samma riktning.

Reg. 2. Då såväl *grund-* som *täckstyng*et bildas, bör man alltid återgå till den punkt, där tråden hänger, på det att stynget må samtidigt bliva färdigt både på rät- och avigsidan av tyget.

Reg. 3. *Hjälpstyngen* skola vara fullkomligt omärkbara.

Tillämpning av märkning bör ske på gång- och sänglinne, handdukar m. m.

En monogramduk.

Fig. 103.

Material: linnelärft 22 cm. i kvadrat; rött, blått och vitt brodergarn n:r 50, $\frac{1}{2}$ docka av vardera sorten; synålar n:r 8 och 9; kalkerpapper 22 cm. i kvadrat.

Stundom använder man vid märkning i stället för *märkstyng* andra slag av styng, såsom efterstyng i förening med kaststyng (snoddsöm), *stjälk-*, *platt-* och *langettstyng* m. fl. andra.

Vid *snoddsöm* sys efterstyngen först med kulört eller vitt brodergarn. Dessa styng överkastas därefter med vitt brodergarn.

Alla kaststyng skola hava samma riktning.

Stjälkstyng (fig. 50) sys nedifrån och uppåt. Tråden lägges åt höger. Styngen böra ligga omedelbart intill varandra.

Plattsöm (fig. 104) sys även nedifrån och uppåt. Också här lägges tråden åt höger.

Instickningspunkten lägges så mycket högre än uppstickningspunkten, som man vill att stynget skall ligga snett.

Då man vid märkning begagnar plattsöm och enkla linjer förekomma, utföras dessa medelst *stjälkstyng*.

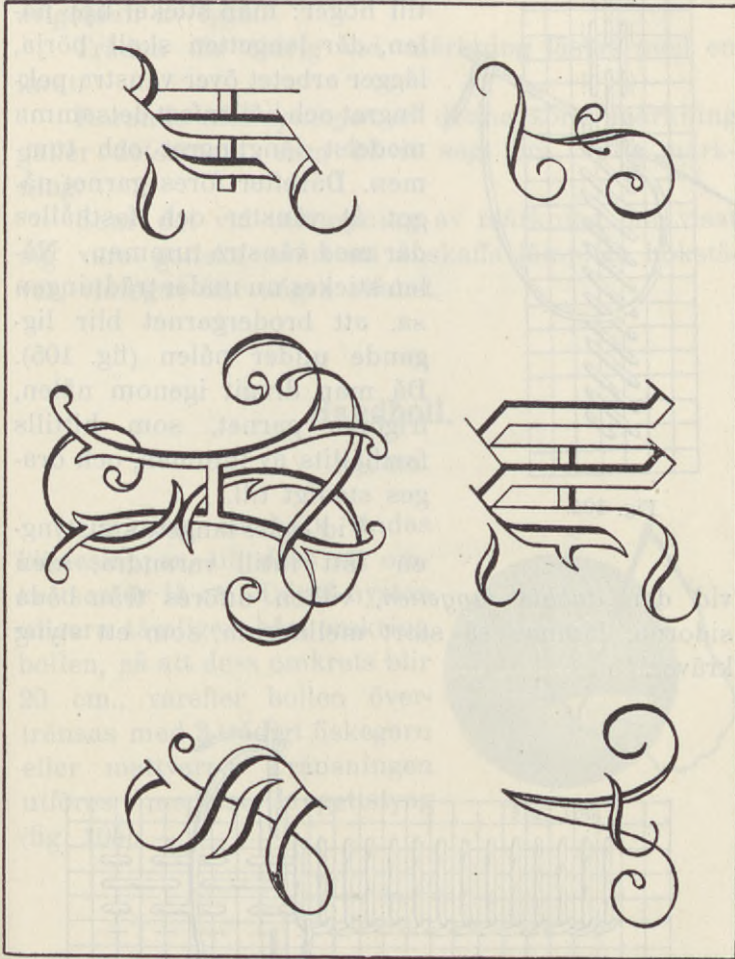

Fig. 103.

Langett. Denna förberedes på det sätt, att man syr förstyng i figurernas yttre konturer. Avståndet

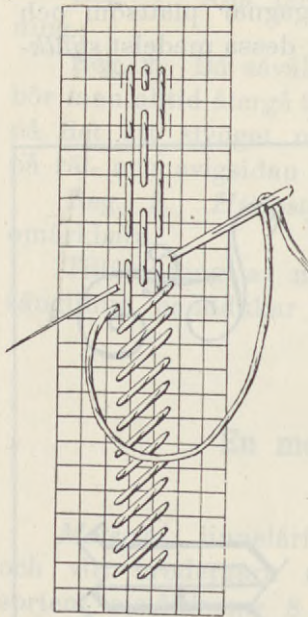

Fig. 104.

mellan dessa förstyngrader fylls antingen med glesa förstynng eller med flanelstynng.

Langett sys från vänster till höger: man sticker upp nålen, där langetten skall börja, lägger arbetet över vänstra pek-fingret och håller fast detsamma medelst långfingret och tummen. Därefter föres garnet något åt vänster och fasthålles där med vänstra tummen. Nålen stickes nu under trädningen så, att brodergarnet blir lig-gande under nålen (fig. 105). Då man dragit igenom nålen, frigöres garnet, som hittills fasthållits av tummen, och drages stadigt till.

Vid *enkel* langett sys stynge-nen tätt intill varandra, men vid den *dubbla langetten*, vilken utföres från båda sidorna, lämnas så stort mellanrum, som ett stynng kräver.

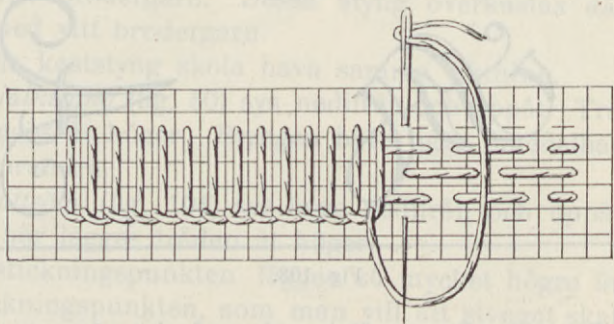

Fig. 105.

Om man vid märkning använder nyss beskrivna styng och enkla linjer förekomma, utföras dessa medelst *snoddsöm*.

Alla fästningar av tråden utföras omsorgsfullt på avigsidan av tyget.

Tråden får aldrig vid märkning fästas med en knut.

Rörande *tillämpningen* av denna sorts märkning gäller detsamma, som blivit sagt om vanlig märkning.

Som det vid tillämpning av märkning har visat sig vara ganska svårt att anskaffa lämpliga bokstäver, vidfogas här några alfabet.

Handboll.

Fig. 106.

Omkring en kork lindas klädeslappar, till dess att omkretsen är 15 cm. Därpå nystas ullgarn tämligen hårt omkring bollen, så att dess omkrets blir 20 cm., varefter bollen övertränsas med 3-trådigt fiskegarn eller mattvarp. Tränsningen utföres medelst langettstyng (fig. 105).

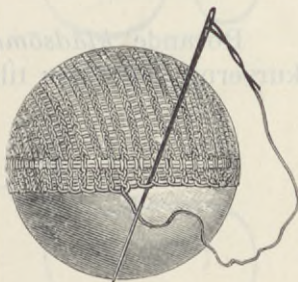
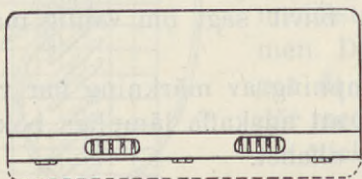
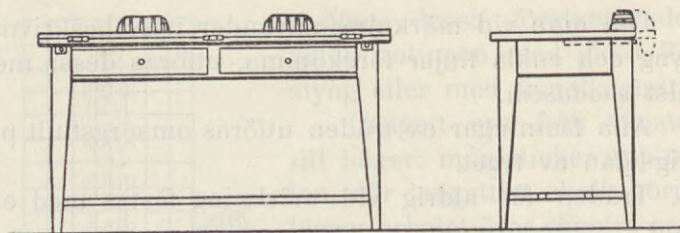

Fig. 106.

Fig. 107 framställer ett sybord, avsett för 2 elever.
Sydynorna skola skruvas fast.

SYBORD.

Fig. 107.

Sybordets höjd 76 cm.
 Bordskivans längd 1 m. 35 »
 Bordskivans bredd 60 »

Rörande *klädsömnad*, som ingår i 14:e och 16:e kurserna, hänvisas till förf:s bok *Klädsömnad*.

Första alfabetet.

A A B C D

E F G H I

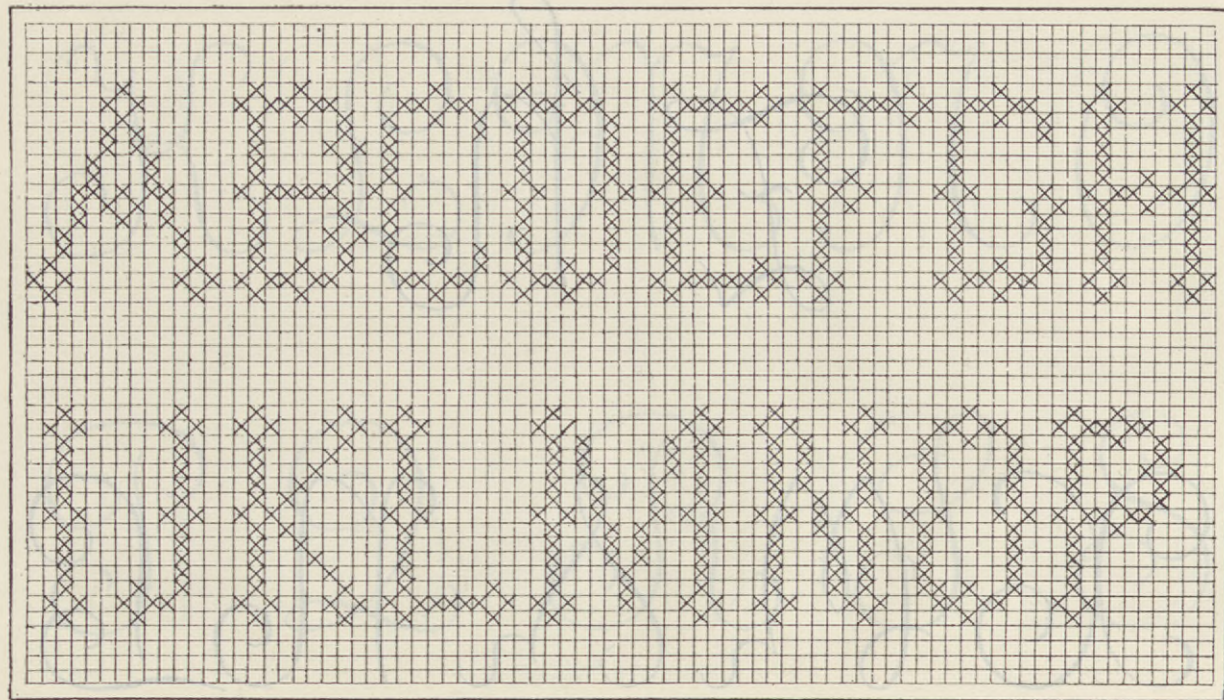
K L M N O

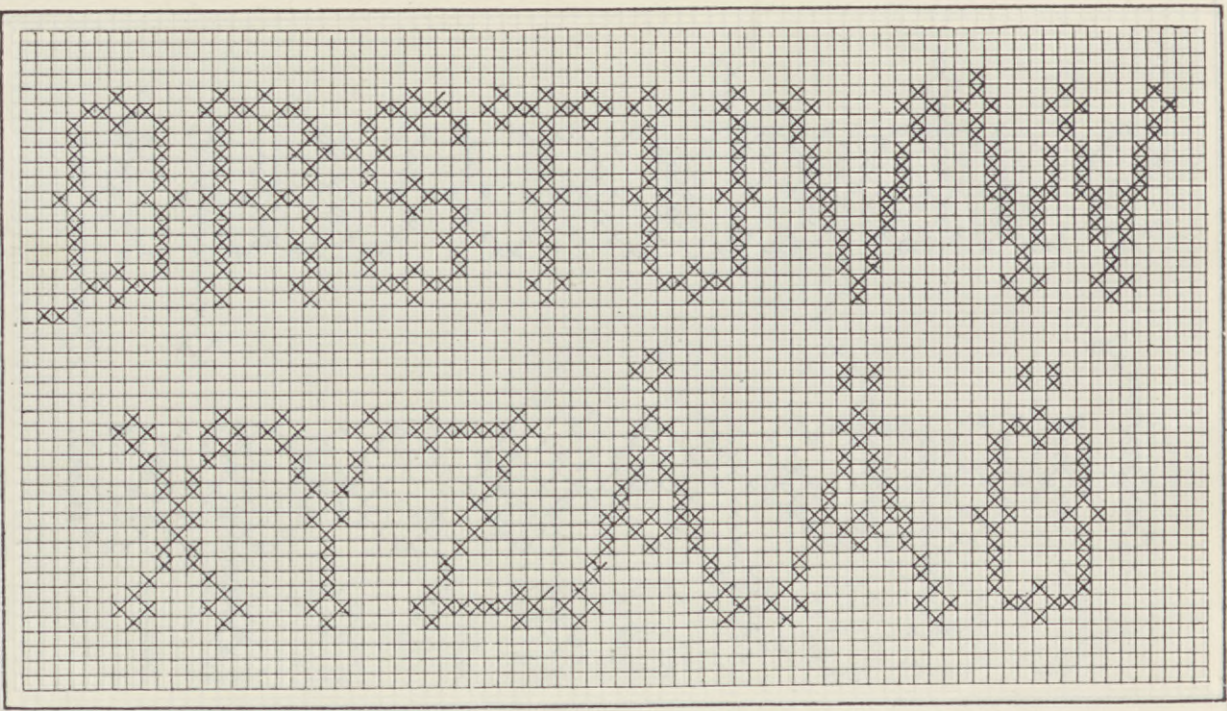
P Q R S

T U V W X

Y Z

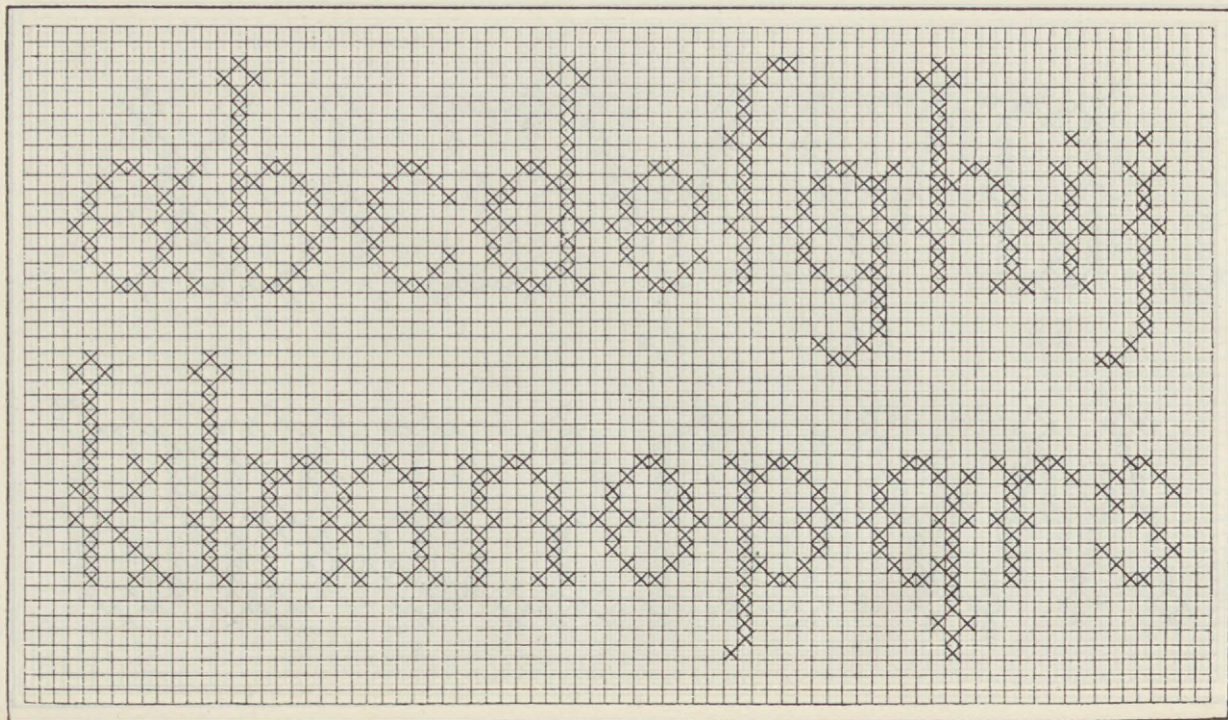
Andra alfabetet.

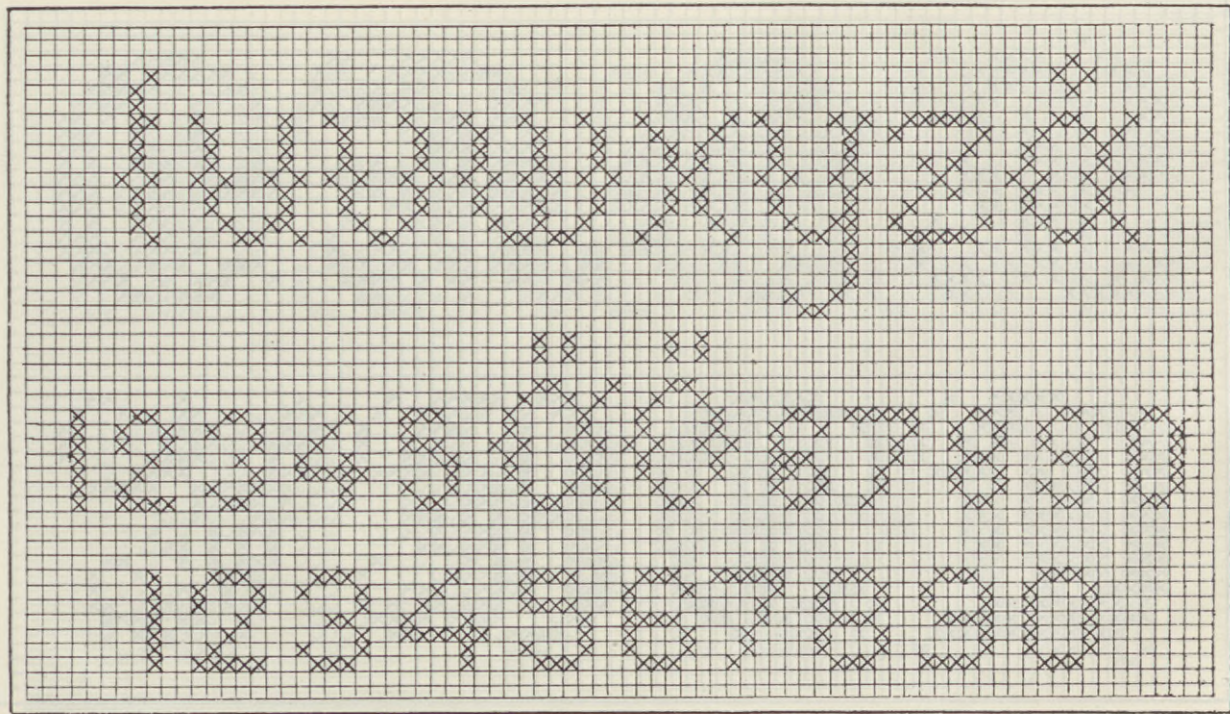

Handwritten text, possibly a signature or name, located below the grid.

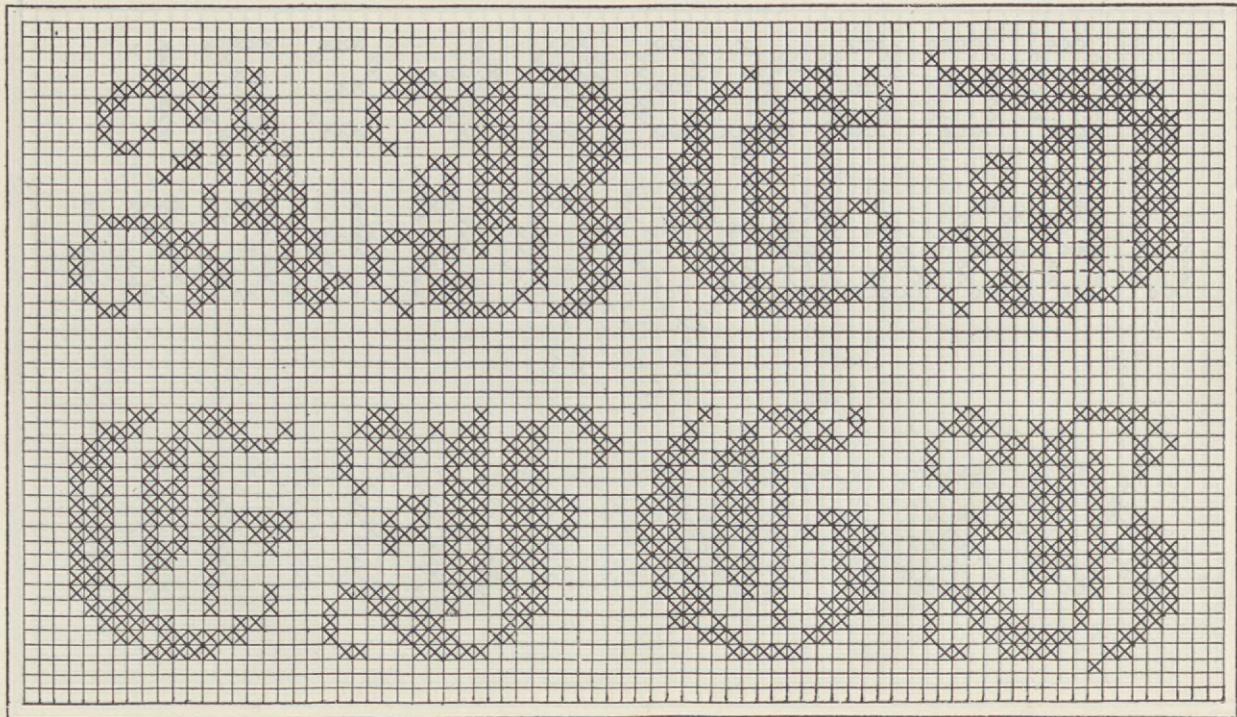
Tredje alfabetet.

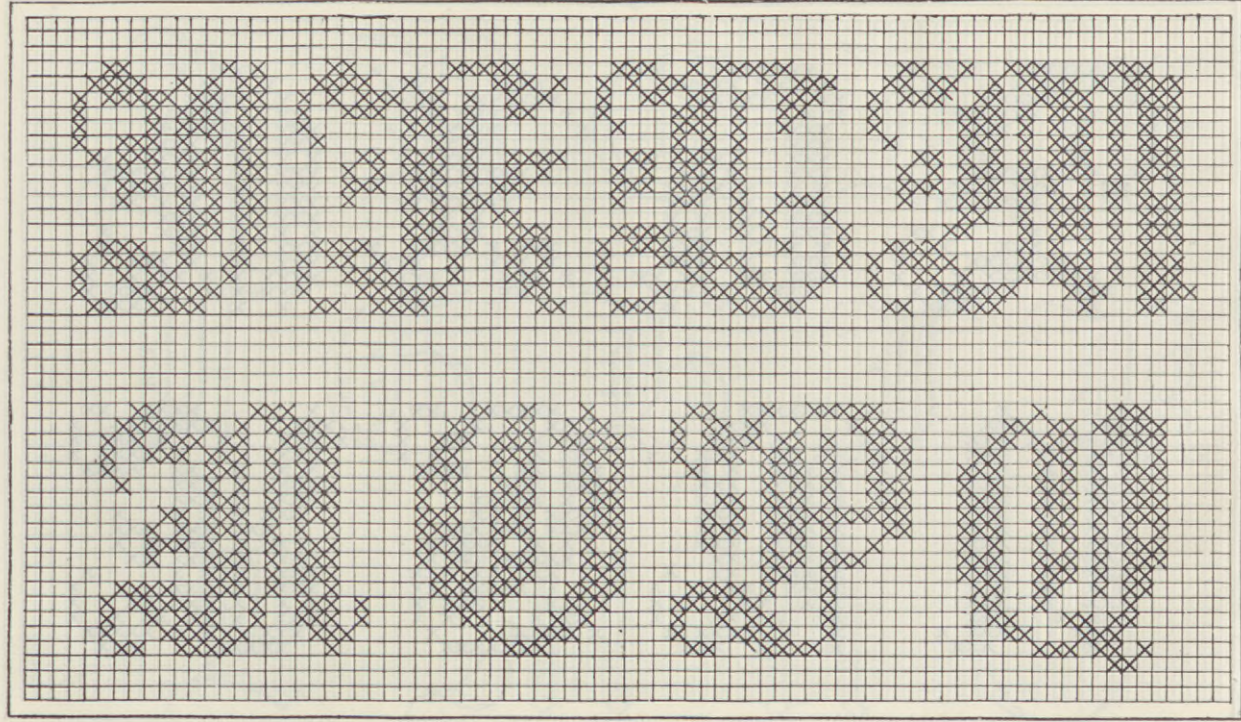

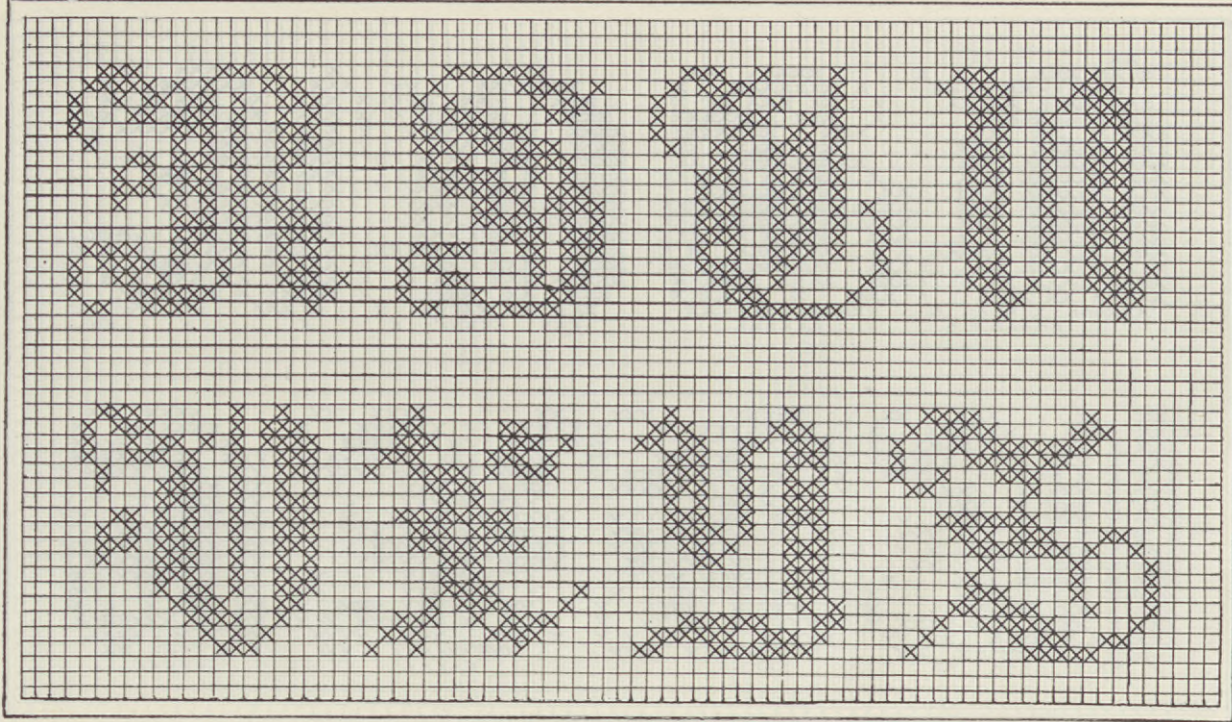
WWW.WYŻA

Fjärde alfabetet.

Flora Wilson

A B C D E

F G H I K

L M N O

P Q R S T

U V W X

abcd Y B e f g h

i j k l m n o p q r s t u

v w x y z

Agnes Hulda Maria

Sjunde alfabetet.

R B G D E F G H I

J K L M N O P Q

R S T U V W X Y Z

Kursindelning

i

kvinnlig slöjd

vid Stockholms folkskolor.

Kurs 1. Övningar för inlärandet av nålföring, tygets hållande och bildandet av styng. Modell: en matta. Fyllnadsarbete: mattor.

Kurs 2. Fortsatta övningar för tyg- och nålföring. Inlärandet av vikning, knappnålsisättning, förstyng och kaststyng. Modeller: frukostväska och sybehörsväska. Fyllnadsarbete: sybehörsväska.

Kurs 3. Inlärandet av fällstyng, bandisättning och märkning med efterstyng. Modell: en handduk. Fyllnadsarbete: handduk.

Kurs 4. Repetition av föregående övningar jämte knapp- och bandisättning; uppritning av bokstäver samt märkning med efterstyng. Modeller: ett syband och en arbetspåse. Fyllnadsarbete: bokomslag och synålsbok.

Kurs 5. Repetition av föregående övningar. Förberedande stoppövningar på juteväv. Modeller: en ljusstaksmatta, ett slöjdförkläde för gossarna och en arbetsväska för flickorna. Fyllnadsarbete: bokomslag och fällning av näsdukar.

Kurs 6. Fortsatta övningar av det föregående jämte vidsträcktare användning av måttbandet. Modell: en flagga. Fyllnadsarbete: stoppning av strumpor, bokomslag och fällning av näsdukar.

Kurs 7. Stickning med 2 stickor. Övningar för uppläggning, rät- och avigstickning samt avmaskning. Modell: grytlapp. Sömnad: övningar med fällsöm, märkning med stjälkstyng. Modell: ett förkläde. Fyllnadsarbete: grytlappar.

Kurs 8. Stickning med 2 stickor. Modell: ett par vantar. Kragen behandlas som fyllnadsarbete. Mindre försigkomna sticka ett par muddar.

Kurs 9. Ett linne. Mönsterritning och tillklippning.

Kurs 10. Stickning med 5 stickor. Modell: vidstickning av strumpor.

Kurs 11. Ett par kalsonger. Mönsterritning och tillklippning.

Kurs 12. Lappning och stoppning. Övningar att sätta i band, hyskor och hakar. Knapphål och linnekappar.

Kurs 13. Märkning. Lärftstopp eller maskstopp med tillämpning på söndriga strumpor. Lappning av söndriga linne- och klädesplagg. Mönsterritning. Tillklippning av arbeten, som ingå i 1:a, 2:a, 3:e, 4:e, 5:e, 6:e och 7:e kurserna.

Kurs 14. Mönsterritning och tillklippning. Sömnad: en klänning.

Kurs 15. Mönsterritning och tillklippning. Sömnad: ett nattlinne.

Kurs 16. Mönsterritning och tillklippning. Sömnad: en klänning.

Tid:

1:a och 2:a klasserna	3	timmar i veckan
3:e och 4:e klasserna	4	» » »
5:e, 6:e och 7:e klasserna	5	» » »
8:e klassen	4	» » »

Kursindelning

i

kvinnlig slöjd

vid en del skolor på landsbygden
för 4 timmars undervisning i veckan.

- Klass 1: Uppläggning, rät- och avigstickning (med två stickor). En tavelorkare, ett par vantar. Fyllnadsarbete: kaffelapp, sybehörspåse m.m. Övningar med för-, efter-, fäll- och kaststyng. Ett syband eller en lampmatta. Övningar med vikning, träckling, fällning, kastsöm samt bandisättning. En arbetspåse. Fyllnadsarbete: fällning av näsdukar m. m.
- » 2: Stickning: en strumpa (andra strumpan stickas som fyllnadsarbete). Övningar för inlärandet av fällsöm. Ett enkelt linne. Fyllnadsarbete: märkning och hålsöm.
- » 3: Övningar för inlärandet av knapphål, lappning och strumpstoppning. Tillämpning av lappning och stoppning på söndriga linne- och klädesplagg. Övningar i att rynka och sätta på en linning samt rita mönster, klippa till och sy ett linne eller ett par kalsonger.* Fyllnadsarbete: märkning och hålsöm.

* Klassen väljer, icke individen.

Klass 4: Märkning (antingen vanlig eller med monogram).

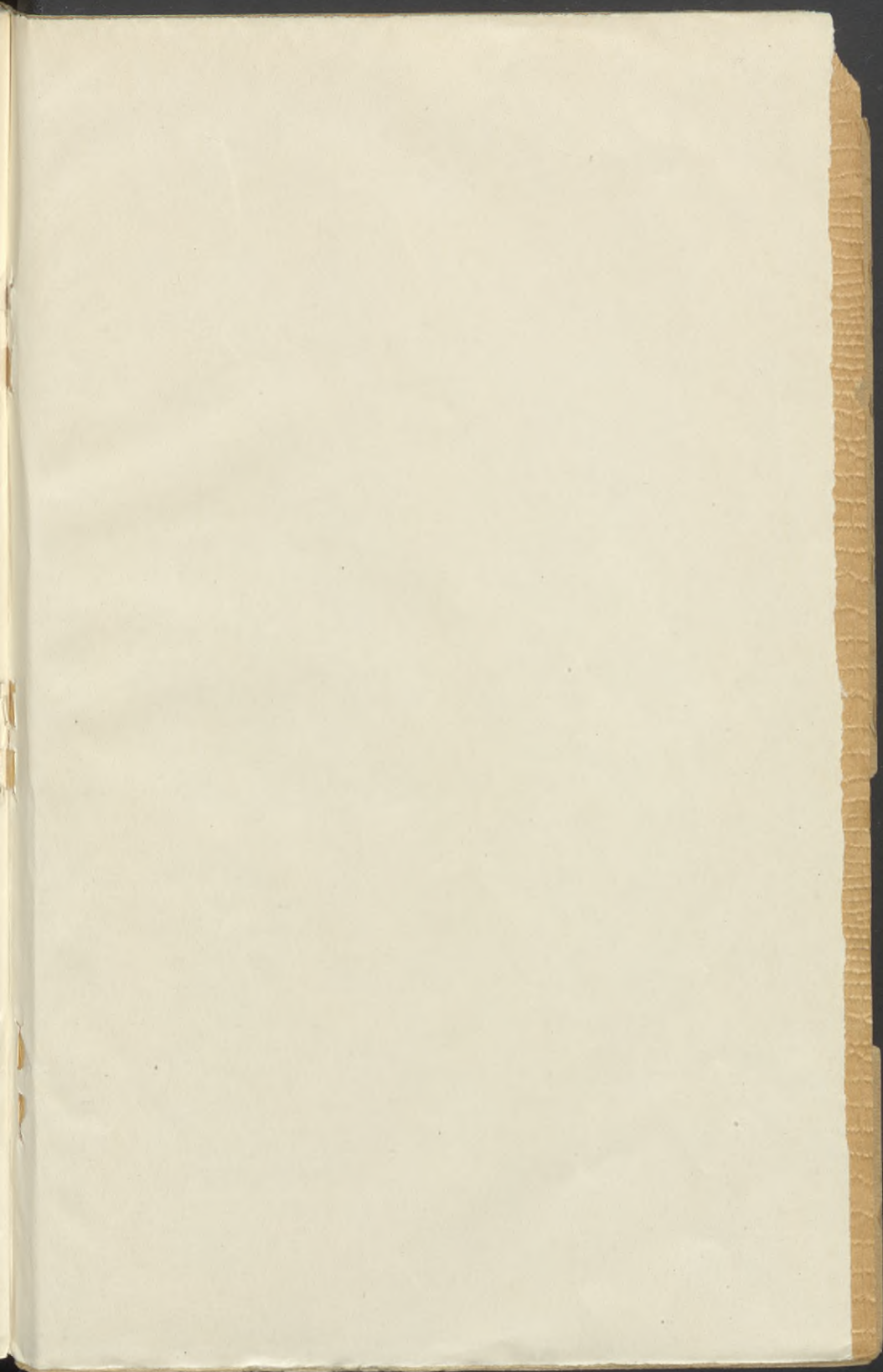
Tillämpning av märkning på linneplagg.

Lärfstopp med tillämpning.

Mönsterritning.

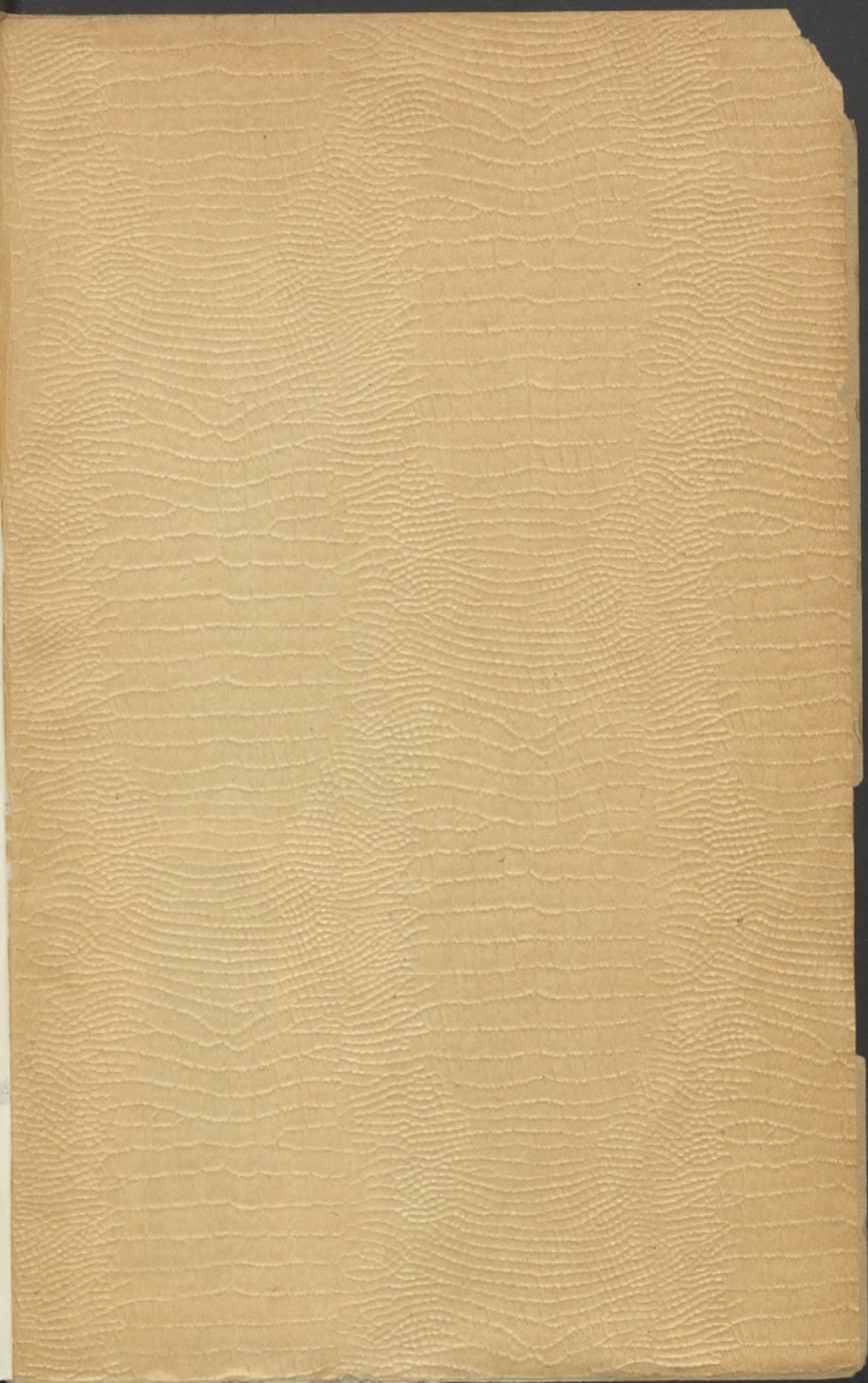
Rita mönster, klippa till och sy ett klänningliv eller en klänning.*

* Klassen väljer, icke individen.

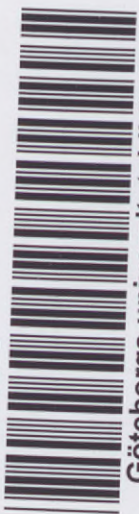
Case 4. *Verbalis* *verbalis* *verbalis* *verbalis* *verbalis*
verbalis *verbalis* *verbalis* *verbalis* *verbalis*
verbalis *verbalis* *verbalis* *verbalis* *verbalis*
verbalis *verbalis* *verbalis* *verbalis* *verbalis*
verbalis *verbalis* *verbalis* *verbalis* *verbalis*

Case 5. *verbalis* *verbalis* *verbalis* *verbalis* *verbalis*

6000254295

Göteborgs universitetsbibliotek

